

EJOLEKPA'N MƆ ZUAN HELELI'N

M'ɔ wɔ nun'n

Nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le Zuan? Anin Zuan nun yí nianman bian Zɔaki, bɛ wɔ Zozi mmɔfɔɛ bulu nun nnyuan nin anun. Anin, bɛ nun bé sɪ Zebede, bɛ di asue nun junman bɛ cɪ ejue Galile asue nin anun. Ehi, mɔ Zozi feleli bé'n, bɛ yacili asue nun junman'n mɔ bɛ di'n bɛ sili yí sɔ. Ɔ fi ebele, bɛ kacili Zozi amanngɔn kpa. Ejolekpa'n mɔ Zuan heleli nin anun, ɔ mmɔ man yí muonun yí dunman, nan ejole m'ɔ kan'n y'ɔ le “sɔanlan'n mɔ Zozi kulo yí'n” (yí ti 13.23). Ɔ kan sɔ ɔ bebele yí nwɔn asɪ. Mele mɔ bɛ bɔbɔli Zozi kulɔwa nin asɔ'n, Zozi falɪ yí nin Mali ɔ wulali Zuan asa nun ke ɔ nian yí sɔ mán yí (19.25-27).

Ejolekpa ehi anun, Zuan le kele yé ke Zozi Kilisi tɪ Siɛ Nyanmian Bangɔb. Ɔ sɔanlin yí Wa Zozi asɪɛ nin asɔ ewa ke ɔ wú wɔ yé ete'n-mɔ dunman nun maan sɔanlan biala m'ɔ kɔ le yí kɔ li'n nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n (3.16).

Zuan le kele yé ke Zozi kan yí “dɔɛ” nin anwɔn ejole (2.4; 7.30; 8.20; 12.23,27, 13.1; 16.32; 17.1). “Dɔɛ” sɔ'n y'ɔ le Zozi ewue'n nun yí anunmin-nyanmɔn eyiɛ tɛmɔn'n. Ehika ati, Zuan a hye yí Ejolekpa nin anun nnyuan. Alimɔa diɛ nin anun, ye nwun ninngɛ mɔ Zozi yɔli asannan nán yí dɔɛ nin a ju'n (yí ti 1-12). Zuan le kan Zuan Batisi adanzɪɛ'n m'ɔ lili yí Zozi anwɔn'n, ɔ nun ke ɔ kpɪnlin yɔli mɔ Zozi feleli yí alimɔa menian'n-mɔ nun anwɔn ejole.

Ye nwun yí ke Zozi hólí Zoluzalemón dǎwn kpa mele mǎ Zufu'n-mǎ 'di bé feti'n-mǎ'n. Zozi nǎn menian'n-mǎ jǎjǎl, ǎ hehelelí bé ninngé m'ǎ sǎ ebué. Zozi yǎl asinbenwǎn ninngé dǎwn, nan Zǎan a kpa nun nzǎle nsǎ ala m'ǎ kele yé ke Zozi tí Nyanmian Awa sakpa.

M'ǎ tǎ sǎ nnyuan nǎn anun, Zǎan le kan ninngé mǎ Zozi yǎl mele mǎ yí dǎe'n juli nǎn anwǎn ejǎle (yí tí 13-21). Nǎsǎba mǎ yí alíe cǎn an, bé 'kun Zozi'n, ǎ nǎn yí menian bulu nǎn nnyuan'n bé didili, ǎ manlín bé afutu, ǎ yǎl bé tí asǎnǎn. Esé Zǎan le kele yé ke Zozi kpínlín wuli ǎ tinngelí, ése ǎ yǎl yí nwǎn ǎ helelí yí menian'n-mǎ'n. Kalata nǎn agualíe nun, Zǎan le kele yé ke ǎ kpínlín yǎl mǎ Zozi nǎn yí menian'n-mǎ yialí Galile asue nǎn anǎan'n.

Zozi Kilisi tí Nyanmian Anǎan Ejǎle

¹ Abubǎ nǎn anun, mǎ Nyanmian 'bǎ ninngé kǎalaatin'n, anǎn sǎanlan kǎn wǎ ebele. Sǎanlan sǎ'n, bé fele yí Nyanmian Anǎan Ejǎle. ǎ nǎn Nyanmian yê bé tí ǎ. ǎ tí Nyanmian sakpa. ² Abubǎ nǎn anun, sǎanlan sǎ'n nǎn Nyanmian yê bé tí ǎ. ³ Nyanmian nanndúlí yí sǎ y'ǎ bǎlí ninngé kǎalaatin ǎ. Like fíí nnǎn man ebele mǎ Nyanmian a nnanndí man yí sǎ ǎ'a mmǎ man ǎ. ⁴ Ngǎan baka'n y'ǎ le yí. Yê ngǎan baka sǎ'n y'ǎ tí menian'n-mǎ kanlanníe nǎn ǎ. ⁵ Kanlanníe sǎ'n le ta awosin mǎn nǎn anun. Awosin'n nwan ǎ 'fia kanlanníe nǎn anyín. ǎ man-tanlín yí dede a, ǎ'a ngǎala man yí nǎn fia.

Zǎan Batisi adanzíe m'ǎ lili'n

⁶ ǎ wǎ ebele dede a, cǎn kǎn Nyanmian kǎ yí sǎanlan kǎn asíe nǎn asǎ éwa ke ǎ lí adanzíe. Sǎanlan sǎ'n, bé fele yí Zǎan. ⁷ Zǎan walí kanlanníe

nun anwɔn adanzɛ elie maan menian'n-mɔ kwalaa nanndɪ yɪ sɔ bɛ de kanlannɛ sɔ'n bɛ di. ⁸ Nán kɛ yɪ y'ɔ tɪ kanlannɛ nun ɔ, nan ɔ walɪ kanlannɛ nun anwɔn adanzɛ elie.

⁹ Kanlannɛ kpa sɔ'n m'ɔ man menian'n-mɔ kwalaa nwun asi'n lɛ ba mân nun anun. ¹⁰ Ɔ walɪ juli asɛ nun asɔ ɛwa. Yɪ yê Nyanmɪan man ɔ sesielɪ eyuadɪ nun ɔ. Kɔsɔ menian dɔɔn a mmu man yɪ like. ¹¹ Ɔ walɪ menian'n mɔ Nyanmɪan falɪ bé yɔlɪ yɪ dɛ'n-mɔ afian, bé kɔsɔ bé dɔɔn, b'a nne man yɪ. ¹² Nan kɔsɔ mmie-mɔ lelɪ yɪ. Menian sɔ'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ lelɪ yɪ bɛ lili'n, ɔ'a man bé atɪn maan b'a kaci Nyanmɪan amma. ¹³ Nyanmɪan mma'n mɔ b'a kaci'n, nán kulo sɔanlan tunmin nun kɛ belenzua nun balasua bé wa mɔ b'a wɔ yɪ ɔ. Nan Nyanmɪan muonun yê ɔ'a fa ngɔan fɔfɔlɛ sɔ'n ɔ'a man bé ɔ.

¹⁴ Nyanmɪan Anɔan Ejɔlɛ nun a kaci yɪ nwɔn kulo sɔanlan, ɔ a a tanlan yé afian ɛwa. Ɔ'a nwun yé nwɔn anwunnvoe kpili kpa. Ɛsɛ ɔ'a yɪ Nyanmɪan ɔ'a hele yé yuein. Y'a nwun yɪ anunminnyanmɔn'n, anunminnyanmɔn'n mɔ Siɛ Nyanmɪan falɪ manlɪn yɪ'n. Ɔ sanlɪn kɛ ɔ tɪ yɪ Bangɔlɔ. ¹⁵ Sɔanlan sɔ nun anwɔn ejɔlɛ yê Zɔan tɪanlɪn nun hanlɪn nun ɔ. Yɪ nwan: “Sɔanlan ɛhɪ yê n ganlɪn kɛ ɔ li mɪn nzin ɔ lɛ ba nun ɔ. Ɔ tɪ kpili tala mɪn. Ɔ sanlɪn kɛ ɔ tɪ asɪ dahuu.” ¹⁶ Ɛhɪ, anwunnvoe baka'n m'ɔ tɪ nun ati, ɔ'a yeyila yé sɔ. Ɛsɛ bɔbɔ, ɔ tɛ yeyila yé sɔ kpili kpa. ¹⁷ Afɪ, daba Nyanmɪan nanndɪlɪ yé nan *Moyizɪ asɔ yê ɔ falɪ yɪ mala'n manlɪn yé ɔ. Nan sian dɛ, Nyanmɪan nanndɪ Zozi Kilisi asɔ ɔ'a nwun yé nwɔn anwunnvoe ɔ'a hele yé ananhɔlɛ atɪn'n. ¹⁸ Sɔanlan fɪɪ nwunlɪn man

Nyanmian lé. Nan Nyanmian Bangə̀lɔ̀ Zozi m'ɔ̀ tɪ Nyanmian'n, m'ɔ̀ mantan Si'e'n, yí y'ɔ̀ man ye nwun yí ɔ̀.

Zvan Batisi 'ba hanyí muonun yí ewale nin anwɔn ejɔ̀le

(Matie 3.1-12, Maaki 1.1-8, Luku 3.1-18)

¹⁹ ɔ̀ 'ba yɔ̀ sɔ̀'n, anɪn Zvan le sɔ̀nɪn menian wɔ̀ asue Zuludɪn nɪn anzin elɔ̀ lika kɔ̀n. Zoluzalemɔ̀n Zufɔ̀ mgbain'n-mɔ̀ kɔ̀ tɪ. Cian kɔ̀n, be kɔ̀ sɔ̀an Nyanmian *teeyifɔ̀e mmie-mɔ̀ nɔ̀n *Levifɔ̀e kɔ̀sɔ̀ mmie-mɔ̀, be kɔ̀ a kɔ̀ tɔ̀ Zvan, bé nwan: “Zvan, wɔ̀ muonun, nwan sɔ̀anlan dɪe y'ɔ̀ le wɔ̀?”

²⁰ Mɔ̀ be bisali kosuan sɔ̀'n, Zvan kpacɪli nun ɔ̀ hanlɪn yí ananhɔ̀le yuein heleli bé ke: “Nán *Kilisi'n y'ɔ̀ le mɪn.”

²¹ Mɔ̀ Zvan buali bé sɔ̀'n, bé nwan: “Se nán yí y'ɔ̀ le wɔ̀ a, anɪn nwan sɔ̀anlan dɪe kpa y'ɔ̀ le wɔ̀? *Eli y'ɔ̀ le wɔ̀ anaan?”

Zvan nwan: “Nán Eli y'ɔ̀ le mɪn.”

Ese be kɔ̀ bisa yí biekun ke: “Anɪn Nyanmian *Kpɔ̀manfɔ̀e'n y'ɔ̀ le wɔ̀ ɔ̀?”

Zvan nwan: “Ceece.”

²² Ejɔ̀le ehi kɔ̀ sin bé nwɔ̀n, bé nwan: “A! Anɪn nwan sɔ̀anlan dɪe bɔ̀bɔ̀ kpa y'ɔ̀ le wɔ̀? Bua yé bie maan ye hɔ̀ hán héle bé mɔ̀ be sɔ̀anlɪn yé'n. E bu wɔ̀ nwɔ̀n ke nwan y'ɔ̀ le wɔ̀?”

²³ Ehi a, Zvan nwan: “Sɔ̀anlan'n mɔ̀ Nyanmian Kpɔ̀manfɔ̀e *Ezayi lili mɔ̀a hanlɪn yí nwɔ̀n ejɔ̀le ke: *Sɔ̀anlan kɔ̀n le tɪan ewâ nin anɪn elɔ̀ ke: 'Emɔ̀ sésie yé Mɪn atɪn'n!*’ sɔ̀anlan sɔ̀'n y'ɔ̀ le mɪn.”

²⁴ Bé mɔ̀ be sɔ̀anlɪn bé Zvan anwɔ̀n elɔ̀'n mmie-mɔ̀ tɪ *Falisifɔ̀e. ²⁵ Bé nwan: “Se nán Kilisi'n y'ɔ̀ le wɔ̀, se

nán Eli y'ò le wó, εσε σε nán Nyanmian Kpɔmanfɔe'n y'ò le wó a, anin nzuke ati yê ε sɔnɔn menian'n-mɔ ɔ?"

²⁶ Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zɔvan nwan: "Mín diε, n ne nzue yê mɔn fa mɔn sɔnɔn ɔ, nan sɔanlan kɔn wɔ εmɔ afian ebeleε, εmɔ nzi man yí. ²⁷ Sɔanlan sɔ'n fi mín nzin ɔ le ba, mɔn nze nvata man ke mɔn nyannji yí ja mgbabua nyanman'n bɔbɔ mgban ɔ." ²⁸ Ejɔle εhi kɔvalaa sɔnɔn Betanin, asue Zuludɔn nɔn ebue kɔn εlɔ, lika mɔ anin Zɔvan sɔnɔn menian'n-mɔ'n.

Nyanmian Bɔa Baa'n y'ò le Zozi

²⁹ Mɔ be hanlɔn εhi yueli'n, yí alíε hinlɔn, Zɔvan 'tu yí nyɔn an, anin Zozi le ba yí nwɔn ebeleε, yí nwan: "ε 'nwun Nyanmian *Bɔa Baa'n, Nyanmian 'ba fa yí yi mán nɔn ati tεε ɔ tu yí εtε'n kɔ. ³⁰ Yí dein yê n ganlɔn yí ejɔle ke: 'Sɔanlan kɔn li mín nzin ɔ le ba, ɔ ti kpili tala mín. ɔ sanlɔn ke ɔ ti así dahuu.' ³¹ Mɔn nzi man yí daba. Nan kemɔ ɔ fata ke Izalayε amma'n-mɔ nwun yí'n, yí ti yê Nyanmian a sɔan mín ke m mála n vá nzue n zónɔn bé ɔ."

³² Ehi, Zɔvan lili Zozi anwɔn adanzíε ke: "Mɔn kan mɔn kele εmɔ ke, m'an nwun ke Wawε Nwanzan-nwanzan'n fi nyanmiansɔ ke abubule ɔ'a ju ɔ'a tanlan yí sɔ. ³³ Mín bɔbɔ muonun, anin mɔn nzi man yí sɔanlan εhɔle kɔn'n, nan Nyanmian a han a hele mín ke: 'Sɔanlan'n mɔ ε kɔ nwun ke mín Wawε Nwanzan-nwanzan'n kɔ ju kɔ tanlan yí sɔ'n, sɔanlan sɔ'n yê ɔ 'fa Wawε sɔ'n sɔnɔn menian'n-mɔ ɔ.' ³⁴ Ejɔle sɔ'n mɔ m'an nwun yí mín nyɔnsɔ nɔn ati, mɔn di yí nwɔn adanzíε ke ɔ ti Nyanmian Awa sakpa."

Zozi 'ba fεle yí alimɔa menian'n-mɔ yí nwɔn

³⁵ Ehi mɔ alíe hɔnlɔn'n, anɔn Zɔvan nɔn yí menian'n-mɔ anɔn nnyuan jijin ebele. ³⁶ M'ɔ nwunlin ke Zozi le sɔn'n, yí nwan: “E 'nwun Nyanmian *Bɔa Baa'n.” ³⁷ Mɔ yí menian nnyuan'n tɔli ejɔle sɔ'n, be yacili yí ebele yê cuein, be kɔ si Zozi sɔ. ³⁸ Zozi hɔli kaan, ɔ 'tɔ yí nyɔn yí nzin an, menian si yí sɔ. ɔ kɔ bisa bé ke: “Emɔ le kpɔndɛ nzu?” Bé nwan: “*Labi” (yí bɔ y'ɔ le ke ngehelefoe), “ye le kpɔndɛ lika mɔ e tɔ'n.”

³⁹ Ehi a, Zozi nwan: “Emɔ bála a nian.”

Ebele ala, be kɔ si yí sɔ be nɔn yí kɔ hɔ lika m'ɔ tɔ'n, be nɔn yí kɔ tanlan ebele dede senze'n kɔ tɔ. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, mɔ Zɔvan menian nnyuan'n 'si Zozi sɔ'n, anɔn b'a bɔ nɔsɔba dɔe nnan.

⁴⁰ Zɔvan menian nnyuan sɔ'n, kɔn li Andele. Andele sɔ'n, yí nianman y'ɔ le Simɔn Pɛli. ⁴¹ Andele y'ɔ lili mɔa hɔli tɔli yí nianman bian Simɔn an, yí nwan: “Mín nianman Simɔn, y'a nwun *Mesi'n.” (Yí bɔ y'ɔ le ke *Kilisi, Izalaye Belemgbin Ngɔandefɔe.)

⁴² Mɔ Andele hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ nɔn yí kɔ hɔ Zozi anwɔn elɔ ɔ kɔ fa yí kɔ hele yí. Zozi nianlin yí a, yí nwan: “Wɔ́, be fele wɔ́ Simɔn. Zɔvan awa y'ɔ le wɔ́. ɔ fi ene m'ɔ kɔ'n, be 'ba fele wɔ́ Sefasi.” (Sefasi'n tɔ *ebele anie, yí *geleki nun an, anɔn ɔ li Pɛli. Yí bɔ y'ɔ le ke ebue.)

Natanaye 'ba nwun ke Zozi ti Nyanmian Awa

⁴³ Ehi, mɔ alíe hɔnlɔn'n, Zozi nwan ɔ 'kɔ Galile mân nun anɔn elɔ. M'ɔ tuli yí bɔ mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Filipɔ, yí nwan: “Filipɔ, si mín sɔ!” ⁴⁴ Filipɔ nɔn Andele nɔn Pɛli, be fí kulo kɔn. Be fele kulo sɔ'n Betisayida.

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, Filipu kɔ hɔ kɔ tɔ Natanaye, yɔ nwan: "Svanlan'n mɔ *Moyizi hanlɔn yɔ nwɔn ejɔle *Mala Kalata nɔn anun, mɔ ese Nyanmian mgbɔmanfue'n-mɔ kusɔ heleli yɔ nwɔn ejɔle'n, y'a nwun yɔ. Be fele yɔ Zozi. ɔ fi Nazaleti. Yɔ si y'ɔ le Zozeɔvɔ."

⁴⁶ Ejɔle sɔ'n mɔ Filipu hanlɔn heleli yɔ'n sinlin yɔ nwɔn, yɔ nwan: "Nazaleti kulo ehi m'ɔ wɔ elɔ'n, asu like kpa 'fite sɔ lé?"

Filipu nwan: "Bala, ba nɔan."

⁴⁷ Mɔ Zozi nwunlin ke Natanaye le ba yɔ nwɔn ebele'n, yɔ nwan: "Emɔ nɔan, Izalayɔ svanlan bɔkɔɔ y'ɔ le svanlan ehi, ɔ nni man ato fii."

⁴⁸ Ejɔle sɔ'n kɔ sin Natanaye anwɔn, yɔ nwan: "Nan e si mɔn nin?"

Zozi nwan: "Mɔ anun e ti *figi baka nɔn abɔ, mɔ Filipu feleli man wɔ'n yê n nwunlin wɔ ɔ."

⁴⁹ Natanaye nwan: "Labi, e ti Nyanmian Awa, ese e ti Izalayɔ Belemgbin sakpa."

⁵⁰ Zozi nwan: "Kemɔ mɔn nwan n nwunlin wɔ figi baka nɔn abɔ'n, ɔ man a le a li? E 'ba nwun ninngɔ dɔvɔn mɔ be tala ehi." ⁵¹ Ese yɔ nwan: "Mun kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke, emɔ 'ba nwun ke anwunno nɔn a buke yê nyanmiansɔ mmɔfue'n-mɔ fi *Mân Baa nɔn anwɔn asie nɔn asu ewa, mmie-mɔ le fu a, anɔn mmie-mɔ le ju."

2

Zozi 'ba hɔ atɔnvɔle kɔn abɔ Kana kulo nɔn asɔ

¹ Mɔ Zozi feleli yɔ menian sɔ'n-mɔ yueli'n, yɔ nzin cian nsan, anun be le fa atɔnvɔle kɔn Galile mân nɔn anun elɔ kulo kɔn asɔ. Kulo sɔ'n, be fele yɔ Kana. Anun Zozi anin'n wɔ ebele bie. ² Atɔnvɔle sɔ nɔn abɔ,

be kɔ fele Zozi nun yí menian'n-mɔ. ³ Be lili feti'n dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, bé nzan'n kɔ yue. Ehu a, Zozi anin'n kɔ hɔ kɔ tɔ yí, yí nwan: “Zozi, bé nzan nun a yue o.”

⁴ Zozi manlin yí nwan sɔ a, yí nwan: “M mo, si abutamɔn, nán mín *dɔe die'n nyan juli man.”

⁵ Ebele ala, yí nin kɔ hɔ kɔ tɔ bé mɔ be le su nzan'n, yí nwan: “Like biala mɔ Zozi kɔ se ke emɔ yó'n, emɔ kpínlin sɔ be yó.”

⁶ Anin, nyɔbue été nsian jijin ebele, kɔn kvala ke ɔ fa nzue elitili eya kɔn. Nun nzue'n, Zufu'n-mɔ fa nwunzin bé sa be tu bé nwɔn efian be yɔ bé nwɔn nwannzan-nwannzan, ese be fa be kputa bé ninngɛ. Afi, ɔ ti bé mala. ⁷ Zozi kɔ han kɔ hele bé mɔ be le su nzan'n ke: “Emɔ sá nzue be gúa été ehu-mɔ anun maan ɔ yí.” Mɔ Zozi hanlin sɔ heleli bé'n, be kɔ sa nzue be kɔ gugua nun dede be kɔ yi titekɛɛ. ⁸ Zozi nwan: “Sian die, emɔ sá bie be hó mán feti nun asɔ kpain'n.”

Ebele ala, be kɔ sa bie be kɔ hɔ. ⁹ Feti nun asɔ kpain'n 'bɔ sɔ o, nzue nun a kaci nzan. Bian'n nian an, ɔ nnwun man lika mɔ nzan sɔ'n fi ɔ, kusɔ bé mɔ be le su'n, be die, be si. ¹⁰ M'ɔ bɔli nzan nun asɔ yueli'n, ɔ kɔ fele atɔnvɔle bian'n, yí nwan: “Eja, mɔn 'yɔ wó mo kpa! A bɔ mɔndɔnlin sakpa! Menian'n-mɔ kvalaa, se be 'fa bé atɔnvɔle nun an, be di mɔa be su nzan'n m'ɔ yɔ fe kpa'n. Be nun dede be fe a, bele mɔ anin be le su m'ɔ nyɔ man fe kpa nun ɔ. Nan wó die, mɔ a su yí sian'n yɔ fe tala mɔ e lili mɔa sulí'n.”

¹¹ Anin ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ Zozi yili alimɔa asinbenwɔn like m'ɔ ti nzɔle nun anin. Ɔ yili yí wɔ Galile mân nun anin, kulo'n mɔ be fele yí Kana

nun asu. Ɔ yɔli sɔ maan be nwonlin yi anun-minnyanmun'n. Asinbenwon like sɔ'n manlin yi menian'n-mɔ leli yi lili. ¹² Mɔ be faɔ atɔnvɔle'n yueli'n, Zozi nun yi nin nun yi nianman'n-mɔ nun yi menian'n-mɔ, be hɔli Kapɛɛnawɔmun kulo nun asu, be lili kɔ yɔ ɛɛ nnyuan kun ebele.

Zozi 'ba fvan be mɔ be le di gua

Nyanman awulo nun anun'n

(Matie 21.12-13, Maaki 11.15-17, Luku 19.45-46)

¹³ Kemɔ anun Zufu'n-mɔ fanwɔndi feti'n mɔ be fele yi *Paki'n ka kaan ju'n, Zozi kɔ hɔ Zoluzalemun.

¹⁴ M'ɔ juli elɔ'n, ɔ wɔɔɔli Nyanman awulo nun anun, ɔ 'kɔ a ju a, anun menian mmie-mɔ titi ebele, be le tɔnun be nnale nun be mmɔva ɔ nun be mɔɔɔnunman. (Be to ninngɛ sɔ'n-mɔ be fa be yi tɛɛ.) Ɔ 'tu yi nyin an, anun menian mmie-mɔ titi be tɔɔɔli nwon, be le di esika ɛkacie junman. ¹⁵ Mɔ Zozi nwonlin yi sɔ'n, ebele ala, ɔ kɔ hɔ kɔ fa nyanman ɔ kɔ nwon mgbele. Ɔ kɔ fa kɔ fvan be kwalaa kɔ fite awulo, be nun be mmɔva, nun be nnale'n-mɔ kwalaa. Be mɔ be le kaci be esika'n kusɔ, ɔ kɔ han be esika'n-mɔ kɔ gua asi, ɔ kɔ kunnzun be tɔɔɔli'n-mɔ kɔ gua asi. ¹⁶ Ɔ kɔ han kɔ hele be mɔ be le tɔnun mɔɔɔnunman'n-mɔ ke: “Emɔ yiyi be ninngɛ'n-mɔ kwalaa ɛwa, nɔn be fa min Si awulo'n be kaci gua elie lika.” ¹⁷ Mɔ Zozi hanlin ejɔle sɔ'n yueli'n, yi menian'n-mɔ ati kɔ kpɔn *Ehele Ejɔle'n lika ehi asu:

Min Nyanman, wɔ awulo nun anwon ehulo

mɔ n ne yi'n, ɔ 'ba man min wu.

¹⁸ Ehi a, Zufu mgbain'n-mɔ nwan: “Nzu like die kpa ye ɛ kwalaa yi yɔ m'ɔ kele ke ɛ le tunmin ɛ bɔ bala sua ɔ?”

19 Zozi nwan: “Emo búbu sua nwannzan-nwannzan ehi, nan min 'fa cian nsan min si.”

20 Mo Zozi hanlin so'n, Zufu mgbain'n-mo nwan: “An! *Sua Nwannzan-nwannzan ehi, mo b'a fa afue abulanan non nsian b'a si'n, wo die, e 'fa cian nsan kpê e si yi fufole?” 21 Sua nwannzan-nwannzan'n mo anin Zozi e kan yi ejole'n yo le yi muonun yi swanlan baka'n. 22 Mo fi ewue nun tingeli'n, yi menian'n-mo kacili ejole so'n mo hanlin'n. O man be leli *Ehele Ejole'n non mo Zozi hanlin'n be lili.

23 Cian dudu mo Zozi lili yi Zoluzalem non ebele Zufu'n-mo *Paku elie nin anin'n, menian don nwunlin yi asinbenwon ninng'e'n mo yo'n, be leli yi be lili. 24 Zozi die, o'a nva man yi ajunlin o'a ndu man be su, o sanlin ke o si be ahonlin nin anin ejole'n kwalatin. 25 O mgbonnde man be kan kulo swanlan anwon ejole be kele yi babo, afi yi muonun, o si menian'n-mo ahonlin nin anin ejole'n kwalatin.

3

Zozi non Ninkodem non 'ba jvjo

1 Anin Zufu'n-mo kpain kun wo ebele, be fele yi Ninkodem non. O di *Falisifue'n-mo fa'n bie. 2 Cian kun kongoe, o ko a ko to Zozi. Yi nwan: “*Labi, ya nwun ke Nyanmian a swan wo sakpa ke e bala a hehele ye ninng'e. Asinbenwon ninng'e'n-mo mo e yo'n kele ke Nyanmian jin wo nzin. Afi swanlan mo Nyanmian jin man yi nzin'n, o ngwala man bie yo.”

3 Ehi a, Zozi nwan: “Mun kan yi ananhole min kele wo ke swanlan biala mo b'a nwo man yi fufole

biekun'n, yí nyun ngvɔla mmɔ man Nyanmɔian Belemgbin Mân'n."

⁴ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, Ninkodemvɔn nwan: "Nan anɔn, sɔanlan mɔ ɔ'a yɔ kpain a yue'n, ɔ 'yɔ sɛ nán b'a wɔ yí fɔfɔlɛ bieku? Asv ɔ kɔala kɛ ɔ sa kɔ yí nin akunnun maan bɛ wɔ yí bieku ɔ?"

⁵ Zozi nwan: "Mun kan yí ananhɔlɛ mɔn kele wɔ kɛ sɔanlan mɔ b'a nva man nzue nɔn Nyanmɔian Wawɛ'n b'a mman man yí ngvɔn fɔfɔlɛ'n, ɔ ngvɔla man kɛ ɔ kaci Nyanmɔian Belemgbin Mân nɔn anɔn sɔanlan. ⁶ Sɛ kulo sɔanlan wɔ wɔ a, nwun yí kɛ ɛ di sɔanlan afile. Yê sɛ Nyanmɔian Wawɛ'n kɔsv wɔ wɔ a, nwun yí kɛ ɛ di yí Wawɛ nun afile'n bie. ⁷ Sɛ mun kan mɔn kele wɔ kɛ ɔ fata kɛ bɛ wɔ ɛmɔ kɔvalaa fɔfɔlɛ bieku an, n'ɛ man ɔ sin wɔ nwɔn. ⁸ Lika mɔ anwɔnman'n kulo'n y'ɔ fita kɔ ɔ. ɛ tɔ yí ngan, nan sɛ ɔ fi nin e, sɛ ɔ lɛ kɔ nin e, ɛ nzɔ man. Awɔlɛ fɔfɔlɛ'n mɔ Nyanmɔian Wawɛ'n wɔ menian'n-mɔ'n, kɛ ɔ tɔ yí nin anɔn."

⁹ Ehi a, Ninkodemvɔn nwan: "Anɔn ɔ 'yɔ sɛ kpa nán ɔ'a yɔ sɔ?"

¹⁰ Zozi nwan: "E! Ninkodemvɔn, wɔ mɔ ɛ tɔ Izalaye mân nɔn asv kpain mɔ ɛ kekele Nyanmɔian anɔn ejɔlɛ'n, ɛ nzɔ man ninngɛ sɔ'n-mɔ ɔ? ¹¹ Mun kan yí ananhɔlɛ mɔn kele wɔ kɛ yɛ lɛ kan ninngɛ'n-mɔ mɔ yɛ sɔ nɔn anwɔn ejɔlɛ yɛ kele ɛmɔ, ɛsɛ yɛ lɛ di mɔ y'a nwun yí nɔn anwɔn adanzɛ, kɔsv ɛmɔ mmu man yí ananhɔlɛ. ¹² Sɛ mɔn kan asɛ nɔn asv ɛwa ejɔlɛ mɔn kele ɛmɔ a, ɛmɔ mmu man yí ananhɔlɛ, nan sɛ mɔn kan nyanmɔiansv ɛlɔ ejɔlɛ mɔn kele ɛmɔ a, ɔ 'yɔ sɛ nán ɛmɔ a le a li? ¹³ Sɔanlan fí fɔli man nyanmɔiansv lé, cɛlɛ kɛ *Mân Baa'n m'ɔ fi nyanmɔiansv ɔ'a ju asɛ nɔn asv ɛwa'n. ¹⁴ Kɛ *Moyizɔ falɔ jɛtɛ kɔkɔlɛ'n ɔ bɔli

owo kɔn ɔ sinnzeli yí baka ati ɔ kpanlanlun yí ewâ nɔn anun elɔ daba'n, ɔ di ke be fola Mân Baa'n kɔsɔ anwunno, ¹⁵ maan sɔanlan biala m'ɔ kɔ le yí kɔ li'n, ɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n."

¹⁶ Afi, Nyanmian Kpili a hulo eyuadi'n dede ɔ'a fa yí Bangɔlɔ'n ɔ'a hye yí maan sɔanlan biala m'ɔ kɔ le Baa sɔ'n kɔ li'n, Nyanmian sikpe'n ngun man yí, nan ɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n. ¹⁷ Nyanmian Kpili a nzɔan man yí Wa'n ke ɔ bála a tua eyuadi nɔn ete nɔn anwɔn kale, nan ɔ sɔanlun yí ke ɔ bála a le yí ti ngɔan. ¹⁸ Sɔanlan m'ɔ de yí di'n, be mmu man yí fɔɔ, nan sɔanlan m'ɔ nne man yí nni man'n, b'a bu yí fɔɔ dada angɔnmɔn. ɔ sanlun ke ɔ'a nne man Nyanmian Bangɔlɔ'n ɔ'a nni man. ¹⁹ Lika mɔ be 'fa be bu menian'n-mɔ fɔɔ'n, y'ɔ le ke kanlanniɛ nɔn a a mân nɔn anun, nan kɔsɔ kemɔ menian'n-mɔ yɔ ete nɔn ati, be kulo awosin'n be tala kanlanniɛ'n. ²⁰ Sɔanlan biala m'ɔ yɔ ete'n, ɔ kpɔ kanlanniɛ'n, ɔ nvite man nɔn, afi ɔ sulo ke be kɔ nwun yí nyɔliɛ ete'n m'ɔ yɔ'n. ²¹ Nan sɔanlan m'ɔ yɔ nyɔliɛ kpa'n, yí die, ɔ fite kanlanniɛ nɔn anun, ɔ man be nwun yí fɔ́ún ke ɔ yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n.

Zɔan Batisi 'ba han yí nwɔn asɔ man Zozi

²² Ehi anzin, Zozi nɔn yí menian'n-mɔ fi Zoluzalemɔn be jasɔli be hɔli Zude mân nɔn akunnun elɔ. ɔ nɔn bé kɔ li ebele kɔ yɔ ele nnyuan kɔn, ɔ kɔ sɔnɔn menian. ²³ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn Zɔan wɔ kulo'n mɔ be fele yí Enɔn nɔn asɔ. Kulo sɔ'n mantan Salimɔn kulo'n. Ebele lika'n tɔ asuma ngɔnmɔn. Menian dɔɔn kpa ba yí nwɔn ebele maan ɔ sɔnɔn bé. ²⁴ Temɔn sɔ nɔn anun, anɔn be tɔli man Zɔan fiadi.

²⁵ Zufu'n-mo efiand etue ebiale nun anwon, Zvan menian'n-mo nun Zufu bian kun suli akpobowa kpili kpa. ²⁶ Be ko ho be ko to Zvan, be nwan: “*Labi, swanlan'n mo anin ye non yi wo asue Zuludin nin anzin elo mo e hanlin yi ejole'n, sian'n, o le sonin menian, be kwalaa be nyin le kaci yi nwon.”

²⁷ Zvan nwan: “Like mo Nyanmian a nva a mman man swanlan'n, swanlan ngwala man ke o nyan yi o. ²⁸ Emoo muonun di min adanzie ke min nwan nan *Kilisi'n y'o le min, nan min die, b'a swan min maan m'an li moa yi nyunnun. ²⁹ Yi ti, min die, swanlan'n m'o le ja bala'n, n di ke yi manngvon m'o yo biala maan atonvole'n yo kanlanman. Se swanlan'n mo o'a ja bala'n bo yi amannie ke ajaa nin a yo kpa a, yi manngvon'n di yi nwon fe kpili kpa. Min kusu min fe die m'o kun min'n, ke o ti yi nin anin. ³⁰ Ehi ati, o di ke yi dunman'n fo, nan min die'n han asi.”

³¹ O ti ananhole, swanlan m'o fi nyanmiansu'n, o ti kpili tala menian'n-mo kwalatin. Swanlan m'o fi asie nin asu ewa'n, anin o ti asie nin asu swanlan, ye asie nin asu ewa ejole y'o kan o. Nan swanlan m'o fi nyanmiansu'n, o tala kulo swanlan biala. ³² Like mo o'a nwun yi nyanmiansu non mo o'a ti'n, be nwon ejole y'o kan o. Ye yi ejole m'o kan'n, swanlan fi nne ndu man nun. ³³ Nan swanlan m'o ko le yi non ejole'n ko li'n, anin swanlan so'n le kele ke mo Nyanmian kan'n ti ananhole sakpa. ³⁴ O sanlin ke swanlan mo Nyanmian Kpili a swan yin, Nyanmian Anwan Ejole y'o kan o. Afi Nyanmian a fa yi Wawe nin a wula yi nun kpa bokoo. ³⁵ Sie'n kulo Baa'n, o'a fa ninngwe kwalaa o'a wula yi sa nun. ³⁶ Swanlan m'o ko susu yi ti ko gua Baa so nin asu'n, o le nyanmiansu

ngvan'n. Svanlan mɔ ɔ'a nzusu man yí ti ɔ'a gua man yí sv'n, ɔ nnyan man ngvan sɔ'n bie. Nan Nyanmian sɩkpɛ'n wɔ yí sv dahuu.

4

Zozi nɔn Samali balasua kɔn 'ba jɔjɔ

¹ Ehi, be wɔ ebɛɛ a, yé Mɩn kɔ nwun nun ke *Fal-isifvɛ'n-mɔ a ti yí nwɔn ejɔɛ ke ɔ le sɔnɩn menian tala Zvan. ² ɔ ti man ke yí Zozi muonun y'ɔ sɔnɩn menian'n-mɔ aho, nan yí menian'n-mɔ yê be di junman sɔ nɩn ɔ. ³ Mɔ Zozi tɩɩ yí sɔ'n, ɔ fi Zude mân nɩn anun ɔ kɔ hɔ Galile mân nɩn anun ɛɔ biekun. ⁴ ɔ fi Zude mɔ ɔ 'kɔ Galile'n, ɔ di ke ɔ sɩn Samali mân nɩn.

⁵ Ehi a, ɔ kɔ hɔ dede ɔ kɔ ju Samali kulo'n mɔ be fɛɛ yí Sisaa'n tiba, ebo'n mɔ daba Zvakɔbv falɩ manɩn yí wa Zozɛfv nɩn asv. ⁶ Ebo sɔ nɩn asv yê sikala'n mɔ Zvakɔbv funlin'n wɔ ɔ. Zozi nanndɩɩ dede m'ɔ juli ebɛɛ'n, anɩn ɔ'a yue fɛ. Ehi, ɔ kɔ ha sikala nɩn anvan kɔ tanlan. Yí tɛmɔn sɔ nɩn anun, anɩn sɛnzɛ nɩn a jinlan bé ti afian. ⁷ Zozi ti ebɛɛ kaan, ɔ 'nɩan an, Samali balasua kɔn fi Sisaa kɔ a, ɔ le ba a sa yí nzue. Zozi nwan: “Mɩn nianman bala, sa nzue kaan maan n nún.” ⁸ ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsv, anɩn Zozi menian'n-mɔ a hɔ kulo ɛɔ, be le kɔ a to like be 'ba li.

⁹ Ehi a, balasua'n nwan: “E! Anianman bian, ɛ ti Zufv, mɩn kɔsv n di Samali balasua, nan ɔ yɔ sɛ mɔ ɛ le sɛɛ mɩn nzue'n?” M'ɔ man balasua'n le kan sɔ'n, y'ɔ le ke Zufv'n-mɔ nɔn Samali menian'n-mɔ nni man.

¹⁰ Zozi nwan: “Sɛ ɔ ti ke ɛ sɩ like'n mɔ Nyanmian fa ce menian, ɛsɛ sɛ ɛ sɩ svanlan'n m'ɔ le sɛɛ wɔ nzue nɩn an, ahan wɔ lɩɩ wɔ yê ɛ 'sɛɛ yí maan ɔ man wɔ ngvan nzue fɛ m'ɔ nzɩsan man lé ɔ.”

11 Balasua'n tili yí sɔ a, yí nwan: “Yemɔnlɔn, ε le man bokiti, yê sikala εhi kusɔ abɔ hɔli, anɔn ninhan yê ε 'sa ngɔan nzue fe sɔ'n man mɔn ɔ? 12 Yé nan Zɔakɔbɔ falɔ sikala nzue kpa εhi manlɔn yé nán εne bie ɔ. Yí bɔbɔ muonun, ɔ nɔn yí mma'n-mɔ, nɔn yí ayemɔva'n-mɔ be nɔnlɔn nun nzue'n bie. Nan ε ti wó die se dede mɔ ε 'nyan nzue biekun kpa m'ɔ tala εhi asɔ man yé ɔ? E jɔnlɔn ke ε ti kpa tala Zɔakɔbɔ ɔ?”

13 Ehi a, Zozi nwan: “Sɔanlan m'ɔ nɔn nzue εhi'n, nzuhoe 'kun yí biekun. 14 Nan sɔanlan m'ɔ kɔ nɔn nzue'n mɔ n gɔ sa n gɔ man yí'n, yí die, nzuhoe ngun man yí lé. ɔ sanlɔn ke nzue sɔ'n mɔ n gɔ sa n gɔ man ɔ kɔ nɔn'n, ɔ 'kaci asutile mɔ nyanmiansɔ ngɔan'n fi nun fite ɔ.”

15 Ehi, Samali balasua'n manlɔn yí nɔan sɔ a, yí nwan: “Yemɔnlɔn, se yí sɔ a, anɔn man mɔn bie n nɔn nán nzuhoe a ngun mɔn kón. Yí die anɔn cian fɔfɔle mɔn mma nza man nzue εwa kón.”

16 Zozi nwan: “Balasua, kɔ fele wó hun, ε nɔn yí be bála εwa.”

17 Zozi hanlɔn sɔ a, balasua'n nwan: “N nja man bian.”

Ehi a, Zozi nwan: “Se ε se ke ε ja man bian an, ɔ ti fóón. 18 Afi mɔn si ke a ja mmelenzua ngɔkɔn nnun a yila, yê nunhan'n kusɔ mɔ ε nɔn yí be wɔ ebele'n, ɔ jalɔ man wó. Sakpa, a han ananhɔle.”

19 Mɔ Zozi hanlɔn εhi'n, balasua'n nwan: “Yemɔnlɔn, m'an nwun ke ε ti Nyanmian kpɔmanfɔe sakpa. 20 Yé nan-mɔ sɔli Nyanmian bɔka εhi asɔ, kusɔ emɔ Zufɔ'n-mɔ die, emɔ nwan lika m'ɔ fata ke be sɔ Nyanmian'n y'ɔ le Zoluzalemɔn.”

21 Zozi nwan: “Balasua, de di ke ɔ 'ba ju mele bie, emɔ ngɔ sɔ man Siε'n bɔka εhi asɔ kón, ɔ nɔn

Zoluzalemoun kusv kún. ²² Emò Samali amma, emò le sv Nyanmian, kusv emò nzi man yí. Nan yé Zufv'n-mò, yé die, ye si yí. O sanlin ke Nyanmian nanndi Zufv'n-mò asv yê o de eyuadi nun ati ngvan o. ²³ Nwun yí ke mele bie le ba, mele so nun a ju a yue bóbó, mò bé mò be sv Sיע'n kpa'n, be 'sv yí wawe nun non ananhòle nun. O sanlin ke so menian'n-mò yê Sיע'n le kpundè o. ²⁴ Nyanmian Kpili ti wawe. Yí ti, bé mò be sv yí'n, o fata ke be sv yí wawe nun non ananhòle nun.”

²⁵ Zozi hanlin ehí a, balasua'n nwan: “Mín die, min si ke *Mesi'n, (defvè'n mò *gèlèkí anie nun anun be fele yí *Kilisi'n), o 'ba a. Nan se o ba a, o 'ba hehele yé ninngè'n kvalaatin.”

²⁶ Zozi nwan: “Kilisi'n y'ò le mín, mín mò min kan ejòle'n min kele wó ewa'n.”

²⁷ Ke Zozi anvan 'tò ala, yí menian'n-mò kò ju ebele. Mò be nwunlin ke o non balasua'n le jòjò'n, o kò sin bé nwon kpa. Kusv bé bie fíí a ngvalla man yí bisa ke: “E 'se bala'n se?” Anaan: “Nzu ejòle die yê e le kan kele yí o?”

²⁸ Ehí a, balasua'n kò yaci yí bua nun ebele o kò hò kulo. O kò hò kò bò kulo mma'n-mò amannie. ²⁹ Yí nwan: “Ebia-mò, emò bála a nian, bian kún jin yé nan Zvakòbv sikala nun asv elò. O'a han mín ninngè'n mò min yò'n kvalaa anwòn ejòle o'a hele mín. Asv bian sò'n, nán Kilisi nun o?” ³⁰ Ehí a, bé mò be tli ejòle sò'n kvalaa, be fi kulo ebele be kò kpu Zozi.

³¹ O 'ba yò sò'n kusv, mò bala'n hòli kulo o 'kò a bò kpaye'n, Zozi menian'n-mò felehí yí a, bé nwan: “*Labi, di like!”

³² Zozi nwan: “N ne mín alie kún mò min di o, alie sò'n, emò nzi man yí.”

³³ Yí menian'n-mə tɪlɪ yí sɔ a, bɛ kɔ bisa bisa bɛ nwon kɛ: “Asɔ sɔanlan bie a bɛlɛ yí like a li ɔ?”

³⁴ Ehi a, Zozi nwan: “Mín alɛ'n mə mɪn di'n y'ɔ le junman'n mə mín Sɪ sɔanlɪn mín kɛ m mála n ní'n. ɔ ti kpa kɛ mɪn yɔ yí ehulo like, yí ti, junman'n m'ɔ falɪ manlɪn mín'n, ɔ fata kɛ mɪn di yí kwalaa maan ɔ yue. ³⁵ Emɔ diɛ, emɔ nwan bɛ gua bɛ ninngɛ nɪn an, ɔ di sala nnan nán b'a tɪ. ɔ ti man sɔ? Nan mín diɛ, mɪn kan mɪn kele emɔ kɛ emɔ tɔ bɛ nyɪn bɛ nían ebo ehi-mɔ, sɔ ninngɛ'n-mɔ kwalaa a tin, bɛ ɛtɪɛ a ju. ³⁶ Sɔanlan'n m'ɔ lɛ ti ebo'n, b'a bɔ yí bɔ bɛ lɛ tua yí kalɛ dada angɔnmɪn. Ebo nɪn asɔ ninngɛ'n mə bɛ lɛ hohuan yí nwan nán ɔ'a nzɛcɪ man'n, ɔ ti kɛ menian mə bɛ lɛ fɛlɛ bɛ maan bɛ nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ɔ man sɔanlan'n m'ɔ yɔlɪ ebo'n, ɔ nɔn sɔanlan'n m'ɔ lɛ ti'n, bɛ munnyuan bɛ di fɛ kɔn. ³⁷ Bɛ kan kɛ: ‘Sɔanlan kɔn yɔ ebo nán sɔanlan fufɔlɛ a tɪ.’ Eɔlɛ sɔ'n, ɔ ti ananhɔlɛ. ³⁸ Nan mín diɛ, mɪn kan mɪn kele emɔ kɛ, nán emɔ yê b'a li ebo nɪn asɔ junman ɔ, menian nɔvɔfɔlɛ yê b'a li sɔ junman ɔ. Nan m'an sɔan emɔ kɛ emɔ hó fá sɔ alɛ.”

³⁹ ɔ nɔn Zozi anwan mə ɔ 'tɔ ala, Samali menian'n-mə kɔ fite fite ebɛlɛ. Kɛmɔ balasua'n hanlɪn kɛ Zozi a han yí ninngɛ'n m'ɔ yɔ'n kwalaa anwɔn eɔlɛ ɔ a hele yí'n, ɔ man Samali kulo nɪn asɔ menian dɔvɔn leli Zozi lili. ⁴⁰ Ehi ati, mə Samali menian'n-mə walɪ Zozi anwɔn ebɛlɛ'n, bɛ bɔtɔlɪ yí kɛ ɔ tánlan bɛ nwon ebɛlɛ kaan. Mɔ bɛ hanlɪn sɔ'n, Zozi nɔn bɛ ngɔ su yí nwon akpɔlɔwa, ɔ kɔ li ɛlɛ nnyuan bɛ nwon ebɛlɛ. ⁴¹ ɔ fi eɔlɛ'n mə yí muonun ɔ lɛ kan nɪn ati, ɔ man mmiekun-mɔ dɔvɔn kɔ le yí kɔ li. ⁴² Mɔ bɛ tɪlɪ eɔlɛ'n mə Zozi lɛ kan'n, bɛ kpɛlɪ bɛ nyɪn balasua nɪn anwɔn ɛlɔ a, bɛ nwan: “Sian diɛ, nán wɔ eɔlɛ'n mə ɛ

hanlɪn nɪn ati y'ɔ man y'a le y'a li ɔ, nan yé muonun y'a tɪ yí nɔan nun ejɔle. Y'a nwun yí ananhɔle kɛ ɔ tɪ mân'n Ngɔandefɔe sakpa.”

Zozi 'ba man abiliba kpili kɔn awa nɪn anwɔn sa

⁴³ Ehi, Zozi kɔ li cɪan nnyuan Sisaa ebɛle, ɔ kɔ tu yí bɔ kɔ hɔ Galile mân nun. ⁴⁴ Zozi muonun fa kan kɛ, “Nyanmɪan *kpɔmanfɔe biala le man anyɪnnzɔ yí muonun yí kulo.” ⁴⁵ Nan kɔsɔ, sian'n m'ɔ hɔli juli Galile'n, elɔ menian'n-mɔ sɔli yí nun kanlanman. ɔ sanlɪn kɛ mɔ bɛ 'di Zufɔ'n-mɔ feti'n mɔ bɛ fɛle yí *Paki'n wɔ Zoluzalemɔn'n, bɛ mɔ bɛ hɔli elɔ'n, bɛ nwunlɪn ninngɛ'n kɔalaa mɔ Zozi yɔli yí feti nɪn anun'n.

⁴⁶ Mɔ Zozi juli Galile mân nɪn anun'n, ɔ hɔli Kana kulo nɪn asɔ elɔ biekun, lɪka m'ɔ falɪ nzue kacili nzan'n. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn bian kɔn wɔ Kapɛenawɔmɔn kulo nɪn asɔ. Bian sɔ'n tɪ Galile mân nɪn asɔ belemgbɪn nɪn abiliba kpili kɔn. Yí wa belenzua kɔn a fɔkɛ. ⁴⁷ Mɔ abiliba sɔ'n tɪli kɛ Zozi fi Zude ɔ'a a Galile'n, ɔ kɔ a kɔ tɔ Zozi Kana ebɛle. ɔ kɔ sɛle yí kɛ yí wa'n ka kaan wu, yí ti ɔ bála nán ɔ mán yí nwɔn sá.

⁴⁸ M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: “E mɔ diɛ b'a nnwun man asɪnbɛnwɔn ninngɛ ɔ nɔn nzɔle angɔnmɪn an, e mɔ nne nni man.”

⁴⁹ Bian'n nwan: “Yé Mɪn ajo! Man yɛ hɔ, sɛ a mma man an, mɪn wa'n 'ba wu.”

⁵⁰ Ehi a, Zozi nwan: “Kɔ awulo! Nán wɔ wa nɪn anwɔn a sa.” Bian'n kɔ le Zozi anɔan ejɔle sɔ'n m'ɔ hanlɪn'n kɔ li. ɔ kɔ sa kɔ hɔ awulo. ⁵¹ Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ nɔn yí ngɔa'n-mɔ kɔ yia. Bɛ nwan: “Yé mɪn, wɔ wa nɪn anwɔn a sa!”

52 Eɟɔlɛ'n kɔ sin bian nun anwɔn, yɪ nwan: “E! Anun dɔɛ benin asu yê yɪ nwɔn salɪ ɔ?”

Ngua'n-mɔ nwan: “Anɔnman eyua kɔ yɔ dɔɛ kɔn yê ebunnun'n fi yɪ nwɔn tuli ɔ.”

53 Ehi, bian'n nwunlin ke dɔɛ'n mɔ Zozi hanlin ke: “Kɔ awulo nán wó wa nun anwɔn a sa.” Dɔɛ sɔ nun asu yê yɪ wa nun anwɔn salɪ ɔ. ɔ fi mɛlɛ sɔ'n, ɔ nun yɪ awulo amma'n-mɔ kɔalaa bɛ kɔ le Zozi bɛ kɔ li.

54 Kɛ Zozi fi Zude mân nun ɔ salɪ walɪ Galile mân nun'n, yɪ kpê nnyuan asu m'ɔ yɔ asinbenwɔn like m'ɔ ti nzɔlɛ nun anin.

5

Zozi 'ba man bubuluwafɔɛ kɔn anwɔn sa

1 Ehi anzin, cian kɔn anin Zufu'n-mɔ lɛ di bé feti bie Zoluzalemɔn elɔ. Zozi kɔ hɔ bie. 2 Zoluzalemɔn kulo'n, b'a le yɪ nwɔn. Yɪ nwɔn anwan'n kɔn li Mmɔa Anwan. Anin nzubula kɔn wɔ mmɔa anwan sɔ nun anwɔn ebele. Nzubula sɔ'n bɛ fele yɪ *ebele anɛ nun anin Betesada. B'a sisi yɪ nwɔn abalanda nnun (m'ɔ tɔ sɔ nnun'n ce nzubula nun anin nnyuan). 3 Nwuluwafɔɛ dɔɔn kpa lɪla abalanda sɔ'n-mɔ anin. Anyinsinlinwafɔɛ, nun bé mɔ bɛ tia bɛ tɔ sɔ, nun bubuluwafɔɛ, bé kɔalaa bɛ lɪla ebele. (Bɛ lɛ nwɔnndɛ kɛ nzubula'n bɔ mgbaha. 4 ɔ sanlin kɛ ɔ ju mɛlɛ'n bie a, nyanmiansu bɔfɔɛ kɔn ju nzue nun anin ɔ bɔ yɪ mgbaha. Sɛ ɔ yɔ sɔ a, wuluwafɔɛ m'ɔ kɔ li mɔa kɔ tɔ nun'n, anin yɪ nwɔn a sa.) 5 Nwuluwafɔɛ sɔ'n-mɔ anin kɔn wɔ ebele, ewue a bɔ yɪ dede afɔɛ abulasan nun mɔcɔɛ. 6 Zozi nɪan yɪ nna m'ɔ la nun an, anin ɔ'a nwun kɛ ewue'n bɔli yɪ nán enɛ bie ɔ. Ehi a, ɔ kɔ bisa yɪ kɛ: “E kulo kɛ wó nwɔn sa ɔ?”

⁷ Wuluwafue'n nwan: “Yeminlin, min kulo ke min nwon sa o, nan kusv n ne man swanlan fií mɔ se nzue'n bɔ mgbaha a, ɔ fa min tv nun ɔ. ɔ non mɔ min 'yɔ dede min 'kɔ a tɔ nun'n, anin swanlan fufɔle a li mva a tɔ nun.”

⁸ Zozi nwan: “Jasv, fa wɔ ebɛɛ'n, nanndi kɔ.”

⁹ Ebɛɛ ala, bian nin anwon kɔ sa. ɔ nianlin ebɛɛ ɔ falɔ yí ebɛɛ nin ala, ɔ le nanndi kɔ.

Zufv'n-mɔ *enwonmian ele cian nin anun yê Zozi yɔli like sɔ nin ɔ. ¹⁰ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zufv mgbain'n-mɔ kɔ han kɔ hele bian'n mɔ yí nwon a sa'n ke: “Enɛ ti enwonmian ele cian, mala'n ngele man ke ε súa wɔ ebɛɛ nin enɛ. A tvn mala.”

¹¹ Bian'n nwan: “Swanlan'n mɔ ɔ'a man min nwon a sa'n, yí nwan n jasv n vá min ebɛɛ'n, n nánndi n gɔ.”

¹² Bé nwan: “Nwan yê ɔ seli wɔ ke ε fá wɔ ebɛɛ'n ε nánndi'n?”

¹³ Bian'n nnwun man swanlan ehɔle kun'n m'ɔ manlin yí nwon salɔ'n, ɔ sanlin ke menian sunlin ebɛɛ nin ati, Zozi kɔ jasv ebɛɛ.

¹⁴ Ehɔ anzin, Zozi non yí kɔ yia Nyanmian awulo nin anun. Yí nwan: “Nian, sian diɛ, wɔ nwon a sa, yí ti n'ɛ yɔ etɛ fií kón nán munnzue m'ɔ tala ehɔlinka a ndv man wɔ.”

¹⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bian'n kɔ hɔ kɔ tv Zufv mgbain'n-mɔ ɔ kɔ han kɔ hele bé ke Zozi y'ɔ manlin yí nwon salɔ ɔ. ¹⁶ ɔ fi mɛɛ sɔ'n yê Zufv mgbain'n-mɔ mantanlin Zozi ejjɛ ɔ. ɔ sanlin ke enwonmian ele cian yê Zozi yɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ ɔ. ¹⁷ Nan m'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: “Enɛ non enɛ, min Si te di junman, min kusv, min sa wɔ junman nwon.”

¹⁸ Ejɔle kpɔle kunmgba ehɔ m'ɔ hanlin nin ati, sian diɛ anin ehuan bɔbɔ yê Zufv'n-mɔ kpɔnnde ke be

kun yí ɔ. Nán like'n mɔ ɔ'a yɔ yí ɛnwɔnmian ele ɕian kɔnmgba nɔn ala ati ɔ, nan ɛsɛ ɔ'a han kɛ yí Sɪ y'ɔ le Nyanmian. Anɔn ɔ ti kɛ ɔ le kele yí nwɔn kɛ ɔ nɔn Nyanmian sɛ.

Zozi 'ba han yí tunmin nɔn anwɔn ejɔle

¹⁹ Zozi kɔ han kɔ hele Zufu mgbain'n-mɔ kɛ: “Mun kan yí ananhɔle mɔn kele ɛmɔ kɛ Baa'n, ɔ mmɔ man yí ti anɔn ɔ nyɔ man like fíí. Like m'ɔ kɔ nwun kɛ Siɛ'n le yɔ'n, yí bie y'ɔ yɔ ɔ. Like biala mɔ Siɛ'n yɔ'n, Baa'n kɔsu yɔ bie. ²⁰ ɔ sanlɔn kɛ Siɛ'n kulo Baa'n yê ɔ'a hele yí ninngɛ'n-mɔ kɔlaatin mɔ yí muonun ɔ yɔ'n. Siɛ'n 'ba fa ninngɛ mgbili mmiekun-mɔ mɔ bɛ tala ɛhɪka maan ɔ yɔ. Sian'n, ɔ 'ba sin ɛmɔ anwɔn. ²¹ Nan kɛ menian'n-mɔ wu a, Siɛ'n tinngɛ bé ɔ man bɛ nyan ngɔan'n, yí sɔ kɔsu ala, sɔanlan mɔ Baa'n kulo kɛ ɔ nyan ngɔan'n, ɔ 'nyan ngɔan. ²² Yê Siɛ'n mmua man sɔanlan fíí ndɛɛ. Nan ɔ'a man Baa'n tunmin kɛ ɔ búá menian'n-mɔ ndɛɛ ²³ nán menian'n-mɔ kɔlaaa anyɔn a sɔ Baa'n kɛ bé nyun sɔ Siɛ'n. Sɔanlan mɔ yí nyun nzɔ man Baa'n, anɔn yí nyun nzɔ man Siɛ'n m'ɔ sɔanlɔn Baa'n.

²⁴ “Mun kan yí ananhɔle mɔn kele ɛmɔ kɛ sɔanlan biala m'ɔ tie mɔn ejɔle'n mɔ ɛsɛ ɔ de sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mɔn'n di'n, sɔanlan sɔ'n, anɔn ɔ le nyanmiansɔ ngɔan'n. Bɛ mmu man yí fɔɔ kón. ɔ fi ewue nun ɔ'a fite ngɔan nun. ²⁵ Mun kan yí ananhɔle mɔn kele ɛmɔ kɛ mɛle'n le ba, mɛle sɔ nɔn a ju bɔbɔ, mɔ bé mɔ b'a wu'n, bɛ 'ba ti Nyanmian Awa nɔn anɔn'n. Nan bé mɔ bɛ kɔ ti yí nɔn'n, bɛ 'nyan nyanmiansɔ ngɔan'n. ²⁶ Kemɔ Siɛ'n muonun ti ngɔan baka'n, ɔ'a man yí Wa'n kɔsu a kaci ngɔan baka. ²⁷ ɔ'a man Baa'n tunmin kɛ ɔ búá menian'n-mɔ ndɛɛ, ɔ sanlɔn

ke ɔ ti *Mân Baa. ²⁸ Nán be man ehi sin bé nwɔn. ɔ sanlin ke mele'n le ba mɔ bé mɔ b'a wu'n, be 'ba ti yí nín'n be fi bé seka'n-mɔ anun be fite fite. ²⁹ Bé mɔ be bɔli bala kpa'n, be fi ewue nun be 'tingge be nyan nyanmiansu ngwan m'ɔ le man ayueli'e'n. Nan bé mɔ be bɔli bala ete'n, be fi ewue nun be 'tingge be tua bé nyɔlie ete nin anwɔn kale. ³⁰ Mɔn mmɔ man mín ti anun mɔn nyɔ man like fíí, yê mín ndee'n mɔ mɔn bua'n kusɔ, mɔ Nyanmian nwan m múa'n yê mɔn 'bua ɔ. Mín ndee ebua'n ti fóón, ɔ sanlin ke mɔn mgbɔnnde man mɔ mín muonun mɔn kulo. Svanlan'n m'ɔ svanlin mín'n, m'ɔ kulo'n yê mɔn yɔ ɔ.

Ninngɛ mɔ be di Zozi tunmin nin anwɔn adanzie'n

³¹ “Sɛ ɔ ti ke mín ngɔnmɔn yê mɔn di mín muonun mín nwɔn adanzie a, ahan mɔ mɔn kan'n, mɔn kɔwala mɔn se ke nán be bu yí ananhɔle. ³² Nan svanlan fɔfɔle y'ɔ di mín nwɔn adanzie ɔ. Yê mɔn sɔ ke mín nwɔn ejɔle'n m'ɔ hanlin'n ti ananhɔle. ³³ Emɔ yili menian be hɔli *Zɔan anwɔn elɔ, yí kusɔ ɔ lili ananhɔle nin anwɔn adanzie. ³⁴ Mín die, mɔn mgbɔnnde man ke svanlan lí mín nwɔn adanzie. Nan mɔn kan ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ejɔle mɔn kele emɔ maan emɔ nyan ngwan. ³⁵ Anɔn Zɔan ti ke kanlannie mɔ b'a sɔ m'ɔ le ta ɔ. Emɔ hulɔli ke be 'tanlan yí jawe nin anun nán be di fe mele kaan. ³⁶ Nan mín die, n ne adanzie kɔn bieku'n m'ɔ tala mɔ Zɔan lili'n. Junman'n mɔ Sɛ nin a fa a man mín ke n ní mɔ mɔn di'n, junman sɔ'n bɔbɔ di mín adanzie ke Sɛ'n yê ɔ'a svan mín ɔ. ³⁷ Yê Sɛ'n kusɔ mɔ ɔ'a svan mín'n, ɔ di mín nwɔn adanzie. Emɔ tili man yí nín'n lé, eɛ emɔ nwunlin man yí nwɔn lé. ³⁸ Kemɔ emɔ nne man svanlan'n mɔ Sɛ'n svanlin yí'n nni man'n,

ɔ man emɔ nva man yí ejɔle'n be nzie man. ³⁹ Emɔ suan Nyanmian *Ehele Ejɔle'n sele, afi emɔ junlin ke nun yê emɔ 'nyan nyanmiansu ngvan nun ɔ. ɔ ti ananhɔle. Ehele Ejɔle'n kusɔ, mín nwɔn ejɔle y'ɔ kan ɔ. ⁴⁰ Nan kusɔ emɔ ngulo man ke be ba mín nwɔn nán be nyan ngvan.

⁴¹ “Mín mgbɔnnɛ man ke sɔanlan bó mín dunman kpa. ⁴² Afi mín si emɔ, mín si ke emɔ ngulo man Nyanmian. ⁴³ Mín Si yê ɔ'a sɔan mín maan m'an a ɔ. Kusɔ emɔ ngulo man ke be de mín. Nan kusɔ se sɔanlan bie bó yí ti anun ba a, yí die emɔ de yí. ⁴⁴ Emɔ ngulo man ke Nyanmian angɔnmɔn cein yí emɔ ayɛ. Nan emɔ kulo ke emɔ muonun yí bé nwɔn ayɛ. ɔ 'yɔ se nán emɔ a le mín a li? ⁴⁵ Nan kusɔ, emɔ nán be junlin ke mɔn 'ba bu emɔ fɔɔ wɔ mín Si anyunnun. Nan *Moyizɪ mɔ emɔ a susu be ti b'a gua yí sɔ'n, yí yê ɔ 'bu emɔ fɔɔ ɔ. ⁴⁶ Afi se ɔ ti ke emɔ leli *Moyizɪ lili sakpa a, ahan emɔ 'de mín kusɔ be di. ɔ sanlin ke mín nwɔn ejɔle yê *Moyizɪ heleli ɔ. ⁴⁷ Nan se emɔ nne man ejɔle'n mɔ Moyizɪ a hele'n nni man an, ɔ 'yɔ se nán emɔ a le mín ejɔle nin a li?”

6

Zozi 'ba fa kpavɔn nnun nɔn ejue nnyuan

man menian akpu nnun di

(Matie 14.13-21, Maaki 6.30-44, Luku 9.10-17)

¹ Ehi anzin, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mân nin anun elɔ. Cian kɔn ɔ kɔ kpɛ Galile asue kpili'n mɔ be fele yí biekun ke *Tibeliadi'n, ɔ kɔ hɔ yí nzin elɔ. ² Menian dɔvɔn kpa kɔ si yí sɔ, ɔ sanlin ke be nwunlin asinbenwɔn ninngɛ m'ɔ yɔli manlin nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sal'n. ³ Zozi nɔn yí menian'n-mɔ kɔ fɔ

kɔ tanlan buka kɔn asu. ⁴ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn Zufu'n-mɔ *Paku elie'n ka kaan ju biekun.

⁵ Ehi a, be ti ebele kaan mɔ ɔ 'kɔ bie'n, Zozi 'tu yɔ nyɔn nɔan an, menian dɔɔn kpa le ba yɔ nwɔn, nɔn ɔ'a bisa Filipu ke: “Filipu, ninhan yê ye 'nyan like ye to ye man menian nwala ehi di ɔ?” ⁶ ɔ 'kan sɔ nɔn ɔ nɔan mɔ Filipu 'ba bua'n. ɔ sanlin ke yɔ muonun ɔ si like mɔ ɔ 'ba yɔ ɔ.

⁷ Filipu nwan: “Se bɔbɔ ye fa jete fufue mma eya nnyuan ye to kpaun an, ɔ nza man fii mɔ bé nun kɔn biala nyan sin kaan sɔa di ɔ.”

⁸ M'ɔ Filipu anvan tɔli'n, Zozi menian'n-mɔ anun kɔn, be fele yɔ Andele m'ɔ ti Simɔn Pielɔ anianman'n nwan: ⁹ “Kpafele kaan kɔn wɔ ewa, ɔ le *ɔlizɔ kpaun nnun nɔn ejue nnyuan. Nan kɔsu menian nwala ehi, nzuke yê ɔ 'sa yɔ ɔ?”

¹⁰ Zozi nwan: “Emɔ mán menian'n-mɔ kwalaa tétanlan asi.” Lika sɔ'n ti tetele kpa, ndile dɔɔn kɔsu wɔ ebele. Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bé kwalaa be kɔ tetanlan asi. Bé mɔ be wali ebele'n, mmelenzua mɔ be wɔ bé nun'n, be ju kɔ yɔ akpu nnun. ¹¹ Zozi kɔ fa kpaun nnun'n ɔ kɔ la Nyanmian asi ɔ kɔ hye kɔ man bé. Eɛe ɔ kɔ fa ejue nnyuan'n ɔ kɔ la Nyanmian asi biekun ɔ kɔ hye kɔ man bé. Sɔanlan kɔn biala nyanlin mɔ yɔ kunnun jɔ yɔ nwɔn ɔ lili.

¹² Mɔ bé kwalaa be yuelɔ didi'n, Zozi kɔ han kɔ hele yɔ menian'n-mɔ ke: “Emɔ sɔsa yɔ bu'n mɔ ɔ'a ha'n, nɔn be ju fii be tu.” ¹³ ɔlizɔ kpaun nnun'n, be lili dede m'ɔ halɔ yɔ bu mɔ Zozi menian'n-mɔ sɔsalɔ'n, ɔ ti ece mma bulu nɔn nnyuan.

¹⁴ Mɔ menian'n-mɔ nwunlin asinbenwɔn like'n mɔ Zozi yɔli'n, bé nwan: “Nyanmian *kpɔmanfoe'n mɔ be kan ke ɔ le ba'n, sakpa, yɔ y'ɔ le bian ehika.”

15 Mɔ Zozi nwunlin ke be 'kpɔnnɔde be fa yɛ be sie bɛ belemgbin'n, yɛ ngɔnmɔn ɔ tɪli yɛ nɔwɔn ɔ hɔli buka nɔn asu elɔ biekun.

*Zozi 'ba nanndɪ Galile asue nɔn anyɔnsu
(Matie 14.22-33, Maaki 6.45-52)*

16 Mɔ alɛ'n tɔli nun'n, Zozi menian'n-mɔ hɔli asue nɔn anɔvan elɔ. 17 Be kɔ fɔ elɛɛ kɔn anun be le kpe asue'n be kɔ Kapɛɛnawɔmɔn kulo nɔn asu. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn alɛ nɔn a muan sɔ a yue, kɔsɔ Zozi a mmanɔv man bɛ. 18 Anɔn asutue kɔsɔ le tu se le kpa. 19 Be hanlin elɛɛ'n be hɔli dede kɔ yɔ cilo nnun anaan nsian'n, anɔn Zozi nanndɪ asue nɔn anyɔnsu ɔ le ba bɛ nɔwɔn ebele. Ebele ala, esulo kɔ han bɛ, be junlin ke like bie ɔ. 20 Nan m'ɔ wali dede m'ɔ ka kaan tɔ bɛ'n, yɛ nwan: "Mɔn ɔ, nɔn be sulo." 21 Sian'n m'ɔ hanlin sɔ'n, anɔn be kulo ke be fa yɛ elɛɛ nɔn anun. Ebele ala, be kɔ si asi, be kɔ ju lika mɔ be le kɔ'n.

22 Ehi, meninsɔnman'n mɔ be halɔ asue nɔn anzin elɔ'n nwunlin ke mɛle mɔ Zozi menian'n-mɔ 'kpe asue'n, anɔn elɛɛ kɔnmgba cein yɛ ɔ si ebele ɔ. Be si ke Zozi a nɔv man nun bie, yɛ menian'n-mɔ angɔnmɔn ala yɛ be fɔli nun be hɔli ɔ. Kɔsɔ mɔ alɛ hɔlin'n, meninsɔnman'n 'ba ju a, anɔn Zozi nnɔn man ebele. 23 Elɛɛ mmie-mɔ kɔsɔ fi Tibeliadi kulo nɔn asu, be kɔ a kɔ sisi m'ɔ mantan lika mɔ yɛ Mɔn lali Nyanmɔn asi, ɔ falɔ kpɔv'n'n manlin meninsɔnman'n lili'n. 24 Nan mɔ meninsɔnman'n nwunlin ke Zozi nɔn yɛ menian'n-mɔ nnɔn man ebele'n, bɛ kɔsɔ be kɔ fa elɛɛ sɔ'n-mɔ be kɔ hɔ Zozi ekpɔnnɔde Kapɛɛnawɔmɔn.

Zozi yɛ ɔ ti kpɔv'n m'ɔ man

be nyan nyanmɔnsu ngɔvan nɔn ɔ

²⁵ Menian'n-mə kə hə kə tʊ Zozi asue nɪn ebue kʊn ɛlɔ Kapεεnawəmʊn kulo nɪn asʊ, bɛ nwan: “Labi, ε juli εwa cian benin?”

²⁶ Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔɛ mɪn kele ɛmɔ ke nán ke asinbenwɔn nɪnngɛ'n mɔ ɛmɔ ti yí bu nɪn ati yê ɛmɔ ɛ kɔnndɛ mɪn ɔ. Nan kpaʊn'n mɔ ɛmɔ a li dede bɛ kʊ a yi'n, yí ti yê ɛmɔ ɛ kɔnndɛ mɪn ɔ. ²⁷ Alɛ'n m'ɔ sɛci'n, ɛmɔ nán bɛ di yí nɔwɔn junman. Nan ɛmɔ lí alɛ'n m'ɔ man bɛ nyan ngʊan m'ɔ le man ayuelɛ nɪn anwɔn junman. Alɛ sɔ'n, *Mân Baa'n yê ɔ fa man ɔ. Yí yê Siε Nyanmɪan Kpili a man yí atɪn ke ɔ fá alɛ sɔ'n mán mân nɪn ɔ.”

²⁸ Bɛ nwan: “Nzu yê yɛ 'yɔ nán y'a li junman mɔ Nyanmɪan kulo ɔ?”

²⁹ Zozi nwan: “Junman'n mɔ Nyanmɪan kulo ke ɛmɔ di'n y'ɔ le ke ɛmɔ lé sʊanlan'n mɔ ɔ'a sʊan yí'n bɛ lí.”

³⁰ Bɛ nwan: “Nzuke asinbenwɔn like diε yê ε 'yɔ maan yɛ nwun yí nán y'a le wɔ y'a li ɔ? Nzu junman diε yê ε kʊala yí di ɔ? ³¹ Daba, εwâ nɪn anɪn ɛlɔ, yé nannan-mɔ lili *mannan ke Ehele Eɔɔɛ'n kan yí'n. Yí nwan: *Ɔ'a man bɛ nyanmɪansʊ kpaʊn b'a li.*”

³² Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔɛ mɪn kele ɛmɔ ke, kpaʊn'n mɔ *Moyizi falɪ manlɪn ɛmɔ anan-mɔ'n, nán nyanmɪansʊ kpaʊn kpa nɪn ɔ. Nan nyanmɪansʊ kpaʊn kpa'n y'ɔ le mɔ mɪn Si ɛ fa man ɛmɔ'n. ³³ Ɔ sanlɪn ke, kpaʊn kpa'n mɔ Nyanmɪan fa man menian'n-mɔ'n y'ɔ le sʊanlan'n m'ɔ fi nyanmɪansʊ ɔ'a ju asɪ m'ɔ man mân'n nyan ngʊan'n.”

³⁴ Ehi a, bɛ nwan: “Yɛmɪnlɪn, anɪn fa kpaʊn sɔ'n bie man yé cian daa e.”

35 Zozi nwan: “Kpaon'n m'ò man be nyan nyanmiansu ngvan'n y'ò le mín. Svanlan biala m'ò kò a mín nwon'n, ehæ ngun man yí lé. Yê svanlan biala m'ò kò le mín kò li'n, nzuhoe ngun man yí lé. 36 Nan m'an han m'an hele emò, emò a nwun mín, kusu afi emò nne man mín nni man. 37 Svanlan biala m'ò Sîe'n kò fa yí kò man mín'n, ò 'ba mín nwon. Yê svanlan biala m'ò kò a mín nwon'n, cian bie lé, mìn nyi man yí. 38 Ò sanlín kè n vi nyanmiansu m'an mma man kè mìn 'ba yò like mò mìn kulo ò. Nan m mali kè mìn 'ba yò like mò svanlan'n mò ò'a svan mín'n kulo'n. 39 Like mò svanlan'n mò ò'a svan mín'n kulo'n y'ò le kè bé mò ò'a fa bé ò'a man mín'n fíi n'ò minlin mín sa nun. Nan cian m'ò li sian nun anun, n dínge bé fi ewue nun maan be nyan nyanmiansu ngvan m'ò le man ayueli'e'n. 40 Like mò Sîe'n kulo'n y'ò le kè bé kvalaa mò be kò nwun Baa'n mò be kò le yí be kò li'n, be nyán nyanmiansu ngvan'n. Ese cian m'ò li sian nun anun, n dínge bé maan be fi ewue nun be jásv.”

41 Mò Zozi hanlín sò yueli'n, Zufu'n-mò kò fè yí nwon eya, be le jòjò yí bé konvin abv kè yí nwan: “Kpaon'n m'ò fi nyanmiansu'n y'ò le mín”. 42 Bé nwan: “Zozi sò'n muonun, nán Zozefv awa die nun ò? Ye sî yí sî nun yí nin. Yê ò yò se m'ò kan kè ò fi nyanmiansu yê ò'a ju ò?”

43 Zozi nwan: “Emò yáci bé konvin abv ejjòlè'n. 44 Se emò nwun kè svanlan kòn le ba mín nwon an, anin Sîe'n mò ò'a svan mín'n y'ò nun yí a a ò. Mìn kusu cian m'ò li sian nun anun, mìn 'tinge yí maan ò fi ewue nun jasv. 45 Afi b'a hele wò Nyanmian mgbomanfue'n-mò kalata nun anun kè: *Nyanmian 'ba hehele menian'n-mò kvalaa ninngè. Yí sò ati,*

svanlan biala m'ɔ kɔ tie Siɛ'n kɔ fa yí atɪn diɛ nɪn asu'n, ɔ 'ba mín nwɔn. ⁴⁶ Nán kɛ svanlan bie a nwun Siɛ'n lé ti ɔ, nan svanlan'n m'ɔ fi Nyanmɪan anwɔn ɛlɔ ɔ'a ju'n, yí ngɔnmɪn ala yê ɔ'a nwun Siɛ nɪn ɔ. ⁴⁷ Mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ svanlan biala m'ɔ kɔ le mín kɔ li'n, ɔ 'nyan ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n. ⁴⁸ Ɔ sanlɪn kɛ alɛ mɔ bɛ di a, bɛ nyan ngɔan'n y'ɔ le mín. ⁴⁹ Kɛ ɛmɔ anan-mɔ lili mannan nɪn ɛwâ nɪn asu ɛlɔ'n, anun bɛ halɪ ɛbɛlɛ ɔ? Ɔ yɔli dede bɛ kɔalaa bɛ yuelɪ wu. ⁵⁰ Nan kpaɔn'n m'ɔ fi nyanmɪansu'n diɛ, svanlan m'ɔ kɔ li bie'n, ɔ nwu man lé. ⁵¹ Ngɔan kpaɔn kpa'n m'ɔ fi nyanmɪansu'n y'ɔ le mín. Svanlan m'ɔ kɔ li kpaɔn sɔ'n bie'n, ɔ le ngɔan cɪan daa. Kpaɔn'n mɔ mɪn 'fa mɪn man'n y'ɔ le mín nwɔnnaan'n. Mɪn 'fa mɪn man maan mân nɪn anun menian'n-mɔ nyan ngɔan.”

⁵² Ɛjɔlɛ sɔ'n m'ɔ hanlɪn nɪn anwɔn, Zufɔ'n-mɔ kɔ su akpɔlɔwa kpili kpa bɛ afian ɛlɔ, bɛ nwan: “Nan svanlan ɛhɪ muonun, ɔ 'yɔ sɛ nán ɔ'a fa yí nwɔnnaan'n ɔ'a man y'a li?”

⁵³ Zozi nwan: “Mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ sɛ ɛmɔ a nni man *Mân Baa nɪn anwɔnnaan'n, ɛsɛ sɛ ɛmɔ a nɔn man yí moja nɪn an, anɪn ɛmɔ le man ngɔan. ⁵⁴ Svanlan m'ɔ kɔ li mín nwɔnnaan'n, m'ɔ kɔ nɔn mín moja'n, ɔ le nyanmɪansu ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n, ɛsɛ cɪan m'ɔ li sian nɪn anun, mɪn 'tɪnge yí maan ɔ fi ewue nɪn ɔ jasɔ. ⁵⁵ Afɪ ɛmɔ nwún yí kɛ, alɛ kpa'n y'ɔ le mín nwɔnnaan'n yê nzan kpa'n y'ɔ le mín moja'n. ⁵⁶ Svanlan m'ɔ kɔ li mín nwɔnnaan'n, mɔ ɛsɛ ɔ kɔ nɔn mín moja'n, anɪn ɔ nɔn mín tɪ, mín kɔsɔ, mɪn nɔn yí tɪ. ⁵⁷ Kɛmɔ Siɛ'n mɔ ɔ'a svan mín'n tɪ asɪ mɔ yí dunman nɪn yê mín kɔsɔ n di asɪ'n, yí sɔ

kusu ala, sɔanlan m'ɔ kɔ li mɪn nwɔnnaan'n, mɪn dunman nun, ɔ 'nyan ngɔan. ⁵⁸ Kpaɔn'n m'ɔ fi nyanmiansɔn, ke ɔ ti yɪ nɪn anɪn. Ɔ ti man ke mɔ emɔ anan-mɔ lili be wuli'n. Sɔanlan m'ɔ kɔ li kpaɔn sɔ'n, ɔ 'nyan ngɔan ɔ tanlan asɪ dahuu." ⁵⁹ Temɔn mɔ Zozi 'kan ejɔle ehi-mɔ ɔ kekele menian'n-mɔ ninng'e'n, anɪn ɔ wɔ Kapɛɛnawɔmɔn, Zufɔ'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn anɪn.

Zozi menian'n-mɔ dɔɔn 'ba yaci yɪ tv

⁶⁰ Mɔ Zozi menian'n-mɔ dɔɔn tɪli yɪ ejɔle'n m'ɔ hanlɪn'n, bɛ nwan: "Hei! Ejɔle ehi die ɔ yɔ sɪ o! Nwan sɔanlan die yɛ ɔ kɔala sɔ di ɔ?"

⁶¹ Mɔ Zozi nwunlin ke ehi anwɔn yɛ yɪ menian'n-mɔ le juɔ bɛ konvin abɔ'n, yɪ nwan: "Yɪ ti, ehi yɔ sɪ man emɔ ɔ? ⁶² Nan anɪn se cɪan bie emɔ nwun ke *Mɔn Baa'n le fɔ kɔ lika m'ɔ fi walɪ nɪn an, yɪ die, emɔ 'yɔ bɛ nwɔn se? ⁶³ Nyanmɪan Wawɛ'n yɛ ɔ man be nyan ngɔan ɔ. Anwɔnnaan'n tɪ man like fɪ. Ejɔle'n mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, ɔ kele ke be kpɪn be nyan Nyanmɪan Wawɛ'n ɔ nɔn nyanmiansɔ ngɔan'n. ⁶⁴ Nan kusu emɔ anɪn mmie-mɔ nne nni man." Zozi hanlɪn ke menian'n mmie-mɔ nne nni man, ɔ sanlɪn ke mɔ ɔ 'bɔ yɪ junman nɪn abɔ'n, ɔ sɪ menian mɔ be nne be nni man'n, eɛe ɔ sɪ sɔanlan'n mɔ ɔ 'kpe yɪ nwɔn atɪn maan be cɪ yɪ'n.

⁶⁵ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, eɛe yɪ nwan: "Ehɪka atɪ, sɔanlan biala mɔ mɪn Sɪ a nyɪ man yɪ ke ɔ bɔla mɪn nwɔn'n, ɔ ngɔala man mɪn nwɔn ba."

⁶⁶ Ɔ fi ebele, yɪ menian'n mmie-mɔ dɔɔn yacili yɪ tɔli, b'a nzi man yɪ sɔ kɔn.

⁶⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, nɔn Zozi a bisa yɪ menian bulu nɔn nnyuan'n ke: "Nan emɔ lili, emɔ die be ngɔ man?"

⁶⁸ Kε Zozi anvan 'tɔ ala, Simɔn Pɪɛli kukuli yí nvan sɔ a, yí nwan: “Yé Mɪn, anɪn nwan sɔvanlan diε anwɔn yê yε 'kɔ ɔ? Wɔ yê wɔ nvan εjɔlɛ'n man bε nyan nyanmiansɔ ngvan m'ɔ le man ayueliε nɪn ɔ. ⁶⁹ Yé diε yε de wɔ yε di, εε y'a nwun kε Sɔvanlan Nwannzan-nwannzan'n mɔ Nyanmian a sɔvan yí'n y'ɔ le wɔ.”

⁷⁰ Mɔ Simɔn Pɪɛli hanlɪn sɔ yueli'n, Zozi nwan: “Emɔ menian bulu nɔn nnyuan'n, asɔ nán mɪn yê n vɛlɛli εmɔ ɔ? Nan kɔsɔ εmɔ anun kɔn tɪ busuɔfɔε.” ⁷¹ Sɔvanlan sɔ'n mɔ Zozi ε kan yí εjɔlɛ'n y'ɔ le Simɔn Isikaliɔtɪ awa Zudasɪ mɔ cɪan bie ɔ 'yɪ Zozi man'n. Zudasɪ sɔ'n tɪ Zozi menian bulu nɔn nnyuan nɪn anun kɔn.

7

Zozi anianman'n-mɔ nne man yí bε nni man

¹ Ehi anzin, Zozi kɔ hɔ mgbanza Galile mɔn nɪn anun kulo'n-mɔ asɔ. Mgbanza sɔ nɪn anun, ɔ'a nju man Zude mɔn nɪn, ɔ sanlɪn kε εlɔ Zufɔ mgbain'n-mɔ le kpɔnndε yí kun yí.

² Nan kemɔ anun Zufɔ'n-mɔ *Kpato Bɔ Feti'n ka kaan ju'n, ³ yí nianman'n-mɔ nwan: “Zozi, jasɔ εwa kɔ Zude maan wɔ menian'n-mɔ mɔ bε wɔ εlɔ'n, bε kɔsɔ bε nwún wɔ junman'n mɔ ε le di'n. ⁴ Sɔvanlan m'ɔ kulo kε menian'n-mɔ nwun yí junman'n m'ɔ di'n, ɔ nni man yí nvialɛ nɪn. Kε wɔ lɪlɛ di junman sɔa'n, kɔ li yí εlɔ maan mɔn'n kwalaa nwún wɔ.” ⁵ Bε le kan sɔ'n, afɪ yí nianman'n-mɔ muonun, bε nne man yí bε nni man.

⁶ Zozi nwan: “Mɪn diε, mɪn mɛε diε kpa'n juli man, nan εmɔ diε, mɛε kwalaa tɪ kpa man εmɔ.

⁷ Emɔ diε, menian'n-mɔ ngɔala man kε bε kpɔ εmɔ,

nan mín dié, bé kpɔ́ mín. Afí mun kan ké bé nyɔ́lié'n tí été. ⁸ Emɔ́ hɔ́, bé hɔ́ lí fɛ́tí'n, nan mín dié, mun nni man fɛ́tí sɔ́'n bié. Ǿ sanlɔ́n ké mín mélé dié kpa'n juli man.” ⁹ Ké Ǿ hanlɔ́n sɔ́ helelí bé yueli'n, Ǿ kɔ́ ha Galile.

Zozi 'ba hɔ́ Zoluzalemɔ́n Kpato Bv Fɛ́tí nɔ́n abv

¹⁰ Mɔ́ Zozi anianman'n-mɔ́ hɔ́lí fɛ́tí elie'n, sian'n yí kɔ́sɔ́ Ǿ kɔ́ kpɔ́ bé. Nan kɔ́sɔ́ Ǿ fiálí. Ǿ'a nyí man yí nwɔ́n Ǿ'a ngele man menian'n-mɔ́ kɔ́laatin. ¹¹ Mɔ́ bé 'dí fɛ́tí'n, anɔ́n Zufɔ́ mgbain'n-mɔ́ lé kpɔ́ndé yí. Ésé anɔ́n bé lé bisa bisa: “Ǿ wɔ́ nɔ́n? Ǿ wɔ́ nɔ́n?”

¹² Meninsɔ́nman nɔ́n anɔ́n, anɔ́n bé lé su yí nwɔ́n akpɔ́lɔ́wa. Mmie-mɔ́ nwan: “Ǿ tí sɔ́anlan kpa.” Mmie-mɔ́ kɔ́sɔ́ nwan: “Cécé, nán sɔ́anlan kpa Ǿ, Ǿ lé laka laka menian'n-mɔ́.” ¹³ Nan kɔ́sɔ́ ké mɔ́ bé sulo Zufɔ́ mgbain'n-mɔ́ nɔ́n ati, bé ngɔ́ala man yí jawe nɔ́n kan.

¹⁴ Mɔ́ bé lílí fɛ́tí'n dede mɔ́ Ǿ 'kɔ́ yí afian'n, Zozi kɔ́ hɔ́ Nyanmian awulo nɔ́n anɔ́n Ǿ lé kɔ́ a hehele menian'n-mɔ́ ninnge. ¹⁵ Yí like'n m'ɔ́ lé kele'n kɔ́ sín Zufɔ́'n-mɔ́ anwɔ́n, bé nwan: “Bian éhí mɔ́ Ǿ'a ngɔ́ man sukulu fíí'n, Ǿ yɔ́ sé mɔ́ Ǿ sí kalata kpíli sɔ́a Ǿ?”

¹⁶ Zozi nwan: “Ninnge'n mɔ́ mun kekele emɔ́ éwa'n, nán mín muonun mín tí anɔ́n ninnge yê mun kekele emɔ́ Ǿ, nan Ǿ fí sɔ́anlan'n mɔ́ Ǿ'a sɔ́an mín nɔ́n élɔ́. ¹⁷ Sɔ́anlan m'ɔ́ kulo ké Ǿ yɔ́ like mɔ́ Nyanmian kulo'n, sé ninnge'n mɔ́ mun kele'n fí Nyanmian élɔ́ a, anaan Ǿ tí mín muonun mín tí anwɔ́n ninnge a, Ǿ kɔ́ala Ǿ nwun yí. ¹⁸ Sɔ́anlan m'ɔ́ kan yí muonun yí nwɔ́n éjɔ́lé'n, anɔ́n Ǿ lé kpɔ́ndé yí muonun yí anunminnyanmɔ́n. Nan nunhan m'ɔ́ kpɔ́ndé sɔ́anlan'n m'ɔ́ sɔ́anlɔ́n yí nɔ́n anunminnyanmɔ́n'n, sɔ́anlan sɔ́'n, Ǿ tí sɔ́anlan kpa. Ǿ nni

man ato fíí. ¹⁹ *Moyizı yê ɔ falı mala'n manlın emɔ ɔ. Ɔ ti man sɔ ɔ? Kusv emɔ anun kɔn bɔbɔ nni man mala sɔ nun asv. Nzu ati yê emɔ kulo ke be kun mín ɔ?"

²⁰ Meninsɔnman'n nwan: "Wó, ε ti man sɔanlan kpa fififi, ε le baye! Nwan yê ɔ kulo ke ɔ kun wó ɔ?"

²¹ Zozi nwan: "Like kɔnmgba cein εhi mɔ m'an yɔ'n, ɔ'a sin emɔ anwɔn. Ejɔle sɔ nun a lɔ emɔ ngasi. Cian daa emɔ bɔ sv. ²² Emɔ tíe, Moyizı a man emɔ mala ke be kpé mmelenzua'n-mɔ mmian nun. Sakpa kusv, mmelenzua mmian nun ekpe sɔ'n, emɔ anan-mɔ yɔ yí daba yí nzin nán b'a wv Moyizı. Kemɔ emɔ kulo ke be di mala sɔ nun asv nun ati, *enwɔnmian ele cian'n bɔbɔ, emɔ kpe mmelenzua'n-mɔ mmian nun. ²³ Ke ɔ kɔ yɔ nán emɔ a nvɔn man Moyizı mala nun ati, enwɔnmian ele cian'n muonun emɔ kpe mmelenzua'n-mɔ mmian nun. Nan se emɔ kpe mmelenzua mmian nun enwɔnmian ele cian nun an, anın nzu ati yê, se m'an man kulo sɔanlan dasannin kɔn anwɔn a sa enwɔnmian ele cian nun an, anın emɔ fe mín nwɔn eya sva ɔ? ²⁴ Emɔ nán be nıan sɔanlan anyunnun be bua yí ndεε, nan emɔ búa ndεε ananhɔle nun."

Menian'n-mɔ 'ba bisa bisa bé nwɔn

se Zozi yê ɔ ti Kilisi nun an

²⁵ εhi, anın Zoluzalemɔn ebele menian mmie-mɔ le kan ke: "Sɔanlan'n mɔ yé mgbain'n-mɔ le kpɔndε yí be kun yí'n, nán yí ahi? ²⁶ Be nıan ke ɔ le juɔ menian'n-mɔ anun ewa ɔ, kusv be nze man yí sa fíí. Asv yé mgbain'n-mɔ a nwun yí ananhɔle ke yí y'ɔ le *Kilisi'n, sɔanlan'n mɔ ɔ 'ba le yé ti nun ɔ? ²⁷ Bian εhi dıe, ye sı lıka m'ɔ fi ɔ. Kusv bé nwan Kilisi'n dıe, se ɔ 'ba a, sɔanlan fíí nnwun man lıka m'ɔ fi'n."

28 Yí sɔ ati, mɔ Zozi 'kekele bé ninngɛ wɔ Nyanmian awulo nun anun'n, ɔ kɔ tian nun, yí nwan: “Asɔ emɔ jɔnlɩn kɛ emɔ sɩ mín ɛsɛ emɔ sɩ lika mɔ n vi'n sakpa ɔ? Nán mín ti anwɔn atɩn yê m'an a ɔ, nan sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɩn mín'n tɩ ananhɔɛfɔɛ. Kɔsɔ emɔ nzɩ man yí. 29 Mín diɛ mɩn sɩ yí, ɔ sanlɩn kɛ n vi yí nwɔn ɛbɛɛ yê m'an a ɔ. Yí dein yê ɔ sɔanlɩn mín ɔ.”

30 Mɔ Zozi hanlɩn sɔ'n, bɛ 'kpɔnnɛ kɛ bɛ cɩ yí ɛbɛɛ ala. Nan sɔanlan fíí a ngɔala man yí cɩ, ɔ sanlɩn kɛ anɩn yí dɔɛ'n juli man. 31 Nan kɔsɔ meninsɔnman nun anun, menian dɔɔn leɩ yí lili. Bé nwan: “Cɩan mɔ Kilisi'n kɔ a'n, asɔ ɔ 'yɔ asinbenwɔn ninngɛ m'ɔ tala sɔanlan ɛhɩ diɛ'n-mɔ ɔ?”

Bɛ 'ba yɩ nzalafɔ'n-mɔ kɛ bɛ hɔ hyí Zozi

32 ɛhɩ, Zozi anwɔn ɛjɔɛ'n mɔ anɩn bɛ ɛ kɩkan yí nhun nhun menian nun anun'n, *Falisifɔɛ'n-mɔ tɩɩ yí kɔalaa. Nyanmian *tɛɛyɩfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn Falisifɔɛ'n-mɔ kɔ yɩ Nyanmian awulo nun anun nzalafɔ'n-mɔ kɛ bɛ hɔ hyí Zozi. 33 Mɔ nzalafɔ'n-mɔ hɔɩ juli Zozi anwɔn ɛɔ'n, yí nwan: “Mɩn nɔn emɔ yɛ 'tanlan mɛɛ kaan biekun kɔalaaka nán m'an hɔ sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɩn mín nun anwɔn ɛɔ. 34 Emɔ 'ba kpɔnnɛ mín, nan kɔsɔ, emɔ ngɔ nwun man mín. ɔ sanlɩn kɛ lika mɔ mɩn 'ba hɔ'n, emɔ ngɔ hɔala man ɛɔ kɔ.”

35 Zufɔ'n-mɔ ɛɛ bisa bisa bé nwɔn kɛ: “Anɩn ninhan lika diɛ yê ɔ 'ba hɔ dede mɔ yɛ kpɔnnɛ yí a, yɛ nnwun man yí ɔ? Asɔ ɔ 'ba tɔa Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a tɔ b'a sanndɩ bé mɔ bɛ tɩ man Zufɔ'n mân nun'n nán ɔ kekele bé mɔ bɛ tɩ man Zufɔ'n ninngɛ anaan? 36 Afi yí nwan: ‘Emɔ 'ba kpɔnnɛ mín, nan kɔsɔ, emɔ ngɔ nwun man mín. ɔ sanlɩn kɛ lika mɔ mɩn 'ba hɔ'n,

εμοσ ngσ hυala man ελσ κσ. ' Εjσλε εhu mσ σ'a han'n, yί bu kele se?"

Zozi 'ba han ngυan nzue nun anwσn εjσλε

³⁷ Zufυ'n-mσ fetι sσ'n kusυ, cιan m'σ li sian'n yê σ tι fetι'n cιan kpιli kpa nun σ. Cιan sσ'n, Zozi jasυli jinlanlun menian'n-mσ kυalaa afian an, yί nwan: "Sυanlan mσ nzuhoe le kun yί'n, σ bála mín nwσn σ bála a nun nzue. ³⁸ Ke Ehele Εjσλε'n kan yί'n, biala m'σ κσ le mín κσ li'n, ngυan nzue fσfσle fi yί ahunlun nun anun σ 'sin wa wa wa." ³⁹ Ngυan nzue sσ'n mσ Zozi le kan yί εjσle εwa'n y'σ le Nyanmian Wawe'n mσ sυanlan biala m'σ κσ le yί κσ li nun asa 'kan yί'n. Yί temσn sσ nun anun, anun sυanlan fίi asa hanlun man Wawe'n bσbσ. σ sanlun ke anun be wulalı man Zozi anunminnyanmσn.

⁴⁰ Mσ Zozi hanlun sσ yueli'n, meninsunman'n κσ bu bé nwσn nun. Mmie-mσ nwan: "Bian εhu tι Nyanmian kpσmanfυe'n sakpa."

⁴¹ Mmie-mσ kusυ nwan: "Kilisi nun σ!"

Mmiekun-mσ kusυ nwan: "Heei! Anun, Galile mân nun yê Kilisi'n fi 'fite σ? ⁴² Ehele Εjσλε'n kan ke Kilisi'n, σ 'yσ *Davidi abusuan nun anun sυanlan, σ fi Betelehεmσn, Davidi kulo nun asυ."

⁴³ Ke σ yσli mσ Zozi dunman nun, meninsunman'n buli bé nwσn nun nun anun. ⁴⁴ Mmie-mσ kusυ dιe, anun be le kpσnnde yί be ci yί, nan kusυ sυanlan fίi a ngυala man yί sa fa kan yί. ⁴⁵ Ke σ yσli sσ'n, nzalafυ'n-mσ κσ sa κσ hσ Nyanmian teeyifυe'n-mσ nun Falisifυe'n-mσ anwσn ελσ. Ke be 'ju εbele ala, mgbain'n-mσ nwan: "σ yσ se mσ εmσ a nju man yί a mma man σ?"

46 Nzalafu'n-mo nwan: “Ejole'n m'o kan'n, nyanmunsemun, ke ye wo ewa'n, swanlan fi hanlin man bie le.”

47 Falisifue'n-mo nwan: “Yi ti, emo kusu, emo a man o'a laka emo bie o? 48 Asu ye mgbain'n-mo nunhan kun anaan Falisifue'n-mo nunhan kun leli yi o lili man o? 49 Meninsunman ehi, be die be nzi man *Moyizi mala'n, be ti menian mo b'a bo be sasan!”

50 Falisifue so'n-mo mo be yialu ebele'n, Ninkodemun m'o wali tulu Zozi cian kun kongoe'n, anin o wo be nun bie. 51 Yi nwan: “Ye mala nun anun, swanlan mo be nwunlin man like mo o'a yo'n, be mmua man yi ndee ke o di fuo o.” 52 Ejole so'n mo Ninkodemun hanlin'n ngo yo man be fe. Ehi a, be nwan: “Yi ti, wo kusu wo e ti Galile swanlan? Suan Ehele Ejole'n nan e 'ba nwun ke Nyanmian kpomanfue fi fi man Galile.”

[53 Ke o yali so'n, ehi jasv a, anin cuein o'a ho yi awulo, ehi jasv a, anin cuein o'a ho yi awulo.

8

Zozi nun balasua'n m'o tunlin aja'n

1 Ehi, Zozi fi Nyanmian awulo nun anun, o ko fite ko ho *Olivu buka nun asu. 2 Yi alie hunlin, ngelemo tutun'n, Zozi ko sa ko ho Nyanmian awulo elo biekun. Ke o 'wulu ebele ala, meninsunman'n ko hyun ko kpunnge yi. Zozi ko tanlan asi o le kekele be ninnge. 3 O wo ebele kaan an, Nyanmian mala nun asu mgbain'n-mo nun *Falisifue'n-mo nun balasua kun ko a ko tv yi. Balasua so nun a tun aja. Be ko fa yi be ko sie menian'n-mo kwalaa anyunnun ebele. 4 Be nwan: “Kpain, balasua ehi a tun aja. Be

'kɔ ju a, anun ɔ nun belenzua kɔn la. ⁵ *Moyizɪ kɔsɔ hanlɪn wɔ yɛ mala nun anun kɛ mmalasua sɔa-mɔ, ye tɔtɔ bɛ ɛbɔe ye hɪn bɛ. Nan wɔ kɔsɔ, wɔ nwan nze?" ⁶ Bɛ 'kan sɔ bɛ tetie yɪ nwan nun nɔn bɛ jinlan sɔ bɛ se kɛ ɔ'a yɔ ɛtɛ.

Mɔ bɛ 'bisa kosuan sɔ'n, anun Zozi a si yɪ ti asi. ɔ le yɪ sa'n ɔ lɛ kekele asɪɛ nun anwɔn. ⁷ Kemɔ anun bɛ tɛ bisa yɪ kosuan'n, Zozi kɔ kuku yɪ ti sɔ, yɪ nwan: "Ɛmɔ nunhan kɔn m'ɔ yɔli man ɛtɛ lɛ'n, ɔ lɪ mɔa ɔ tɔ ɛbɔe bɔ balasua ɛɪ." ⁸ Kɛ ɔ hanlɪn sɔ yueli'n, ɛsɛ ɔ kɔ si yɪ ti asi biekun ɔ lɛ kekele asɪɛ nun anwɔn.

⁹ Bɛ mɔ bɛ nɔn balasua'n wali'n, kɛ bɛ tilɪ ɛjɔle sɔ'n, bɛ mgbain ɔ, bɛ mgbafele ɔ, bɛ kɔvalaa bɛ kɔ yaci balasua nun ɛbɛle bɛ kɔ hɔ. Balasua nun angɔnmɪn kɔ ha Zozi anwɔn ɛbɛle. ¹⁰ Zozi kɔ kuku yɪ ti sɔ ɔ kɔ bisa balasua'n kɛ: "Balasua, menian'n-mɔ wɔ nin? Sɔanlan fɪi a ndua man wɔ ɛtɛ nun anwɔn kalɛ ɔ?"

¹¹ Balasua'n nwan: "Mɪn mɪn, sɔanlan fɪi a nze man mɪn sa."

Zozi nwan: "Sɛ sɔanlan fɪi a nze man wɔ sa a, mɪn kɔsɔ mɪn nze man wɔ sa fɪi. Yɪ ti, kɔ, nan kɔsɔ n'ɛ yɔ ɛtɛ fɪi kɔn."]

Mɔn nun anun kanlannɛ'n y'ɔ le Zozi

¹² Anun Zozi tɛ wɔ Nyanmɪan awulo nun anun ɛbɛle. ɔ kacili yɪ nyn bagua nun anwɔn ɛɔ biekun an, yɪ nwan: "Mɔn'n kanlannɛ'n y'ɔ le mɪn. Sɔanlan m'ɔ kɔ si mɪn sɔ'n, ɔ nnanndɪ man awosin nun lɛ, nan ɔ 'nyan kanlannɛ'n m'ɔ man ngɔan'n."

¹³ *Falisifɔɛ'n-mɔ nwan: "Wɔ muonun ɛ lɛ di wɔ nwɔn adanzɛ, yɪ sɔ ati wɔ ɛjɔle'n mɔ ɛ lɛ kan'n tɪ ato."

¹⁴ Zozi nwan: "Sɛ mɪn di mɪn nwɔn adanzɛ bɔbɔ a, mɪn ɛjɔle'n mɔ mɪn kan'n tɪ ananhɔle. ɔ sanlɪn

ke mun si lika mo n vi m mali o, ese mun si lika mo mun ko o. Nan emo die, emo nzi man lika mo n vi m mali o, ese emo nzi man lika mo mun ko o. ¹⁵ Emo bua be ndee'n ke kulo menian'n-mo bua yi'n. Nan min die, mun mmua man sɔanlan fi ndee. ¹⁶ Se min nwan min 'bua ndee a, min ndee ebua'n ti foon. O sanlin ke nan min ngonmun ye min 'bua o, nan min non Si'e'n m'o sɔanlin min'n ye ye 'bua o. ¹⁷ B'a hele wo mala nin anun ke se menian nnyuan adanzi elie'n yo kon an, be fa be ejole nin ananhole. ¹⁸ Min muonun mun di min nwon adanzi, ese Si'e'n koso m'o sɔanlan min'n di min nwon adanzi.”

¹⁹ Be nwan: “Wo si so'n wo nin?”

Zozi nwan: “Sian die, m'an nwun ke emo nzi man min, ese emo nzi man min Si. Nan se emo si min an, ahan emo si min Si koso.” ²⁰ Mo Zozi 'kan ejole so'n, anin o wo Nyanmian awulo nin anun lika mo be to keti'n. Sɔanlan fi a nze man yi sa, o sanlin ke anin yi dae'n juli man.

²¹ Zozi ko han ko hele be biekun ke: “Min 'ba ho mun yaci emo man'n min man be. Emo 'ba kpɔnde min, nan koso emo 'ka be ete nin anun be wu. Lika mo mun ko'n, emo ngwala man elo bie ko.”

²² Zufu'n-mo nwan: “Bian ehi muonun, anin o le ba hun yi nwon anaan? Afi yi nwan: ‘Lika mo mun ko'n, emo ngwala man elo bie ko.’”

²³ Zozi nwan: “Asi ewa ye emo fi o, nan min die, n vi anwunno. Emo ti man ehi anun menian, nan min die, n di man man ehi anun sɔanlan. ²⁴ Ehi ka ati ye min nwan emo 'ka be ete nin anun be wu nin o. Afi min mo n di asi dahuu'n, se emo a nne man min sɔanlan ehole kon'n mo n di'n b'a nni man an, emo 'ka be ete nin anun be wu.”

²⁵ Mɔ Zufu'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n, bé nwan: “Wɔ ejian mɔ ε jin ebele'n, nzu sɔanlan dɛe y'ɔ le wɔ?”

Zozi nwan: “Kε m gbɔn n dɔ yɔ'n yê abubɔ nun anun n ganlɔn n geleli emɔ nun ɔ. ²⁶ N ne emɔ anwɔn ejɔle dɔɔn kpa mɔ mɔn kwalala mɔn kan εse mɔn kwalala mɔn jinlan sɔ mɔn bu emɔ fɔɔ. Nan kusɔ sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɔn mɔn'n, ɔ ti ananhɔlefoe. M'ɔ hanlɔn heleli mɔn'n, yɔ ala yê mɔn kan mɔn kele mɔn nun ɔ.”

²⁷ Ejɔle sɔ'n mɔ Zozi hanlɔn'n, b'a ndɔ man yɔ bu ke yɔ Si anwɔn ejɔle yê ɔ le kan kele bé ɔ. ²⁸ Eɛe Zozi kɔ han biekun kɔ tɔ sɔ, yɔ nwan: “Cɔan mɔ emɔ 'ba fɔla *Mɔn Baa nun anwunno'n, cɔan sɔ'n yê emɔ 'ba nwun mɔn sɔanlan ehɔle kɔn'n mɔ n dɔ nun ɔ. Emɔ 'ba nwun ke mɔn mmɔ man mɔn ti anun mɔn nyɔ man like fɔfɔ, nan mɔ Si'e'n heleli mɔn'n, yɔ nwɔn ejɔle ala yê mɔn kan ɔ. ²⁹ Sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɔn mɔn'n jin mɔn nzin. ɔ yɔli man mɔn tɔli man, ɔ sanlɔn ke like m'ɔ kulo'n yê cɔan daa mɔn yɔ ɔ.” ³⁰ Ejɔle sɔ'n mɔ Zozi hanlɔn nun ati, menian dɔɔn leli yɔ lili.

Abalahamɔn amma kpa'n-mɔ

³¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ kpe yɔ nyɔn Zufu'n-mɔ mɔ b'a le yɔ b'a li'n-mɔ anwɔn elɔ, yɔ nwan: “Ejɔle'n mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, se emɔ sɔ nun kpa a, emɔ 'kaci mɔn menian sakpa. ³² Ebele nun anun yê emɔ 'ba nwun ananhɔle'n, nán ananhɔle'n kusɔ a man emɔ a nyan bé ti b'a ngaci man nganga.”

³³ Ejɔle sɔ'n mɔ Zozi hanlɔn nun a nyɔ man Zufu'n mmie-mɔ fe. Ke be tɔli ejɔle sɔ nun ala, bé nwan: “Yé dɛe, Abalahamɔn amma y'ɔ le yé. Ye kacili man sɔanlan fɔfɔ nganga lé. Nan ɔ yɔ se mɔ ε le kan ke emɔ 'ba nyan bé ti ɔ?”

³⁴ Zozi nwan: “Mun kan yí ananhòlè mun kele emò kè sʋanlan biala m'ò yò ete'n, anun ɔ ti ete'n kanga. ³⁵ Nán daa yê kanga'n di afile'n bie ɔ. Nan baa'n mɔ bɛ kɔ wʋ yí afile nɪn anun'n, ɔ di afile'n dahuu. ³⁶ Sɛ Baa'n man emò nyan bé ti a, anun emò a nyan bé ti sakpa. ³⁷ Mɪn sɪ kɛ Abalahamʋn abʋsʋ menian y'ò le emò. Kʋsʋ emò 'kɔnndɛ mɪn bɛ kun mɪn, ɔ sanlɪn kɛ emò nne man mɪn ejòlɛ'n bɛ nni man. ³⁸ Like mɔ mɪn Sɪ helelɪ mɪn nɪn anwʋn ejòlɛ yê mɪn kan ɔ. Nan emò dɪɛ, like mɔ emò asɪ nɪn a hele emò'n yê emò lɛ yò nɪn ɔ.”

³⁹ Bé nwan: “Yé sɪ yò le Abalahamʋn.”

Zozi nwan: “Sɛ emò asɪ y'ò le Abalahamʋn sakpa a, ahan yí ninngɛ'n m'ò yòlɪ'n, bie yê emò yò ɔ. ⁴⁰ Nan kʋsʋ emò dɪɛ, sunnzun mɔ m'an han ananhòlɛ'n mɔ Nyanmɪan hanlɪn helelɪ mɪn'n m'an hele emò ɔ, emò 'kɔnndɛ mɪn kun mɪn. Like sʋa, Abalahamʋn a nyò man bie lé. ⁴¹ Junman kʋnmgbà'n mɔ emò asɪ'n dɪ'n, yí bie yê emò kʋsʋ dɪ nɪn ɔ.”

Mò Zozi hanlɪn sò'n, Zufʋ'n-mò kɔ fɛ eya kpili kpa. Bé nwan: “Nán gua sʋ mma y'ò le yé ein! Yé Sɪ baa kʋnmgbà cein'n y'ò le Nyanmɪan.”

⁴² Zozi nwan: “Sɛ emò asɪ y'ò le Nyanmɪan sakpa a, ahan emò kulo mɪn ejòlɛ. ɔ sanlɪn kɛ n vi Nyanmɪan anwʋn elɔ yê m malɪ ɔ. Yê yí dunman nun ati yê n wɔ ewa ɔ. Nán mɪn ngɔnmɪn mɪn ti anwʋn yê m'an a ɔ. Nan yí yê ɔ sʋanlɪn mɪn ɔ. ⁴³ Nzuke ati yê mɪn kan mɪn ejòlɛ dɪɛ a, emò ndɪ man yí bʋ ɔ? Afɪ emò ngʋala man kɛ bɛ ti yí bʋ. ⁴⁴ Emò asɪ y'ò le *Abɔnsanmʋn. Emò kulo kɛ bɛ yò like m'ò kulo'n. Kɛ alɔa bɔlɪ'n, kodiawu junman y'ò dɪ ɔ. ɔ hanlɪn man ananhòlɛ lé, ɔ sanlɪn kɛ ananhòlɛ nnʋn

man yí nun. Atofúe kòn m'ò halí'n y'ò le yí. Ato nun a kaci yí abalabò, yí alie m'ò di nun anún. Ǿ tì atofúe'n-mò k'wáalaa así. ⁴⁵ Nan kemò mìn dié mún kan ananhòlè'n, yí tì, Ǿ man emò nne man mìn be nni man. ⁴⁶ Emò nunhan benin yê Ǿ k'wála Ǿ se ke m'an yò ete Ǿ? Nan se mún kan ananhòle a, nzuke atí yê emò nne man mìn nni man Ǿ? ⁴⁷ Svanlan m'ò tì Nyanmian svanlan'n, Ǿ tie Nyanmian anvan ejòlè'n. Nan kemò emò tì man Nyanmian dié'n, yí tì yê Ǿ man emò ndie man mìn ejòle nun Ǿ."

Zozi tì kpili tala Abalahamv̀n

⁴⁸ Zufu'n-mò nwan: "Yé hanlín ke é tì man Zufu kpa, é tì *Samali svanlan, ese é le baye, Ǿ tì man ananhòle Ǿ?"

⁴⁹ Zozi nwan: "Céce, n ne man baye. Mìn dié, mìn sí yê mún kannv̀v̀ yí Ǿ. K'v̀sv̀ emò ngulo man ke be man mìn anyinnzò. ⁵⁰ Mìn dié mìn muonun mún mgb̀nǹde man mìn anunminnyanm̀v̀n. Svanlan k̀v̀n wò ebele m'ò wula mìn anunminnyanm̀v̀n Ǿ. Ese yí yê Ǿ bua ndee nun Ǿ. ⁵¹ Yí tì, mún kan yí ananhòle mún kele emò ke svanlan biala m'ò kò le ejòlè'n m̀v̀ mún kan'n kò lí'n, svanlan sò'n, Ǿ nwu man lé."

⁵² Zufu'n-mò nwan: "K'ikaala dié, y'a nwun yí ke é le baye. Ǿ sanlín ke Abalahamv̀n a wu, mgb̀manfv̀e'n-mò k'v̀sv̀ a wu. Ǿ yò se m̀v̀ afi é le kan ke: 'Svanlan biala m'ò kò le ejòlè'n m̀v̀ mún kan'n kò lí'n, svanlan sò'n, Ǿ nwun man le.' ⁵³ Yê sí Abalahamv̀n m̀v̀ Ǿ'a wu'n, é de di ke é tì kpili tala yí Ǿ? Mgb̀manfv̀e'n-mò k'v̀sv̀ a wu. É tì wó dié se?"

⁵⁴ Zozi nwan: "Se mìn muonun mún kannv̀v̀ mìn nẁv̀n an, mìn nẁv̀n ekannv̀v̀e'n tì mgb̀an. Mìn sí m̀v̀ emò nwan Ǿ tì emò Nyanmian'n, yí yê Ǿ kannv̀v̀

mín ɔ. ⁵⁵ Nan kɔsɔ, emɔ nzi man yí. Mín diɛ, mún sɪ yí. Sɛ mún kan kɛ mún nzi man yí a, anún m'an kaci atofvɛ kɛ emɔ. Nan mún sɪ yí, ɛsɛ mún de yí nwan ɛjɔlɛ'n mún di. ⁵⁶ Emɔ asɪ Abalahamɔn lili fɛ kɛ ahan ɔ nwanlín mún ɛwale cian'n. ɔ nwanlín yí kɔsɔ, ɛsɛ ɔ lili yí nwan fɛ.”

⁵⁷ Mɔ Zozi hanlín sɔ'n, Zufɔ'n-mɔ nwan: “An! ɛ lili man afvɛ abulanun bɔbɔ mgban, wɔ nwan a nwan Abalahamɔn.”

⁵⁸ Zozi nwan: “Mún kan yí ananhɔlɛ mún kele emɔ kɛ, asannan nán b'a wɔ Abalahamɔn'n, anún n wɔ ɛbɛlɛ.”

⁵⁹ ɛhɪ a, bɛ kɔ sɪsa nyɔbɔvɛ, bɛ 'totɔ bɛ bɔ Zozi. ɔ kɔ nwanndi kɔ fia, ɔ fi Nyanmian awulo nún anún ɛbɛlɛ ɔ kɔ fite kɔ hɔ.

9

Zozi 'ba tike anyinsinlinwafvɛ kɔn anyin'n

¹ Mɔ Zozi fi Nyanmian awulo ɛbɛlɛ fitelɪ'n, ɔ 'kɔ kaan an, ɔ nún bian kɔn kɔ yia. Bian sɔ'n, bɛ 'wɔ yí a, anún yí nyun a sin. ² Mɔ Zozi menian'n-mɔ nwanlín yí'n, bɛ nwan: “*Labi, ɔ yɔ sɛ mɔ bian ɛhɪ, bɛ 'wɔ yí a, anún yí nyin a sin'n? Yí muonun yí ɛtɛ nún ati anaan yí sɪ nún yí nín ɛtɛ nún ati ɔ?”

³ Zozi nwan: “Nán ɛtɛ mɔ ɔ'a yɔ ti ɔ, yê nán ɛtɛ mɔ yí sɪ nún yí nín a yɔ ti ɔ. Nan bɛ wɔlɪ yí sɔ maan Nyanmian nanndɪ yí sɔ ɔ yɪ yí junman'n mɔ ɔ 'ba li'n kele mân'n. ⁴ Kɛmɔ alíɛ'n tɛ wɔ sɔ'n, ɔ sɛ kɛ yɛ lí sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n junman'n. Nan alíɛ'n lɛ 'ba san mɔ sɔanlan fíí ngɔ hɔwala man junman di ɔ. ⁵ Mɔ n de wɔ mân nún anún ɛwa'n, mân'n kanlanníɛ'n y'ɔ le mín.”

6 Mɔ Zozi hanlɔn ɛjɔlɛ sɔ'n yueli'n, ɔ kɔ tɔ nɛsɛlɛ asi, ɔ kɔ fa kɔ fɔtɔ nɛtɛ, ɔ kɔ han anyɔnsinlinwafɔɛ nɔn anyɔn nɔn asɔ. 7 Yɔ nwan: "Kɔ nwunnzin wɔ nyunnun Silowe asubula nɔn anun." (Dunman Silowe'n, yɔ bɔ y'ɔ le kɛ b'a sɔan yɔ.) Anyɔnsinlinwafɔɛ'n kɔ hɔ kɔ nwunnzin yɔ nyunnun. Mɔ ɔ 'sa yɔ nzin ba'n, anɔn yɔ nyɔn nɔn a tike.

8 M'ɔ yɔlɔ sɔ'n, bɛ mɔ bɛ nɔn yɔ mantan mantan sɔ nɔn bɛ mɔ bɛ sɔ yɔ daba kɛ yɔ nyɔn a sin nɔn ɔ seɛ seɛ di'n, bɛ kɔ nwun yɔ. Bɛ nwan: "Sɔanlan'n m'ɔ tanlan atɔn nɔn anɔan ɔ seɛ seɛ'n, asɔ nɔn yɔ ahɔ?"

9 Mmie-mɔ nwan: "Yɔ ɔ."

Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: "Cɛcɛ, nɔn yɔ ɔ, nan ɔ soman yɔ hɔ ɔ."

Mɔ bian'n tɔlɔ akpɔlɔwa'n mɔ bɛ lɛ su'n, yɔ nwan: "Mɔn ɔ, mɔn bɔbɔ mɔn ahɔ."

10 ɛjɔlɛ'n kɔ sin bɛ nwɔn, bɛ nwan: "Nan anɔn ɔ yɔlɔ sɛ kpa mɔ wɔ nyɔn nɔn a tike'n?"

11 Yɔ nwan: "Bian'n mɔ bɛ fɛlɛ yɔ Zozi'n, ɔ fɔtɔlɔ nɛtɛ kaan bie ɔ falɔ ɔ kputalɔ mɔn nyɔn nɔn asɔ nɔn ɔ'a se mɔn kɛ: 'Kɔ Siloe kɔ nwunnzin wɔ nyunnun.' N gɔlɔ mɔ n nwunnzinlin mɔn nyunnun yueli'n yɛ mɔn nyɔn'n tikɛlɔ ɔ."

12 Bɛ nwan: "Bian sɔ'n wɔ nin?"

Yɔ nwan: "Mɔn nzi man."

Falisifɔɛ'n-mɔ 'ba bisa sɔanlan'n

mɔ Zozi tikɛlɔ yɔ nyɔn'n kosuan

13 ɛhɔ a, bɛ kɔ fa bian'n mɔ yɔ nyɔn nɔn a tike'n bɛ kɔ hɔ *Falisifɔɛ'n-mɔ aja sɔ. 14 ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, Zufɔ'n-mɔ *ɛnwɔnmɔan ele cɔan nɔn anun yɛ Zozi fɔtɔlɔ nɛtɛ'n ɔ falɔ ɔ tikɛlɔ bian nɔn anyɔn nɔn ɔ.

15 Ehi ati yê Falisifvê'n-mô le bisa bian'n ke o kpɔnlɔn yɔli dede mô sian o nwun asɩ'n. Yí nwan: “Bian bie, be fele yí Zozi, o fali ngetie hanlɔn mín nyɩn'n, n nwunnzinlin mín nyunnun yê mín nyɩn'n tikeli o. Sian die mín nwun asɩ.”

16 Falisifvê'n mmie-mô nwan: “Svanlan sɔ'n, nán Nyanmian svanlan o. O nni man enwɔnmian ele cian'n mala nɩn asɩ.”

Mmie-mô kɔsɔ nwan: “Svanlan m'ɔ yɔ ete'n, o yɔ se m'ɔ yɔ asinbenwɔn ninnge sɔa o?” Bé nwan a nze man bé nwɔn. Be kɔ bu bé nwɔn nun.

17 Eɛe Falisifvê'n-mô kɔ bisa yí biegun ke: “Svanlan'n m'ɔ tikeli wɔ nyɩn'n, e jɔnlɔn ke o ti se?”

Yí nwan: “Nyanmian kpɔmanfvê o.”

18 Zufu mgbain'n-mô bɔbɔ die, be nne be nni man ke yí nyɩn'n sinlin daba, nan sian'n yê yí nyɩn'n a tike o. Ehi ati, be kɔ fele yí sɩ nɔn yí nin. 19 Bé nwan: “Emô awa'n mô bé nwan yí nyɩn'n a sin'n, asɩ yí ahi? O yɔ se m'ɔ nwun asɩ sian'n?”

20 Yí sɩ nɔn yí nin nwan: “Yé die, ye sɩ ke yé wa nɩn ahi. Mô ye 'wɔ yí'n, anɩn yí nyɩn'n a sin. 21 Nan ke o kpɔnlɔn yɔli dede mô yí nyɩn'n a tike'n, yí die ye nzi man. Yê svanlan'n mô o'a tike yí nyɩn'n, ye nzi man yí. Yí muonun yê o jin ebele nɩn o. Emô bisa yí, o ti man batɔnman!” 22 Be sulo Zufu mgbain'n-mô, yí ti yê o man be le kan ke be nzi man nɩn o. Afi Zufu mgbain'n-mô nwan svanlan m'ɔ kɔ se ke Zozi ti *Kilisi'n, be 'fɔan yí bé asɔnɩn sua nɩn anɩn. 23 Yí sɔ ati yê yí sɩ nɔn yí nin nwan o ti man batɔnman nán be bisa yí nin o.

24 Εσε Falisifove'n-mo ko fele bian'n biekun, be nwan: "Nian Nyanmian elo kan ananhole. Nan ye die, ye si ke bian so'n ti etefve."

25 Bian'n nwan: "Se o ti etefve o, se o ti man etefve o, min die, min nzi man. Min die mo min si'n y'o le ke daba min nnwun man asi, nan sian die, min nwun asi."

26 Be nwan: "Anun o yoli se kpa ye o tikeli wo nyin nun o?"

27 Bian'n nwan: "M'an han m'an hele emo daba angunmin, nan emo a ndie man. O yo se mo emo kulo ke min kan yi biekun o? Emo kusu kulo ke be yo yi menian o?"

28 O hanlin so ala, Falisifove'n-mo ko bo yi amgba kpa. Be nwan: "Wo ye e ti swanlan so'n swanlan o, nan ye die ye ti *Moyizi menian. 29 Moyizi ye si ke Nyanmian jujoli heleli yi o. Nan swanlan ehi die, lika bobo m'o fi'n, ye nzi man."

30 Bian'n nwan: "Nzuke asinbenwon ejole die ahi? Emo nzi man lika m'o fi'n kusu o'a tike min nyin'n!"

31 Ye si ke etefve'n-mo, Nyanmian ndie man be. Nan menian mo be nyin so yi mo be yo like m'o kulo'n ye o tie be o. 32 Swanlan mo be 'wu yi a, anun yi nyin nun a sin'n, ye tili man ke swanlan a tike bie anyin'n le. 33 Nan se bian ehi ti man Nyanmian swanlan an, ahan o ngwala man like fi' yo."

34 Be nwan: "Wo mo wo busuofve nyolie nun ati b'a wu wo anyinsinlinwafve'n, wo lili e 'ba hele ye ngele?" Be ko fwan bian'n be asonin sua nun anun.

35 Zozi ko ti ke b'a fwan bian'n be asonin sua nun anun, o ko nwun yi, yi nwan: "Asu *Man Baa'n, e de yi di o?"

36 Bian'n nwan: “Yemunlun, kele mín sʋanlan sɔ'n maan n né yí n ní.”

37 Zozi nwan: “Wó nyin tua yí. Yí yê ɔ le juɔ kele wó nun ɔ.”

38 Bian'n nwan: “Mín Mɪn, mɪn de mɪn di.” ɔ kɔ kɔvɔ Zozi anyunnun ebele.

39 Zozi nwan: “Ndeɛ ebua nun ati yê m malɔ ɔ. Mɪn 'ba nán mɪn man bé mɔ bé nyin a sin'n nwun asi. Yê bé mɔ be nwun asi'n kɔvɔ, mɪn man bé nyin'n sin.”

40 Anun *Falisifɔe'n mmie-mɔ vɔn yí wɔ ebele. Mɔ be tɪlɪ ejɔle'n mɔ Zozi hanlɪn'n, be kɔ bisa yí ke: “Yí ti, anun yé kɔvɔ yé nyin a sin?”

41 Zozi nwan: “Sɛ ɔ ti ke emɔ anyun a sin an, ahan emɔ nyɔ man ete. Nan kemɔ emɔ nwan be nwun asi'n, yí ti yê ɔ man emɔ tɛ wɔ bé ete nun anun ɔ.”

10

Zozi 'ba bu bva enianfɔe kpa nun anwɔn anyɪndala

¹ Ehi, mɔ Zozi hanlɪn sɔ helelɪ Falisifɔe'n-mɔ yueli'n, eɛɛ ɔ kɔ tɔ sɔ ke: “Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele emɔ ke, sʋanlan mɔ ɔ 'wɔlv mmɔa'n-mɔ tola nun anun an, ɔ nzɪn man anɔan nun anun, nan ɔ bu lika fɔfɔle ɔ wɔlv tola nun anun'n, sʋanlan sɔ'n, anun ɔ ti awofɔe, kodiawu y'ɔ le yí. ² Nan sʋanlan m'ɔ kɔ sɪn anɔan nun anun'n, yí yê ɔ ti bva enianfɔe kpa nun ɔ. ³ Yí die sɛ ɔ 'wɔlv tola nun anun an, sʋanlan'n m'ɔ sisa tola'n tike anɔan'n man yí, yê mmɔa'n-mɔ kɔvɔ ti yí nun'n. Bva enianfɔe'n fa mmɔa'n-mɔ anun kɔn biala dunman'n fele yí eɛɛ ɔ fa bé fite awulo. ⁴ Mɔ bé kɔalaa be kɔ yue fite'n, ɔ li bé nyunnun yê mmɔa'n-mɔ si yí sɔ ɔ. ɔ sanlɪn ke mmɔa'n-mɔ sɪ yí nun'n. ⁵ Sʋanlan mɔ be nzi man yí'n, be nzi man yí sɔ lé.

Se be nwun yí a, be nwanndi yí, ɔ sanlɛn ke be nzi man yí nɛn'n." ⁶ Zozi buli anyɛndala sɔ'n heleli bɛ, kɔsu b'a ndi man yí bu.

⁷ Kemɔ b'a ndi man yí bu nɛn ati, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ biekun ke: "Mɛn kan yí ananhɔle mɛn kele emɔ ke, mmɔa'n-mɔ tola nɛn anɔan'n y'ɔ le mɛn. ⁸ Bɛ kɔalaa mɔ be lili mɔa mɛn nyunnun'n, awofɔe nɔn kodiawu y'ɔ le bɛ. Yɛ mmɔa'n-mɔ a ndie man bɛ nɛn'n bɔbɔ. ⁹ Anɔan'n y'ɔ le mɛn. Sɔanlan m'ɔ kɔ wɔlɔ mɛn nɛn'n, ɔ 'nyan nɔan. ɔ kɔala ɔ wɔlɔ fite ke ɔ kulo ɔ, ese ɔ 'nyan like di. ¹⁰ Awofɔe'n-mɔ die, mmɔa'n-mɔ awue, nɔn bɛ ehuan, nɔn bɛ busu ebɔ ati ala yɛ be ba ɔ. Nan mɛn die, m malɛ ke m 'ba maan menian'n-mɔ nyan nɔan, mɛn man be nyan yí dede ɔ bu su.

¹¹ "Bɔa enianfɔe kpa'n y'ɔ le mɛn. Bɔa enianfɔe kpa'n, ɔ de yí mmɔa'n-mɔ ati ewue ɔ wu maan be nyan nɔan. ¹² Sɔanlan m'ɔ ti man bɔa enianfɔe kpa'n, mɔ yí die ɔ kan mmɔa'n-mɔ ɔ kpɔnnde yí esika'n, se ɔ nwun ke bedi'n le ba a, ɔ yaci mmɔa'n-mɔ ebɛle nwanndi maan bedi'n wɔlɔ bɛ nɛn ɔ ci bie ɔ bɔ bɛ asanndie. ¹³ Sɔanlan sɔ'n yaci mmɔa'n-mɔ ebɛle nwanndi, ɔ sanlɛn ke yí esika ekpɔnnde ati yɛ ɔ le kikan bɛ ɔ. Bɛ nwɔn njian man yí. ¹⁴ Bɔa enianfɔe kpa'n y'ɔ le mɛn. Mɛn si mɛn mmɔa'n-mɔ, bɛ kɔsu be si mɛn ¹⁵ ke mɛn Si si mɛn mɔ mɛn kɔsu mɛn si yí'n. Mɛn wu mɛn mmɔa'n-mɔ dunman nɛn mɛn man be nyan nɔan. ¹⁶ N ne mmɔa mmiekun-mɔ, be nɔn man tola ehɛ anun bie. ɔ se ke n gókuan bɛ nɔan. Be 'ba ti mɛn nɛn'n. Mmɔa kpule'n 'ba yɔ kɔn. Yɛ sɔanlan kɔsu kɔn yɛ ɔ 'nɛn bɛ su ɔ.

¹⁷ "Mɛn Si kulo mɛn, ɔ sanlɛn ke mɛn fa mɛn nɔan'n mɛn man nɛn m'an nyan yí biekun.

18 Svanlan fii ngvāla man ke ɔ tua mīn de mīn ngvan nūn ɔ. Mīn muonun yê mīn fa mīn man ɔ. Mīn kvāla ke mīn fa mīn ngvan'n mīn man, ese mīn kvāla ke mīn nyan yí biekun. Like mō mīn Si nwan n yó nūn anūn.”

19 Ehika kusv anwvvn, Zufv'n-mō anvan a nze man.

20 Mmie-mō dōvvn nwan: “Svanlan'n mō wawε etε wō yí nun mō yí ti nvvvn man ebele'n, nzuke ati yê emō le tie yí ejole nūn ɔ?”

21 Mmie-mō kusv nwan: “Svanlan mō wawε etε wō yí nun'n, ejole sva, ɔ ngvāla man yí kan. Asv svanlan mō wawε etε wō yí nun'n kvāla anyinsinlinwafvε anyūn tike?”

Zufv mgbain'n-mō nne nni man ke Zozi ti Nyanmian Awa

22 Ehī, eyεε meε nūn anūn, mō be 'di Nyanmian awulo nūn anwvvn *Anwvvtie feti'n wō Zoluzalemvvn'n, 23 anūn Zozi nanndi Nyanmian awulo nūn abalanda'n mō be feε yí Salomvvn abalanda nūn anūn. 24 Zufv'n-mō kō yia yí nvvvn ebele, bé nwan: “Cian benin kpa bōbō yê ε 'man yé ahvvnlin tō yé kunnun ɔ? Se *Kilisi'n, yé Belemgbin Ngvāndefvε'n y'ɔ le wó a, kan yí ananhōle kele yé.”

25 Zozi nwan: “M'an han m'an hele emō daba, nan emō nne nni man. Junman'n mō mīn di wō mīn Si dunman nūn'n di mīn adanzie. 26 Nan kemō emō nvvvn man mīn mmvva'n-mō anūn bie nūn ati, emō nne mīn nni man. 27 Mīn mmvva'n-mō tie mīn nūn'n, mīn si bé yê be si mīn sv. 28 Mīn man bé ngvan m'ɔ le man ayuelie. Be nwu man lé, yê svanlan fii ngvāla man bé de fi mīn sa nūn. 29 Mīn Si mō ɔ'a fa bé ɔ'a man mīn'n, ɔ ti kpili tala ninngε'n kvālaatin. Ninngε'n mō mīn Si le yí'n, svanlan ngvāla man ke

o tva yí de bie o. ³⁰ Mún nún mín S_i, ye ti s_oanlan munmuan k_un.”

³¹ E_hi m_o Zozi hanlín nún ati, Zufu'n-m_o k_o s_isa ny_ob_ue biekun ke be 'k_o a hun yí. ³² E_hi a, Zozi nwan: “Mín S_i a man mín tunmin maan m'an li junman d_oun kpa m'an hele em_o, nan nunhan benin ati yê em_o kulo ke be 't_ut_u ny_ob_ue be kun mín o?”

³³ Zufu'n-m_o nwan: “Nán ke junman kpa bie m_o a li ati yê yé nwan ye 'kun w_o o, nan a han amann_ie ej_ole w_o Nyanm_ian anyunnun. O sanlín ke kulo s_oanlan mgban ti ke w_o, e bu w_o nw_un ke e ti Nyanm_ian.”

³⁴ Zozi nwan: “B'a hele w_o em_o mala kalata nún anun ke Nyanm_ian nwan:

Em_o ti ke mín Nyanm_ian muonun.

³⁵ Ej_ole k_us_u m_o Nyanm_ian E_he_e Ej_ole'n k_o han'n, ye ng_uala man nun kpe. Ye s_i ke bé m_o Nyanm_ian a f_ele bé o'a fa yí N_uan Ej_ole'n o'a w_ula bé sa nun'n, yí nwan be ti ke yí. ³⁶ Nan se o ti s_o sakpa a, anún mín k_us_u m_o S_ie nún a sie mín k_un_lo_n-ng_un_lo_n m_o o'a s_oan mín ke m mála mân nún anun'n, se mún kan ke n di Nyanm_ian Awa a, anún m'an nyan amann_ie o? O y_o se m_o em_o kan ke m'an han ej_ole e_te m'an tia Nyanm_ian o? ³⁷ Se mún nni man junman'n m_o mín S_i kulo nún an, em_o nán be de mín be di. ³⁸ Nan se mún di junman s_o'n, se em_o nne man mín nni man b_ob_o a, em_o lé ny_ole'n-m_o m_o mún y_o'n l_il_i be lí, nán em_o a nw_un ke mín S_i w_o mín nun yê mín k_us_u n w_o yí nun.”

³⁹ M_o Zozi hanlín s_o yueli'n, be 'kp_on_und_e be c_i yí biekun. O fi bé nun ebele o k_o nwanndi, bé sa a ngan man yí.

⁴⁰ Ehi anzin, Zozi kə sa kə hə asue Zuludin nın anzin elə biekun. Ɔ kə hə kə tanlan lika mə Zvan sənünlün menian'n-mə daba'n. ⁴¹ Menian dəvən kpa kə kpu yí elə, bé nwan: “Zvan a nyə man asinbenwəvən like fíí, nan kvsu bian ehi anwəvən ejəle m'ə hanlın'n, ə ti ananhələ.” ⁴² Ebele, menian dəvən leli yí lili.

11

Lazaa ewue'n

¹ Anın bian kün wə Betanin kulo nın asu, be fele yí Lazaa. Lazaa sə'n nən yí nianman mmalasua nnyuan yê be ti Betanin ebele ə. Kün li Mali yê kün kvsu li Maati. ² Mali sə'n, yí yê ə 'ba fa anatılı ə nwunnzin yé Mın aja'n-mə anwəvən, ese ə fa yí ti enyuan'n ə cici nın ə. Be wə ebele dede a, cian kün Lazaa kə fuke. ³ Yí nianman mmalasua nnyuan'n kə yí svanlan kə hə kə tv Zozi. Yí nwan: “Yé Mın, wó manngvən'n mə ε kulo yí'n nın a fuke. Yí ti, yí nianman mmala'n-mə nwan m mála m mó wó amannε.”

⁴ Mə Zozi tılı ejəle sə'n, yí nwan: “Lazaa efuke'n mə ə'a fuke'n, ə ti man efuke mə ə 'kun yí ə. Nan ə nanndı yí efuke sə nın asu, Nyanmian 'ba man yí Wa'n yí yí tunmin'n nən yí anunminnyanmən'n kele mân'n.”

⁵ Zozi kulo Lazaa nən yí nianman mmalasua'n-mə kpa, nan kvsu, ⁶ m'ə tılı ke Lazaa a fuke'n, ə lili cian nnyuan biekun yí bsvu ebele.

⁷ Yí cian nnyuan nın asu, ə kə han kə hele yí menian'n-mə ke: “Be mán ye sá ye hó Zude mân nın anun elə biekun.”

⁸ M'ò hanlun sò'n, yí menian'n-mò nwan: “Kpain, ò hyeli man fíi ye hólì elò ahan be 'tútù ebué be kun wó, yé ese wó nwan ye hó elò biekun'n?”

⁹ Zozi nwan: “Alíe kún m'ò kò hún'n, nán dæ bulu nun nnyuan yê ò wò nun ò? Svanlan m'ò nanndi alhian nin anun'n, yí ja mgbula man, ò sanlín ke mân nin anun tí yuein. ¹⁰ Nan svanlan m'ò nanndi kóngòe'n, yí ja kpula ò tó así, ò sanlín ke awosin nin anun, svanlan nnwun man así.”

¹¹ M'ò hanlun sò yueli'n, ese yí nwan: “Yé manngvun Lazaa a lafi, yí ti, mún 'kò a tinngge yí.”

¹² Yí menian'n-mò nwan: “Sé nafele ala yê ò le dafi a, anun ye 'kò a yò nzu? Ò 'ba jasv.” ¹³ Ejòle sò'n mò Zozi hanlín'n keke ke Lazaa a wu, nan kúsv yí menian'n-mò díe, be jvnlín ke nafele mgban yê ò le dafi ò.

¹⁴ Yí sò ati, Zozi kpacılı nun hanlín helelí bé yuein ke: “Lazaa a wu. ¹⁵ Emò dunman nun ati, ò yò mín fé kpa ke m'an ngò man elò nde ò. Ò sanlín ke yí ewue nin anzin ejòle mò ò 'ba a'n, ò 'ba man emò de mín di. Nan emò mán ye hó elò.”

¹⁶ Ke yí nvan 'tò ala, yí menian'n-mò anun kún, be féle yí Toma, be féle yí biekun Didimvun, yí bu y'ò le ke nda, ò kò jasv, yí nwan: “Mín manngvun-mò, sé yí sò a, be mán yé kúsv ye hó bie maan be hún yé kvalaa.” Ke ò hanlun sò yueli'n, yê be hólì ò.

¹⁷ Mò Zozi 'ju Betanin'n, anun b'a sie Lazaa ò'a lí elé nnan. ¹⁸ Betanin nun Zoluzalemvun kúsv afian a nwa man. Cilo nsan yê ò wò bé afian ò. ¹⁹ Yí ti, ò man Zufv'n-mò davn fi Zoluzalemvun be walí Betanin kulo nin asv ebele, be 'ba a cícú Maatí nun Mali alva.

20 Mò Maati tili ke Zozi le ba'n, o hali kpali yi atin. Mali die, o hali awulo ebele. 21 Mò Maati tuli Zozi'n, yi nwan: "Yé Mìn, se o ti ke e wò ewa a, ahan mìn nianman nùn a nwu man. 22 Nan kòsò mìn si ke kikaala mò ye wò nun'n muonun, like biala mò e kò bisa Nyanmian'n, o 'fa man wó."

23 Zozi nwan: "Wó nianman'n, o 'ba jaso."

24 Maati nwan: "Mìn si ke cian mò mân'n kò yue'n, mìn nianman'n fi ewue nun 'jaso."

25 Zozi nwan: "Svanlan'n m'ò cùn menian o man bé ngvan'n y'ò le mìn. M'ò kò le mìn kò li'n, se o wu bòbò a, o 'nyan ngvan. 26 Yé svanlan mò yi anyinwòsòe nun o kò le mìn kò li'n, o nwu man kún lé. Asò e de ejòle sò'n di o?"

27 Maati nwan: "Yuo o, mìn de mìn di ke *Kilisi'n y'ò le wó, Nyanmian Awa'n m'ò se ke o ba mân nùn anun'n y'ò le wó."

28 Mò Maati hanlìn sò yueli'n, o kò sa kò hò awulo kò tu yi nianman bala Mali asule, yi nwan: "Yé Mìn a a, yi nwan e bála." 29 Mò Mali tili ejòle sò'n, o kò jaso, o kò fa atin'n, o le kpò Zozi. 30 Anin Zozi wòlòli man kulo nùn anun, lika kònmgba'n mò Maati yacili yi'n, ebele ye o hali o. 31 Mò Zufu'n-mò mò be gua awulo ebele be le cici Mali alba'n nwunlin ke o'a jaso, o le kò nde-nde'n, bé kòsò be kò jaso be kò si yi sò. Be jonlìn ke Mali le kò seka nùn asò elò 'kò sun.

32 Mò Mali juli lika mò Zozi jin'n, o kò kòtò yi nyunnun ebele, yi nwan: "Yé Mìn, se o ti ke e wò ewa a, ahan mìn nianman nùn a nwu man."

33 Ke Mali 'kan sò nùn ala, o kò sisa yi sa kò gua yi ti o non Zufu'n-mò kwalaa be le yi awóle. Mò Zozi nwunlin ke be le yi awóle'n, ewue nùn anwòn eya kò

hun yí dede yí nwɔn kɔ wɔsɔ yí. ³⁴ Yí nwan: “Emɔ sieli yí nin?”

Bé nwan: “Yé Mɔn, bala ba nian.”

³⁵ Mɔ be falɔ atɔn'n mɔ be 'kɔ'n, anɔn Zozi anyɔn emɔn le ba.

³⁶ Ebele ala, Zufɔ'n-mɔ anun mmie-mɔ nwan: “Emɔ nian, ɔ kulo Lazaa ejɔle kpa o!”

³⁷ Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: “Yí m'ɔ tikeli anyɔnsinlinwafɔe nin anyɔn'n, ahan ɔ yolɔ maan Lazaa a wu man”

³⁸ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ fe eya kpa, ɔ kɔ kpɔnɔn yí konvin abɔ. ɔ fi ebele yí nwan y'ɔ le sɛka nin asɔ. Sɛka sɔ'n, b'a koto yí buka kɔn anun, b'a kpe anwan kɔn b'a tɔ yí nwɔn ke sua yê b'a kunndo ebɔe kpili kɔn b'a fa b'a nyin yí anwan. ³⁹ Zozi nwan: “Emɔ yí ebɔe'n m'ɔ nyin anwan'n.”

Mɔ Zozi anwan tɔhɔ'n, Maati nwan: “Yé Mɔn, ke ye wɔ nun'n, mɔn jɔnɔn ke ɔ le ban. ɔ sanlɔn ke, ke be sieli yí'n, yí ele nnan ahɔ.”

⁴⁰ Zozi nwan: “M'an ngan m'an ngele man wɔ ke se e de di a, e 'nwun Nyanmian anunminnyanmɔn nin ɔ?” ⁴¹ Ehi a, be kɔ kunndo ebɔe'n m'ɔ nyin anwan'n. Zozi kɔ tɔ yí ti anwunno, yí nwan: “Mɔn Si, mɔn 'da wɔ asi ke a tie mɔn ejɔle nin ɔ. ⁴² Mɔn si ke e tie mɔn dahuu, nan ke e kɔ yɔ nán bé mɔ b'a ta b'a si b'a yia mɔn nin a le a li ke wɔ yê e sɔanlɔn mɔn'n, yí ti yê ɔ man mɔn kan sɔ ɔ.”

⁴³ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yuelɔ'n, ɔ tianlɔn nun seke kpa, yí nwan: “Lazaa, fi elɔ fite!”

⁴⁴ Ebele ala, Lazaa fi sɛka nin anun kɔ fite. ɔ 'fite a, anun etanlan'n mɔ be falɔ be sieli yí'n te fufɔ yí nwɔn.

M'ɔ fitelɔ'n, Zozi nwan: “Emɔ nyánnji yí nwɔn etanlan'n, nán be yáci yí maan ɔ hɔ.”

⁴⁵ Asinbenwɔn like sɔ'n mɔ Zozi yɔl'n, ɔ man Zufɔ'n-mɔ mɔ be walɪ Mali alɔa εciɔiɔ'n, bɛ dɔɔn be leli yɪ be lili. ⁴⁶ Bɛ nun mmie-mɔ kɔsɔ hɔli tɔli *Falisifɔe'n-mɔ be hanlɪn like sɔ'n mɔ Zozi yɔl'n heleli bɛ.

⁴⁷ Ehi a, Falisifɔe'n-mɔ nɔn Nyanmian *teeyifɔe mgbain'n-mɔ kɔ bɔbɔ Zufɔ mgbain abulasɔ'n mɔ be di bɛ mɔn nɔn anun εjɔle nin amannɪe, bɛ kwalaa be kɔ yia, bɛ nwan: “Bian ehi muonun, ye 'yɔ yɪ sɛ? Asinbenwɔn ninngɛ m'ɔ le yɔ'n ti man nzɛmɪnde. ⁴⁸ Sɛ ye yaci yɪ maan ɔ di junman sɔ ehi a, menian'n-mɔ kwalaa 'ba le yɪ di, εsɛ ɔ 'ba man *Lɔmɔn mgbain'n-mɔ kpɔti sɛci Nyanmian awulo'n nɔn yɛ mɔn'n!”

⁴⁹ Bɛ nɔan a ndɔ man, bɛ nun kɔn kɔ jasɔ, be fɛle yɪ Kayifɔ. Afɔe sɔ nɔn anun, yɪ yɛ anɔn ɔ ti *Teeyifɔe Kpɔin nin ɔ. Yɪ nwan: “Emɔ ndɪ man εjɔle bɔ fɪ! ⁵⁰ Asɔ emɔ nɔwun man ke sɛ sɔanlan kɔn wu menian'n-mɔ kwalaa ati a, ɔ ti kpɔ tala ke mɔn bɔndɔn'n kɔ bɔ ɔ?”

⁵¹ Eɔle'n mɔ Kayifɔ hanlɪn'n, nɔn ke yɪ muonun yɪ ngɛle yɛ anɔn ɔ le fa kan sɔ ɔ. Nan kemɔ afɔe sɔ nɔn anun yɪ yɛ anɔn ɔ ti teeyifɔe kpɔin'n, yɪ sɔ ati yɛ Nyanmian man ɔ hanlɪn ke ɔ di ke Zozi wu maan Izalayɛ mɔn nɔn anun menian-mɔ kwalaa nyan bɛ ti ɔ. ⁵² Nɔn ke Izalayɛ mɔn nɔn anun menian'n-mɔ kɔnmgbɔ ala yɛ ɔ 'wu man bɛ ɔ, nan ɔ 'wu nɔn ɔ kokuan Nyanmian amma'n-mɔ kwalaa mɔ b'a bɔ asanndɪe nin anɔan. ⁵³ ɔ fi cɪan sɔ'n, Zufɔ mgbain'n-mɔ nwan be 'kun Zozi.

⁵⁴ Ehi ati, Zozi a nɔvite man bagua nɔn kɔn Zufɔ'n-mɔ afian. ɔ nɔn yɪ menian'n-mɔ hɔli kulo'n mɔ be fɛle yɪ Efalayimɔn nin asɔ. ɔ mantan εwâ. ɔ nɔn bɛ, be tanlanlɪn εbele kaan.

⁵⁵ M'ò ka kaan nán Zufu'n-mò a li bé feti'n mò be fèlè yí *Paki'n, menian doun kpa lili mva Zoluzalemun be hólì tuli bé nwun efian. ⁵⁶ Mò be wò Nyanmian awulo nun anun ebele'n, anun be le kpõndè Zozi. Be le bisa bisa bé manngõn'n-mò kè: “Ò tì sè, asu ò 'ba a feti elie'n bie anaan ò ngò a man ò?” ⁵⁷ Ò 'ba yò sò'n, anun Nyanmian tseyifue mgbain'n-mò nun Falisifue'n-mò a man atin kè swanlan kòn biala m'ò sù lika mò Zozi wò'n, ò héle bé maan be hó hí yí.

12

Mali 'ba gua Zozi aja anwun anatili (Matie 26.6-13, Maaki 14.3-9)

¹ Ehi, m'ò anun ò ka cian nsian nán b'a li Zufu'n-mò feti'n mò be fèlè yí *Paki'n, Zozi kò sa kò hò kulo'n mò be fèlè yí Betanin nun asu. Ebele y'ò tinngeì Lazaa m'ò wuli'n fi ewue nun ò. ² M'ò juli elò'n, yí alíe húnln, nòsoba nun, yí manngõn'n-mò kò tòn alíe be kò fa be kò sùn yí eyefue. Anun Maati le sesie alíe'n, bé mò be lila tóbìlì nun anwun be le didi'n, Lazaa kusu wò bé nun bie. ³ Mmalasua'n-mò mò be sesie alíe'n, Mali kusu wò bé nun ebele bie. M'ò be didili dede mò ò 'kò bie'n, Mali kò hò kò fa anatili bondoman kòn. Anatili sò'n, be le baka bie be fèlè yí náá yê be fa be yò ò. Yí gua yò sù kpa. Anatili'n m'ò wò bondoman nun anun'n, ò tì elitili sin. Mali kò butu yí Zozi aja nun anwun, ò kò fa yí ti enyuan'n kò cici. Anatili nun efanlan'n kò fa sua nun anun.

⁴ Anun Zozi swanlan'n mò be fèlè yí Zudasì Isikaliòtì wò ebele. Yí yê cian bie ò 'yì Zozi man ò. M'ò nwunlin yí sò'n, yí nwan: ⁵ “Sè ò tì kè be tònunln anatili ehi jete fufue eya nsan yê be falì yí esika'n

be manlin ehianfue'n-mo a, ahan o ti kpa.” ⁶ Nan ke ehianfue'n-mo anwon ejunlian m'ojunlin ti ye o man o le kan so o, nan awofue y'o le yi. Esika kaan mo be ko fa be ko hye be'n, yi ye o fa sie o. Be fa be man yi a, o di.

⁷ Nan mo Zozi tli ejole'n mo Zudası hanlin'n, yi nwan: “Yaci Mali maan o yo yi like'n m'o le yo'n. Afi, anatli ehi mo o'a butu yi min ja nin aso ewa'n, cian mo n go wu'n, ebialen mo be 'bia min'n ye o le di moa bia min nin o. ⁸ Ehianfue'n-mo die, cian daa emo non be wo ewa. Nan min die, min non emo le ndanlan man ewa dede o nga man ebele.”

⁹ Mo Zufu'n-mo doon tli ke Zozi wo Betanin'n, be ko kpo yi elo. Koso nan ke Zozi angonmun ati ye be holi o, nan be nwan be 'ko a nian Lazaa mo o'a hun yin. ¹⁰ Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mo nwan be 'kun Lazaa koso. ¹¹ O sanlin ke yi dunman nun ati, Zufu'n-mo doon nzi man be so kon, nan Zozi ye be de yi be di o.

*Zozi 'ba wolv Zoluzalemvn kulo nun anun
(Matie 21.1-11, Maaki 11.1-11, Luku 19.28-40)*

¹² Zozi lali Betanin, mo yi alie hinlin'n, meninsonman'n mo be wali *Paki elie'n, be ko ti ke Zozi le ba Zoluzalemvn. ¹³ Be ko ho ko kpikpe aye male, be ko fa be ko le Zozi atin. Be 'ko a, anin be le tian be te be fele yi. Be nwan:

“Hozanna!

Nyanmian yila Izalaye Belemgbin'n m'o le ba wo Ye Min Nyanmian dunman nun'n!”

¹⁴ Zozi ko nyan afunlunmun baa kon o ko fu ko tanlan so ke be heleli yi daba wo *Ehele Ejole nin anun'n. Be nwan:

¹⁵ *Zoluzalemvn menian, nan be sulo.*

*Emo nían, emo belemgbin'n ti
afunlunmun baa kòn sv, o le ba.*

¹⁶ Ehi, alimova nun anun, Zozi menian'n-mo a ndi man ejole so'n-mo abv. Nan mo Zozi fi ewue nun tingeli mo Nyanmian wulali yi anunminnyanmon yueli'n, afi sian'n, be nwunlin ke yi nwon ejole foon ye Ehele Ejole'n hanlin nun o, like mo be yoli yi'n manlin ejole so'n kpnlun sv.

¹⁷ Mo Zozi feleli Lazaa m'o tingeli yi fi ewue nun'n, be kwalaa mo anin be wo ebele'n, be lili mo be nwunlin yi nun anwon adanzi. ¹⁸ Nzole ehi ati y'o man menisonman'n wali kpali yi atin o. ¹⁹ Mo Falisifoe'n-mo nwunlin yi so'n, be nwan: "Ebia-mo, emo nían, y'a fe mgban o, se ye hyili yi ngelemo nun an, ahan ye nyanlin sv nvasoe. Nan kikaala ke ye wo nun'n die o'a kpa yi nwon. Be nían, man bondin'n kwalaa si yi sv!"

Zozi 'ba han yi ewue nun anwon ejole

²⁰ Be mo be wali Zoluzalem on ebele feti nun anun ke be 'ba a sv Nyanmian'n, *Geleki ngokon wo be nun. ²¹ Geleki so'n-mo ho tili Zozi sanlan'n kon, be fele yi Filipu. O fi Galile man nun anun, kulo'n mo be fele yi Betisayida nun asv. Geleki so'n-mo nwan: "Nja bian, ye kulo ke ye nwun Zozi anwon." ²² Mo Filipu tili ejole so'n, o ko ho ko tv Andele, o ko bo yi amanni. Be munnyuan be ko ho ko tv Zozi be ko han be ko hele yi.

²³ Mo Zozi tili ejole so'n, yi nwan: "Sian die, mele'n m'o se ke be wula Man Baa nun anunminnyanmon nun a ju. ²⁴ Nan mun kan yi ananhole mun kele emo ke *bele baa'n mo be ko lua'n, se o'a mgbol man asie nun abv a, o ngwala o nvifi man o nzu man mma.

Cian daa ɔ la ebele konlon-ngonlon. ²⁵ Swanlan m'ɔ ti ahyɔvan ɔ kulo yí kunnun'n, ɔ nnyan man ngvan. Nan swanlan m'ɔ eyuadi ete ehi anun ɔ kulo ehinlin-mɔ ɔ buka bé'n, ɔ 'nyan nyanmiansu ngvan m'ɔ le man ayueli'e'n. ²⁶ Swanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ yɔ mín swanlan'n, ɔ sí mín su. Yí die anin lika mɔ n di'n, yí kusɔ, ɔ tanlan ebele bie. Swanlan m'ɔ su mín'n, mín Si 'man yí asasɔe.

²⁷ “Kikaala die, mín ti anun a seci mín. Nan kusɔ nzu ejɔle die yê min 'kan ɔ? N ze ke, mín Si, de mín fi yale'n m'ɔ le 'ba tu mín wɔ dɔe ehi anun anaan? Ceeɛ, mín ngan man sɔ, ɔ sanlin ke yí ti yê m mali ɔ. ²⁸ Mín Si, wula wɔ dunman nin anunminnyanmɔn!”

Zozi hanlin sɔ ala, anie bie kɔ te anwunno eɔ. Anie sɔ'n nwan: “Mín dunman'n, m'an wula yí anunminnyanmɔn dada angonmin, ese mele'n m'ɔ le ba nin anun, min 'wula yí biekun.”

²⁹ Meninsɔnman'n mɔ be jijin ebele mɔ be tili anie sɔ'n, bé nun mmie-mɔ nwan: “Nyanmian'n le kan nun.”

Mmie-mɔ kusɔ nwan: “Nyanmiansu bɔfɔe kun a han ejɔle a hele yí.”

³⁰ Zozi nwan: “Nán mín ti yê anie sɔ nin a te ɔ, nan emɔ ati ɔ. ³¹ Bele mɔ mân'n ndee ebua cian nin a ju ɔ. *Abɔnsanmɔn m'ɔ ti mân nin asu kpain'n, sian die, be 'ba ju yí be tu gua su. ³² Nan mín kusɔ, se be sinnze mín anwunno yue a, m 'ba hyɔn menian'n-mɔ kɔalaa min ba mín nwɔn.” ³³ ɔ hanlin sɔ ɔ heleli ewue ehɔle kon'n mɔ ɔ 'fa wu'n.

³⁴ Ke yí nvan 'tɔ ala, menian'n-mɔ nwan: “Mala kalata nin anun, ye tili ke bé nwan *Kilisi'n mɔ ɔ 'ba le yé ti'n, ɔ nwu man lé. Nan ɔ yɔ se mɔ wɔ

nwan *Mân Baa'n, be 'ba sinnze yí anwunno ɔ? Mân Baa'n muonun, ɔ ti yí diɛ sɛ?"

³⁵ Zozi nwan: "Kikaala diɛ, kanlanniɛ'n tɛ wɔ ɛmɔ afian ɛwa. Kɛmɔ ɛmɔ tɛ nwun asi'n, ɛmɔ nánndi atin'n mɔ n geleli ɛmɔ nin asɔ. Nán awosin'n ba a, anin ɛmɔ a mminlin man. Ɔ sanlin kɛ sɔanlan m'ɔ nanndi awosin nun'n, ɔ nzi man lika m'ɔ le kɔ ɔ. ³⁶ Kɛmɔ ɛmɔ tɛ le kanlanniɛ nin ɛwa'n, ɛmɔ lé yí be lí, nán ɛmɔ a kaci kanlanniɛ nin anun menian." Mɔ Zozi hanlin ejɔle sɔ'n yueli'n, ɔ fi bagua nun ɔ nɔn yí menian'n-mɔ hɔli fiáli kaan.

³⁷ Ɔ yɔli asinbenwɔn ninngɛ'n dɔɔn menian'n-mɔ anyunnun ɛbeɛ, nan kɔsɔ b'a nne man yí b'a nni man. ³⁸ Ɔ man ejɔle'n mɔ Nyanmian Kpɔmanfɔɛ *Ezayi hanlin'n, kpɔnlin sɔ. Ezayi hanlin kɛ:

*Yé Mɔn, ejɔle'n mɔ yɛ hanlin'n,
nwan yê ɔ leli lili ɔ? Wɔ anwɔnsɛle'n
mɔ a yi a hele'n, nwan yê ɔ buli yí like ɔ?*

³⁹ Be ngɔala man kɛ be de be di, afi Ezayi hanlin biekun kɛ:

*⁴⁰ Nyanmian a sin bé nyin'n,
ɔ man be nnwun man asi kón.
Ɔ'a kaci bé ajɔnlin'n,
ɔ man be ndi man yí ejɔle'n kón.
Afi, be ti a,
be 'sa bé nzin be ba yí nwɔn
ɔ fa bé ɛtɛ'n-mɔ ce bé.*

⁴¹ Ezayi lili mɔa nwunlin Zozi anunmin-nyanmɔn'n daba, yí ti yê ɔ man ɔ hanlin yí nwɔn ejɔle nin ɔ.

⁴² Nan kɔsɔ Zufɔ mgbain'n-mɔ anun, mmie-mɔ dɔɔn leli Zozi lili. Nan *Falisiɔɛ'n-mɔ dunman nun, be ngan man, be sulo kɛ be kɔ fɔan bé asɔnɔn sua nin anun. ⁴³ Afi sɛ menian'n-mɔ bɔ bé dunman

kpa a, be kulo be tala ke Nyanman ka ba be dunman kpa'n.

⁴⁴ Mo Zozi fi meninsɔnman nun anun ɔ 'ba ho'n, ɔ tianlɔn nun hanlɔn ke: "Svanlan biala m'ɔ de mɔn di'n, nan mɔn ngɔnmɔn yê ɔ de mɔn di ɔ, nan anun ɔ de svanlan'n kɔsu m'ɔ svanlɔn mɔn'n di. ⁴⁵ Svanlan m'ɔ kɔ nwun mɔn'n, anun ɔ ti ke ɔ'a nwun m'ɔ svanlɔn mɔn'n. ⁴⁶ M mali mân nun anun ke kanlanni, ɔ man svanlan biala m'ɔ de mɔn di'n, ɔ nga man awosin nun.

⁴⁷ "Svanlan m'ɔ kɔ ti mɔn ejɔle'n, mɔ ɔ'a nne ɔ'a nni man'n, nan mɔn yê mɔn 'bua yɔ ndee ɔ. ɔ sanlɔn ke m mali ke m 'ba le mân nun ati ngvan, m'an mma man ke m 'ba tua mân'n nyɔle ete nun anwɔn kale.

⁴⁸ Svanlan m'ɔ kɔ ju mɔn kɔ tu, m'ɔ nne man mɔn ejɔle'n nni man'n, ɔ le yɔ ndee ebuafɔe. Cian m'ɔ li sian nun anun, ninng'e'n mɔ mun kekele emɔ'n, yê be 'fa be bua yɔ ndee ɔ. ⁴⁹ Afi nan mɔn ngɔnmɔn mɔn tunmin yê m'an fa m'an han ejɔle nun ɔ. Nan Si'e'n m'ɔ svanlɔn mɔn'n, yɔ muonun yê ɔ heleli mɔn ejɔle'n m'ɔ di mɔ mun kan'n, ɔ nɔn ninng'e'n m'ɔ di mɔ mun kekele nun ɔ. ⁵⁰ Yê mɔn si ke like m'ɔ kɔ hele'n, ɔ man be nyan ngvan m'ɔ le man ayueli. Yɔ ti, mɔ mun kan mɔn kekele emɔ'n, ke Si'e'n heleli mɔn'n yê mun kan nun ɔ."

Zozi 'ba nwunzin yɔ menian'n-mɔ aja nun anwɔn

13

¹ Mo anun Zufɔ'n-mɔ 'ba li be feti'n mɔ be fele yɔ *Paki'n, Zozi si ke dɔe'n mɔ ɔ 'fa jasɔ asɔ ewa kɔ yɔ Si anwɔn elɔ nun a ju. Yɔ mele kaan'n m'ɔ lili yɔ asi nun asɔ ewa'n, ɔ huloli yɔ menian'n-mɔ dede ɔ juli yɔ ayueli.

² Ehi, nɔsɔba nun, anun Zozi nun yí menian'n-mɔ lila tɔbɪlɪ nun anwɔn, bɛ lɛ didi. Simɔn Isikalɔtɪ awa Zudasɪ wɔ bɛ nun ebɛlɛ bie. ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anun *Abɔnsanmɔn nun a fa a wula Zudasɪ ahɔnlɪn nun dada kɛ ɔ yí Zozi mán. ³ Zozi dɪɛ, ɔ sɪ kɛ ɔ fi yí Sɪ anwɔn elɔ yê ɔ walɪ ɔ, ɔ di kɛ ɔ sá hɔ yí nwɔn elɔ. Eɛɛ ɔ sɪ kɛ Nyanmɪan a fa ninngɛ'n kwalaa a wula yí sa nun. ⁴ Anun Zozi wula taladɪɛ nnyuan, kɔn wɔ yí bu yê kɔn wɔ sɔ. Zozi fi tɔbɪlɪ nun anwɔn ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ yɪ yí anwunno taladɪɛ'n m'ɔ wula sɔ'n kɔ gua yí ebɛlɛ, ɔ kɔ ha yí bu dɪɛ'n. ɔ kɔ fa duku kɔn ɔ kɔ kpɛ yí bu. ⁵ ɔ kɔ hɔ kɔ kaci nzue kɔ gua basi kɔn anun, ebɛlɛ ala, ɔ kɔ bɔ yí bu, ɔ lɛ nwunnzin yí menian'n-mɔ aja nun anwɔn. ɔ 'nwunnzin anun ɔ lɛ fa duku'n m'ɔ kpɛ yí bu'n cici.

⁶ M'ɔ nwunnzinlin bɛ ja'n-mɔ anwɔn dede m'ɔ tɔlɪ Simɔn Pɪɛlɪ'n, Simɔn Pɪɛlɪ nwan: “Yé Mɪn, wɔ yê ɛ 'nwunnzin mɪn ja nun anwɔn ɔ?”

⁷ Zozi nwan: “Like'n mɔ mɪn yɔ'n, ɛ nyan tɪlɪ man yí bu, nan cɪan bie dede ɛ 'ba tɪ yí bu.”

⁸ Pɪɛlɪ nwan: “Cɛɛɛ, mɪn dɪɛ mɪn mman ɛ nnwunnzin man mɪn ja nun anwɔn lé.”

Mɔ Simɔn Pɪɛlɪ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: “Simɔn Pɪɛlɪ, sɛ a mman m'an nnwunnzin man wɔ ja nun anwɔn an, anun ɛ nɔn mɪn lɛ kpacɪ.”

⁹ Simɔn Pɪɛlɪ nwan: “Sɛ yí sɔ a, anun nwunnzin mɪn sa'n-mɔ anwɔn nɔn mɪn ti nun asɔ buka sɔ.”

¹⁰ Zozi nwan: “Sɔanlan m'ɔ kɔ bia kɔ yue'n, ɔ nwunnzin yí ja nun anwɔn ala anun ɔ'a yue, ɔ sanlɪn kɛ yí nwɔn tɪ bɔkɔ-bɔkɔ. ɛmɔ kɔsɔ, bɛ nwɔn a tɪ, kɔsɔ nán ɛmɔ kwalaaɪn ɔ.” ¹¹ Zozi sɪ sɔanlan'n m'ɔ lɛ 'ba yɪ yí man'n, yí ti yê ɔ lɛ kan kɛ nán bɛ kwalaaɪn yê bɛ nwɔn a tɪ ɔ.

12 M'ɔ nwunnzinlin bé ja'n-mɔ anwɔn yueli'n, ɔ falɔ yí taladi'e'n m'ɔ yuli'n ɔ wulali, ɔ salɔ hɔli lali tɔbɔli nɔn anwɔn. Yí nwan: “Like'n mɔ m'an yɔ emɔ'n, asɔ emɔ ti yí bu ɔ? 13 Yí bu y'ɔ le ke, emɔ fele mín Kpain, ese emɔ fele mín Mɔnlian, ɔ ti ananhɔle, ɔ sanlin ke n di yí sɔ sakpa. 14 Nan se mín mɔ n di emɔ kpain, ese n di emɔ amun'n, se m'an nwunnzin emɔ aja'n-mɔ anwɔn an, ɔ se ke emɔ kɔsu anun kɔn biala nwúnnzin ehɔlin-mɔ aja nɔn anwɔn. 15 M'an yɔ sɔ m'an hele emɔ ke emɔ kɔsu nían sɔ be yó bie be mán bé manngɔn'n-mɔ. 16 Nan mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke akɔa'n ti man kpili ndala man yí mun'n. Yê swanlan mɔ be kɔ swan yí'n, ɔ ti man kpili ɔ ndala man swanlan'n m'ɔ swanlin yí'n. 17 Sian die mɔ emɔ a ti yí sɔ'n, se emɔ fa sɔ a, nyila 'kan emɔ.

18 “Nán emɔ kwalaa anwɔn ejɔle yê mun kan ɔ. Mun si emɔ mɔ m'an fele bé'n. Nan ejɔle'n mɔ *Ehele Ejɔle'n hanlin'n, ɔ di ke ɔ kpɔn sɔ. Be heleli ke:

*Swanlan'n m'ɔ nɔn mín le didi'n,
ɔ 'ba fa mín kaci yí kpɔfɔe.*

19 “Mun di mɔa mun kan ejɔle sɔ'n mun kele emɔ, yí die, cɔan mɔ ninngɔ sɔ'n-mɔ eyɔle kɔ ju'n, anɔn emɔ de swanlan ehɔle kɔn'n mɔ n di'n di. 20 Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke, swanlan biala m'ɔ kɔ le swanlan mɔ n gɔ swan yí'n, anɔn mín muonun yê ɔ'a le mín ɔ. Yê m'ɔ kɔ le mín'n, anɔn ɔ ti ke swanlan'n m'ɔ swanlin mín'n yê ɔ'a le yí ɔ.”

Zozi 'ba han ke Zudasɔ 'ba yi yí man

(Matie 26.20-25, Maaki 14.17-21, Luku 22.21-33)

21 Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, yí lɔa bɔli yí nwɔn, nán ɔ'a se ke: “Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke emɔ anun kɔn 'ba yi mín maan be ci mín.”

²² Yí menian'n-mə anyɪn totua bé nyunnun, bé nzi man sʋanlan'n mə Zozi ɛ kan yí nwɔn ɛjɔlɛ'n. ²³ Zozi menian'n-mə anun kʋsʋ, kʋn wɔ nun, yí die Zozi kulo yí kpa. Kʋn sɔ'n lali yí nwɔn ɛbele. ²⁴ ɛbele ala, Simɔn Pɛli kɔ bɔ yí anyɪan kɛ ɔ bɪsa Zozi maan ɔ héle sʋanlan'n m'ɔ ɛ kan yí ɛjɔlɛ'n.

²⁵ Kɛmə sʋanlan sɔ'n kʋsʋ nzi man mə ɔ 'ba yɪ Zozi man'n, yí kʋsʋ ɔ kɔ fa yí ti kɔ bɔ Zozi anwɔn ɔ kɔ bisa yí kɛ: “Anɪn, Yé Mɪn, nwan sʋanlan die ɔ?”

²⁶ Zozi nwan: “Mɪn fa mɪn kpaɔn'n mɪn bɔ tolo nɪn anun, nan sʋanlan mə n gɔ fa n gɔ man yí'n, yí dein yí ɔ.” Kɛ yí nʋan 'tɔ ala, ɔ kɔ fa kpaɔn'n kɔ bɔ tolo nɪn anun ɔ kɔ man Simɔn m'ɔ fi Isikaliɔti nɪn awa Zudasɪ. ²⁷ Mɔ Zudasɪ 'de kpaɔn nɪn ala, *Abɔnsanmɔn, mə *ebele anɪɛ nɪn anun bé fɛlɛ yí *Satan'n, kɔ wɔlɔ yí nun. Nán Zozi a se yí kɛ: “Like'n mə ɛ 'yɔ'n, yɔ yí ndɛ-ndɛ.” ²⁸ Like ati m'ɔ man ɔ hanlɪn sɔ'n, bé mə bé nʋn yí ɛ di alɛ'n, bé fíí b'a ndi man yí bʋ. ²⁹ Kɛmə Zudasɪ yê ɔ fa bé esika'n sie'n, bé dɔɔn kpa bé jʋnlɪn kɛ Zozi nwan ɔ hó tó like mə bé 'fa bé di fetɪ'n, anaan ɔ hyé ehianfʋɛ'n-mə like. ³⁰ Kɛ Zudasɪ leli kpaɔn nɪn ala, ɔ kɔ fite. Yí tɛmɔn sɔ nɪn anun, anɪn alíɛ ɛ san.

Zozi 'ba man yí menian'n-mə mala fɔfɔlɛ

³¹ Kɛ Zudasɪ 'fite ala, Zozi nwan: “Sian die, Nyanmɪan a wula *Mân Baa nɪn anunminnyanmɔn yê ɔ nanndɪ *Mân Baa nɪn asʋ, anunminnyanmɔn a han Nyanmɪan. ³² Sɛ ɔ nanndɪ Mân Baa nɪn asʋ anunminnyanmɔn a han Nyanmɪan an, Nyanmɪan kʋsʋ 'ba wula yí anunminnyanmɔn bie. ɔ 'ba yɔ yí sɔ kɪkaala.

³³ “Mín mma-mə, mun 'tanlan emə anwɔn ewa mele kaan sɔa biegun. Emə 'ba kpɔndɛ mín, nan mə n ganlɔn n geleli Zufɔ'n-mə, mun kan mɔn kele emə kɔsɔ sian'n. Lika mə mun kɔ'n, emə ngɔala man elɔ bie kɔ.

³⁴ “Mun man emə mala fufɔle: emə hũlo bé nwɔn. ɔ se ke emə kulo bé nwɔn ke m gbɔnlɔn n gulɔli emə'n. ³⁵ Se emə kulo bé nwɔn an, menian'n-mə kɔvalaa 'ba nwun ke emə ti mín menian sakpa.”

*Zozi 'ba han ke Pielɔ 'ba se ke ɔ nzɔ man yɔ
(Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Luku 22.31-34)*

³⁶ Mə Zozi hanlɔn sɔ'n, Simɔn Pielɔ kɔ bisa yɔ ke: “Yé Mɔn, anɔn nin kpa yê e le kɔ ɔ?”

Zozi nwan: “Lika mə mun kɔ'n, e ngɔala man mín sɔ si kɔkaala, nan cɔan bie dede e 'ba kpɔ mín.”

³⁷ Pielɔ nwan: “Yé Mɔn, nzuke ati yê mɔn ngɔala man wɔ sɔ si kɔkaala ɔ? Wɔ dunman nun, se ɔ di mə mɔn wu bɔbɔ a, mɔn 'wu.”

³⁸ Ehi a, Zozi nwan: “Pielɔ, asɔ wɔ nwan e 'wu mín dunman nun sakpa? Nan nɔan, mɔn kan yɔ ananhɔle mɔn kele wɔ ke ɔ nɔn dede mə akɔ'n 'bɔ kokolokoo'n, anɔn a han yɔ fâ nsan ke e nzɔ man mín.”

14

Atɔn'n mə be fa be kɔ Sɛ nɔn anwɔn elɔ'n y'ɔ le Zozi

¹ Mə Zozi hanlɔn sɔ yuelɔ'n, ese ɔ kɔ kpɛ yɔ nyɔn yɔ menian'n-mə elɔ, yɔ nwan: “Nán be man bé lɔa bɔ bé nwɔn, emə lé Nyanmɔan be lí, ese emə lé mín kɔsɔ be lí. ² Mín Sɔ awulo elɔ, dabele ngɔnmɔn wɔ ebele. Mɔn 'kɔ a sesie lika mɔn man emə. Se ɔ ti man sɔ a, ahan n ganlɔn n geleli emə. ³ Se mɔn kɔ nán mɔn sesie lika'n yue a, mɔn 'sa mɔn ba, mɔn fa emə mɔn kɔ, nán lika

mə n di'n, emə kusu tanlan ebəle bie. ⁴ Lika mə mun kə'n, emə si yí atin'n."

⁵ Mə Toma tili ejəle sə'n, yí nwan: "Yé Mın, ye nzi man lika mə e le kə'n, ə 'yə se nán y'a nwun yí atin'n?"

⁶ Əhi a, Zozi kə bua yí ke: "Atin'n, nən ananhələ'n nən ngvan'n y'ə le mın muonun. Svanlan fí ngvāla man ke ə sun lika fəfəle ə kə mın Si anwən ələ sannan ə 'nanndi mın sv. ⁷ Se ə ti ke emə si mın an, ahan emə 'si mın Si. Kusu kikaala diə, emə a nwun yí, emə si yí."

⁸ Filipv nwan: "Yé Mın, keke yé Si'e'n nán man yé ahənlın tó yé kunnun."

⁹ M'ə hanlın sə'n, Zozi nwan: "Filipv, yí ti, dada angənmun əhi mə mın nən emə ti ewa'n, e nzi man mın? Svanlan m'ə kə nwun mın'n, anın ə'a nwun mın Si, nan nzuke ati yê wó nwan n géle emə Si'e'n?"

¹⁰ E nne nni man ke n wə Si'e'n nın anun yê Si'e'n kusu wə mın nun ə? Ejəle'n mə mun kan mın keke emə kvālaatin ewa'n, ə fi man mın muonun. Si'e'n m'ə wə mın nun'n yê ə le di junman sə nın ə. ¹¹ Se mın kan ke n wə Si'e'n nın anun yê Si'e'n kusu wə mın nun an, emə lé lí. Se yí bəbə emə nne nni man an, emə nían asinbenwən ninnge'n mə mın yə'n nán be lé be lí. ¹² Mın kan yí ananhələ mın keke emə ke svanlan biala m'ə de mın di'n, asinbenwən ninnge'n mə mın yə'n, yí kusu ə 'yə bie. Yí di'e'n bəbə mə ə 'yə'n, ə 'tala mın di'e'n. Ə sanlın ke mın kə Si'e'n nın anwən ələ. ¹³ Like biala mə emə kə seke wə mın dunman nun'n, mın 'fa mın man emə, nán ə nanndi Baa nın asv menian'n-mə kvālaa a wula Si'e'n nın anunminnyanmən. ¹⁴ Emə seke like biala wə mın dunman nun an, mın 'yə mın man emə."

Zozi 'ba han Wawε Nwannzan-nwannzan nun anwɔn ejɔle

¹⁵ Eεε Zozi Nwan: “Sε εmɔ kulo mɔn sakpa a, εmɔ lɔ mɔn mala nun asu. ¹⁶ Mɔn 'ba sεε mɔn Sɪ maan ɔ man εmɔ *Bɔkafɔε fufɔle m'ɔ nun εmɔ 'tanlan dahuu. ¹⁷ ɔ ti Wawε m'ɔ kan ananhɔle. Mɔn nun anun menian'n-mɔ mɔ be nne man mɔn be nni man'n, be ngɔala man ke be nyan yɪ, ɔ sanlɔn ke be nnwun man yɪ, εεε be nzi man yɪ. Nan εmɔ dɪε, εmɔ sɪ yɪ, ɔ sanlɔn ke ɔ nun εmɔ y'ɔ ti ɔ, εεε ɔ 'ba tanlan εmɔ anun. ¹⁸ Mɔn ngɔ yaci man εmɔ angɔnmɔn ke awusian. Nan mɔn 'ba sa mɔn ba εmɔ anwɔn biegun. ¹⁹ ɔ'a ha mεε kaan bie, mɔn nun anun menian'n-mɔ ngɔ nwun man mɔn kɔn. Nan εmɔ dɪε, εmɔ 'ba nwun mɔn. Kemɔ mɔn lɔlɔ n dɪ asɪ'n, εmɔ kɔsu 'ba nyan ngɔan be tanlan asɪ bie. ²⁰ Sε cɪan sɔ'n ju a, εmɔ 'ba nwun ke n wɔ mɔn Sɪ anun, εmɔ wɔ mɔn nun, yê mɔn kɔsu n wɔ εmɔ anun. ²¹ Like mɔ mɔn kekele εmɔ'n, sɔanlan mɔ yɪ nyɔn kɔ sɔ yɪ m'ɔ kɔ fa kɔ sie'n, yɪ yê anɔn mɔn sɪ ke ɔ kulo mɔn ɔ. Sɔanlan sɔ'n, mɔn Sɪ 'kulo yɪ, mɔn kɔsu mɔn 'kulo yɪ, mɔn 'yɪ mɔn nwɔn mɔn kele yɪ.”

²² Mɔ Zudɪ (nɔn Zudasɪ Isikaliɔti ɔ) tɪlɪ ejɔle sɔ'n, yɪ nwan: “Yê Mɔn, ɔ yɔ sε mɔ wɔ nwan ε nyɪ man wɔ nwɔn ε ngele man mɔn nun anun menian nga'n-mɔ mɔ be nne wɔ be nni man'n, nan yê ngɔnmɔn ala yê ε 'yɪ wɔ nwɔn kele yê'n?”

²³ Eɪɪ a, Zozi kɔ bua yɪ ke: “Sɔanlan m'ɔ kulo mɔn'n, ɔ dɪ mɔ mɔn kan nun asu. Mɔn Sɪ 'kulo yɪ, εεε mɔn nun mɔn Sɪ ye 'ba yɪ nwɔn nɔn ye nun yɪ tanlan. ²⁴ Sɔanlan m'ɔ ngulo man mɔn'n, mɔ mɔn kan'n, ɔ nni man su. Ejɔle kɔalaa mɔ εmɔ ti ke mɔn kan'n, ɔ fi man mɔn muonun, nan Sɪε'n m'ɔ sɔanlɔn mɔn'n, yɪ yê ɔ le kan ɔ.

25 “Mun kan ejɔle sɔ'n mun kele emɔ wɔ abele mɔ n de wɔ emɔ afian ɛwa'n. 26 Nan mɔn dunman nun Siɛ'n 'ba sɔan *Bɔkafɔe'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ɔ 'ba hehele emɔ ninng'e'n-mɔ kɔalaatin ɛɛ ɔ 'ba man emɔ ati kacɪ ejɔle'n kɔalaatin mɔ m'an han m'an hele emɔ'n. 27 Mun yaci emɔ alɔacɪcɪɛ nun. Mɔn alɔacɪcɪɛ diɛ'n yê mun fa mun man emɔ ɔ. Alɔacɪcɪɛ'n mɔ mun fa mun man emɔ'n, ɔ nɔn eyuadi nun anun diɛ'n ti man kɔn. Nán be man bé lɔa bɔ bé nwon, ɛɛ nán be sulo.

28 “Emɔ a ti mɔ m'an han'n. M'an han m'an hele emɔ ke mun kɔ, nan kɔsɔ mun 'ba sa mun ba emɔ anwon biekun. Se ɔ ti ke emɔ kulo mɔn sakpa a, ahan Siɛ nun anwon elɔ mɔ mun kɔ'n, emɔ 'di yí nwon fe kpa. ɔ sanlɔn ke Siɛ'n ti kpili tala mɔn. 29 M'an li mɔa m'an han ninng'e sɔ'n-mɔ kɔalaa anwon ejɔle m'an hele emɔ asannan nán bé eyɔle tɛmɔn nun a ju sɔ. Yí diɛ, anɔn cɪan m'ɔ kɔ ju sɔ'n, emɔ de mɔ n ganlɔn'n be di. 30 Mun nɔn emɔ ye le njojo man dɔn kɔn. ɔ sanlɔn ke mán ehi asɔ kpain'n le ba. ɔ le man tunmin fí wɔ mɔn sɔ. 31 Nan ɔ fata ke menian'n-mɔ nwun yí ke mun kulo Siɛ'n yê like mɔ mɔn Si kɔ hele mɔn ke n yɔ'n yê mun yɔ ɔ. Yí ti, be jáso maan ye hó.”

15

Divɔn baka kpa'n y'ɔ le Zozi

1 Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yuel'n, ɛɛ yí nwan: “Divɔn baka kpa'n y'ɔ le mɔn yê mɔn Si y'ɔ ti divɔn baka sɔ nun ɛnɔanfɔe nun ɔ. 2 Mɔn sa baa biala m'ɔ nzu man baa'n, mɔn Si 'ko tɔ. Nan nunhan m'ɔ su'n, ɔ kpɪkpe nun kanlanman ɔ man ɔ yɔ kpa, nán ɔ'a hɔala mma biekun dɔn su. 3 Nan emɔ diɛ, ninng'e'n-mɔ mɔ n

geleli emə nin ati, emə anwəwən a ti dada angəwənmən.
⁴Yi sə ati, emə fá bé nwəwən bə bó mín, nán mín kəwəw, mən nən emə a tanlan dahuu. Divin baka nin asa baa'n m'ə tua man yí nwəwən'n, ə ngəwala man baa su. Emə kəwəw, se emə a nva man bé nwəwən b'a mmə man mín an, emə ngəwala man like kpa fíi yə.

⁵“Divin baka'n y'ə le mín, yê mín sa mma'n-mə y'ə le emə. Nunhan mə ə'a fa yí nwəwən ə'a bə mín, m'ə nən mín ti daa, mə mín kəwəw mən nən yí ti'n, ə 'yə nyəliə kpa dəwən. Afi se n nən man nən an, emə ngəwala man like kpa fíi yə. ⁶Səwanlan biala mə ə'a nva man yí nwəwən ə'a mmə man mín'n, anən ə ti kə baka nin asa baa'n mə b'a kpe b'a tu. Ə 'yui bə fa bə tu sîn nən bə yala yí. ⁷Se emə fa bé nwəwən bə bó mín, nán emə di mín əjəle nən asə a, emə sele like biala mə emə kulo nin an, emə 'nyan yí. ⁸Se emə yə nyəliə kpa dəwən an, ə ti mín Si anunminnyanmən əse ə keke kə emə ti mín menian sakpa.

⁹“Mən kulo emə kə mín Si kulo mín'n. Yí ti, emə mán n gúlo bé daa. ¹⁰Kə mən di mín Si mala nən asə m'ə kulo mín'n, mín kəwəw, se emə di mín mala nən asə a, mən 'kulo emə cian daa. ¹¹M'an han sə m'an hele emə maan emə di fe nán əse emə fe elie'n yə kpili kə mín diə'n. ¹²Mín mala'n y'ə le kə emə húlo bé nwəwən kə mən kulo emə'n. ¹³Ehulo kpili kpa'n y'ə le səwanlan m'ə wu yí manngəwən'n-mə dunman nən'n. ¹⁴Se emə yə ninngə'n mə m'an hele emə nin an, anən emə ti mín manngəwən. ¹⁵Mən mmu man emə kə mín ngəw. Ə sanlən kə mənlian ngan man yí nwəwən əjəle kwalaa ə ngele man yí akwa kə m'an yə yí'n. Mən bu emə kə mín manngəwən. Ə sanlən kə ninngə'n kwalaa'tin mə mín Si heleli mín'n, m'an hele emə. ¹⁶Nán emə yê b'a feleli mín b'a sie mín

bé kpain ɔ. Nan mín muonun yê m'an fɛɛlɛ ɛmɔ mín nwɔn m'an wula ɛmɔ junman nun ɔ. M'an yi ɛmɔ ke ɛmɔ hó, bɛ hó lí junman bɛ sú mma m'ɔ nzɛci man lé. Like biala mɔ ɛmɔ kɔ sɛɛlɛ mín Si wɔ mín dunman nun'n, ɔ 'fa man ɛmɔ. ¹⁷ Like mɔ mɔn kpɔnndɛ ɛmɔ ɛɔ'n y'ɔ le ke ɛmɔ húlo bé nwɔn."

Mân nun anun menian'n-mɔ kpɔ Zozi nɔn bé mɔ bɛ de yí bɛ di'n

¹⁸ Mɔ Zozi tuli yí menian'n-mɔ fɔɔ yueli'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé biekun ke: "Sɛ eyuadi'n kpɔ ɛmɔ a, ɛmɔ nwún yí ke bɛ lili mɔa bɛ kpɔli mín. ¹⁹ Sɛ ɛmɔ ti eyuadi'n diɛ lili a, ahan eyuadi'n nun anun menian'n-mɔ kulo ɛmɔ ɛjɔɛ, ɔ sanlin ke bé bie y'ɔ le ɛmɔ. Nan kɛmɔ m'an nian eyuadi'n nun anun m'an yi ɛmɔ, mɔ ɛmɔ ti man eyuadi'n diɛ kón'n, yí ti yê bɛ kpɔ ɛmɔ ɔ. ²⁰ ɛmɔ káci mɔ n ganlin n gelesi ɛmɔ'n: 'Akɔa biala ti man kpili ndala man yí mɔn'n'. Nan sɛ b'a hele mín ahulɔwa a, bɛ 'kele ɛmɔ kɔsɔ bie. Sɛ bé nyin sɔli mín ninngɛ'n mɔ n gelesi bé nun an, ahan bé nyin 'sɔ ɛmɔ kɔsɔ diɛ'n. ²¹ Mín dunman nun ati, bɛ 'fa ninngɛ sɔ'n kwalaa bɛ yɔ ɛmɔ, ɔ sanlin ke bɛ nzɛ man sɔanlan'n m'ɔ sɔanlin mín'n. ²² Sɛ ɔ ti ke m'an mma a ngan man ɛjɔɛ fíi m'an ngele man bé a, ahan bé nwɔn saun. Nan sian diɛ, mɔ m'an a a han ɛjɔɛ m'an hele bé, mɔ b'a nne b'a nni man'n, bɛ nva man bé ɛtɛ'n bɛ nje man bé lé. ²³ Sɔanlan m'ɔ kpɔ mín'n, anin ɔ kpɔ mín Si. ²⁴ Junman'n mɔ sɔanlan fíi lili man bie mân ɛhi anun lé'n, sɛ m'an nni man bie bé afian ɛwa a, ahan bé nwɔn saun. Nan sunnzun mɔ b'a nwun asinbenwɔn ninngɛ'n kwalaa mɔ m'an yɔ'n, bɛ tɛ kpɔ mín nɔn mín Si. ²⁵ ɛhika kwalaa yɔli sɔ, ɔ man ɛjɔɛ'n mɔ bɛ helesi wɔ bé *Mala kalata

nun anun'n kpɔnlun sɔ. Bɛ heleli yí kɛ: *B'a kpɔ mín mgban.*

²⁶ “Mín manngɔn-mɔ, *Bɔkafɔɛ'n mɔ mɔn 'ba sɔan yí'n, ɔ fi Siɛ nun anwɔn elɔ yê ɔ 'ba ɔ. Yí y'ɔ le Wawɛ'n mɔ kan ananhɔle'n. Sɛ ɔ ba a, ɔ 'ba li mín nwɔn adanzɛ. ²⁷ Yê emɔ kɔsɔ 'ba li mín nwɔn adanzɛ, ɔ sanlin kɛ mɔn 'bɔ mín junman nun abɔ'n, emɔ nɔn mín yê yɛ sanlin nun ɔ.

16

¹ “Mɔn kacɔ emɔ kɛ bɛ lɛ 'ba hele emɔ ahɔlɔwa, yí diɛ sɛ mɛlɛ'n ju sɔ a, anun emɔ mminlin man bé dedi'n. ² Bɛ 'ba fɔan emɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. Eɛɛ bɔbɔ, ɔ 'ba ju mɛlɛ'n bie, bé mɔ bɛ lɛ kun emɔ'n 'ba se kɛ anun bɛ lɛ sɔ Nyanmɔan sɔa. ³ Bɛ 'yɔ emɔ sɔ, ɔ sanlin kɛ bɛ nzɔ man Siɛ'n, eɛɛ bɛ nzɔ man mín. ⁴ Nan mɔn kan sɔ mɔn kele emɔ, yí diɛ cɔan mɔ bɛ 'yɔ emɔ sɔ'n, anun emɔ kacɔ kɛ n ganlin n geleli emɔ. M'an ngan m'an ngele man emɔ daba, afɔ anun mɔn nɔn emɔ y'ɔ san ɔ.

Zozi 'ba han Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n junman nun anwɔn ejɔlɛ

⁵ “Sian diɛ, mɔn sa mɔn kɔ sɔanlan'n m'ɔ sɔanlin mín nun anwɔn elɔ, nan kɔsɔ emɔ mmisa man mín kɛ: ‘E lɛ kɔ nin?’ ⁶ Kɛmɔ m'an han m'an hele emɔ kɛ mɔn kɔ'n, emɔ alɔa a bɔ bé nwɔn kpa. ⁷ Nan kɔsɔ mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ kɛ ɔ ti kpa man emɔ kɛ n gó. Afɔ sɛ m'an ngɔ man an, Bɔkafɔɛ'n ngɔ a man emɔ anwɔn. Nan sɛ mɔn kɔ a, mɔn 'ba sɔan yí emɔ anwɔn. ⁸ Sɛ ɔ ba a, ɔ 'yɔ ninngɛ'n-mɔ yuein yuein kele eyuadi amma'n. Ninngɛ sɔ'n-mɔ, kɔn y'ɔ le eɛɛ eyɔlɛ'n, kɔn y'ɔ le sɛsɛ eyɔlɛ'n, yê kɔn kɔsɔ y'ɔ le ndɛɛ eɛɛ bua'n mɔ Nyanmɔan 'ba bu'n. ⁹ ɔ 'ba

hele bé ké b'a yó ete, ó sanlín ké b'a nne man mín b'a nni man. ¹⁰ Yê, kemó mun kó Sיע nín anwón eló mọ emọ ngó nwun man mín kón'n, ó 'ba hele bé ké sese eyóle yê Sיע'n le kpónndé ó. ¹¹ Afi, ndee ebua'n mọ Nyanmian 'ba bua'n y'ó le ké ó'a bua mân ehi asu kpain'n ndee dada angvnmun.

¹² “N ne ejóle dóvun m'ó fata ké mun kan mun kele emó, nan kusv emó ngvála man yí kvalaa fa sie kikaala. ¹³ Nan se Wawé'n m'ó kan ananhóle'n ba a, ó 'ba hele emó ananhóle atún'n. Nán yí ngvnmun yí ti anun ejóle yê ó 'kan kele emó ó, nan mọ ó'a tí ó nvn mọ ó 'ba a mân nvn anun nvn anwón ejóle yê ó 'kan kele emó ó. ¹⁴ Ó 'ba wula mín anunminnyanmún, ó sanlín ké m'ó kó nwun yí mín nwón'n, yí nwón ejóle yê ó 'kan kele emó ó. ¹⁵ Ninnge kvalaa mọ mín Sיע le'n tí mín díe. Yí sọ ati yê ó man mun kan ké mọ Wawé Nwanzan-nwanzan'n kó nwun yí mín nwón'n, yí nwón ejóle yê ó 'kan kele emó ó.”

Zozi 'ba han kele yí menian'n-mọ ké

bé alvabó'n 'ba kaci fẹ elie

¹⁶ Esee Zozi nwan: “Ó ngó hye man, emó le mma nnwun man mín kón, ó ce kaan an, emó 'ba nwun mín biekun.”

¹⁷ Mọ yí menian'n-mọ tili ejóle sọ'n, mmie-mọ le kan yí bé afian ebele ké: “Anún ejóle ehi, yí bu y'ó le benin? Ó le kan kele yé ké: ‘Ó ngó hye man, emó le mma nnwun man mín kón, ese ó ce kaan an, emó 'ba nwun mín biekun,’ ese yí nwan: ‘Mun kó mín Sיע anwón eló.’ ” ¹⁸ Bé nwan: “ ‘Ó ngó hye man,’ anún ejóle ehi m'ó le kan'n, yí bu y'ó le benin? M'ó le kan'n, yé díe ye ndi man yí bu.”

19 Mɔ Zozi nwwunlin ke be le kpɔnnɔde be bisa yí ejɔle'n, ɔ kɔ se bé ke: “Kɛmɔ m'an han ke: ‘Ɔ ngɔ hye man emɔ le mma nwwun man mɔn kɔn, ese ɔ ce kaan an, emɔ 'ba nwwun mɔn biekun,’ yí ti yê emɔ le bisa bé nwwun kosuan'n? 20 Mun kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke emɔ le 'ba sun bé nyɔn emɔn be yi awɔle. Nan eyuadi amma'n-mɔ mɔ be nne man mɔn be nni man'n, be 'ba li fe. Emɔ alba 'ba bɔ bé nwwun, nan kɔsu emɔ albabɔ'n 'ba kaci fe elie. 21 Se balasua kɔn nwwunnze dede nán ɔ 'ba wɔ a, anɔn yí lba a bɔ yí nwwun. Ɔ sanlin ke anɔn yí yale elie mele nin a ju. Nan se ɔ wɔ yue a, anɔn yí lba a fi yí yale'n mɔ ɔ'a nwwun yí'n. Ɔ sanlin ke ɔ'a wɔ baa kɔn ɔ'a tɔ asie nin asu. 22 Yí sɔ kɔsu ala, ke ye wɔ nun'n, emɔ alba a bɔ bé nwwun, nan mɔ ye 'ba nwwun yé nwwun biekun'n, emɔ 'ba li fe kpa, sɔanlan fí ngɔ hɔala man emɔ fe elie'n yi.”

23 Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n ese yí nwan: “Se cian sɔ'n ju a, anɔn emɔ mmisa man mɔn like fí anwwun kosuan kɔn. Mun kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke like biala mɔ emɔ kɔ sele wɔ mɔn dunman nun'n, Si'e'n 'fa man emɔ. 24 Ke m mɔli mɔn junman nun abɔ dede mɔ ɔ'a ju bɔci'n, emɔ seleti man like fí wɔ mɔn dunman nun. Emɔ séle, nán emɔ asa 'kan yí. Se emɔ asa kan yí a, emɔ 'di fe kpili kpa.

25 “M'an bu ejɔle sɔ'n-mɔ kwalaa anyɔndala nun, m'an hele emɔ. Nan ɔ 'ba ju mele'n bie, mɔn ngɔ mmu man yí anyɔndala nun kɔn, nan mɔn 'kan mɔn Si anwwun ejɔle'n yuein yuein mɔn kele emɔ. 26 Cian sɔ'n ju a, yí kwalaa mɔ emɔ 'ba sele Si'e'n, emɔ 'ba sele wɔ mɔn dunman nun. Mɔn mmɔtɔ man mɔn Si'n bɔbɔ nán ɔ'a fa ɔ'a man emɔ. 27 Ɔ sanlin ke, Si'e'n muonun kulo emɔ. Ɔ kulo emɔ, afi emɔ kulo mɔn, yê

εμῶ de di κε n vi Nyanmian anwɔn ελῶ yê m mali ɔ.
²⁸ N vi Sιε nun anwɔn ελῶ yê m mali mân nun anun
 ɔ. Sian'n mun jasɔ mân nun anun mun kɔ Sιε nun
 anwɔn ελῶ.”

²⁹ Mɔ yí menian'n-mɔ tɪlɪ yí sɔ'n, bé nwan: “Sian
 dɪε, ε le kpacɪ nun yuein kan kele yé, ε mmu man
 yí anyɔndala nun kón. ³⁰ Sian dɪε, ye sɪ ke ε
 sɪ ninng'e'n kvalaatin, ε nnwɔnnde man maan ye
 mmisa man wó bie anwɔn kosuan bɔbɔ nán a bua
 yé. Ehi ati, ɔ man ye de ye di κε ε fi Nyanmian ελῶ
 sakpa.”

³¹ Zozi nwan: “Sian'n εμῶ de di? ³² Yaa! Mελε'n
 le ba, ɔ'a ju bɔbɔ a yue, εμῶ 'ba bɔ asanndɪε be yaci
 mín ngɔnmɪn, εμῶ anun kɔn biala 'ba nwanndi fia.
 Nan kusɔ cεcε, ɔ nga man mín ngɔnmɪn, ɔ sanlɪn κε
 Sιε'n non mín y'ɔ tɪ ɔ.

³³ “Mun kan sɔ mun kele εμῶ, nán mun man εμῶ
 nyan alvacɪcɪε, afɪ εμῶ non mín a yɔ kɔn. Εμῶ le
 'ba nwun yale mân nun anun, nan kusɔ εμῶ bó
 mɔndɪnlɪn, nán be man bé nwɔn bubu bé, ɔ sanlɪn
 κε m'an li eyuadɪ nun asɔ kunnunmun.”

17

Zozi 'ba yɔ asɔnun man yí menian'n-mɔ

¹ Mɔ Zozi hanlɪn ehi yueli'n, ɔ kɔ tɔ yí nyɪn an-
 wunno, yí nwan: “Mín Sɪ, dɔε nun a ju. Wula wó
 Wa nun anunminnyanmɔn maan yí kusɔ ɔ wúla
 wó bie. ² Afɪ, a man yí tunmin dasannin biala
 asɔ κε bé mɔ a fa bé a man yí'n, ɔ mán be nyán
 ngɔan m'ɔ le man ayueliε'n. ³ Ngɔan m'ɔ le man
 ayueliε'n, y'ɔ le κε be nwún wó mɔ ε tɪ ananhɔle
 Nyanmian'n kɔnmgba cein, ɔ non Zozi Kilisi, mɔ a
 sɔan yí'n. ⁴ M'an wula wó anunminnyanmɔn asɪε

nun asu ewa. O sanlin ke junman'n mo a fa a man min ke n ni'n, m'an yue yi di. ⁵ Afi kikaala die, Min Si, anunminnyanmon'n mo anin n ne yi wo nwon elo asannan nan a sesie man'n, maan n nyan yi konmgba so'n wo wo nyunnun.

⁶ “Menian'n-mo mo a fa be a man min asie nun asu ewa'n, m'an man b'a nwun wo. Be ti wo die, ye a fa be a man min. Be koso, b'a li wo ejole nun asu. ⁷ Sian'n, b'a nwun ke yi kwalaa mo a fa a man min'n, o fi wo elo. ⁸ O sanlin ke ejole'n mo a fa a wula min sa nun'n, min koso m'an fa m'an wula be sa nun, ye b'a so nun. B'a nwun yi ke n vi wo nwon elo sakpa, ye b'a le b'a li ke a swan min.

⁹ “Mun yo asonun wo wo dunman nun mun man be. Min nyo man asonun mun mman man eyuadi'n. Nan be mo a fa be a man min'n, be ti asonun ye mun yo o. O sanlin ke be ti wo die. ¹⁰ Like biala mo e le yi'n ti min die, min koso min die'n kwalaa ti wo die. Be nwun min anunminnyanmon'n wo be nun. ¹¹ Min die m'an jaso man nun anun a yue, nan be die, be te wo nun. Min die mun ba wo nwon elo. Sie Nwanzan-nwanzan, wo dunman'n mo tunmin wo nun'n, fa nan be mo a fa be a man min nun asu, maan be yo kon ke mun non wo, ye ti kon'n. ¹² Mo anin mun non be wo man nun anun'n, mun nan be so wo wo dunman nun. N nanlin be so kpa, be bie fi a mminlin man, sannan swanlan'n m'o se ke o minlin nan *Ehele Ejole'n nun a kpin so'n.

¹³ “Sian'n, mun ba wo nwon elo, nan kem o n de wo man nun anun ewa'n, yi ti ye o man mun kan so maan be di fe kpili kpa ke min nun o. ¹⁴ M'an fa wo ejole'n m'an man be, ye man nun anun menian'n-mo le kpo be, o sanlin ke be ti ke min, be ti man man

ehi anun menian. ¹⁵ Mun nzele man wó ke e yí bé fi mân nin anun, nan mín nwan e nían bé sv, n'ε man *Abonsanm̄on nyan bé. ¹⁶ Be ti ke mín, kem̄o n di man mân ehi anun svanlan'n, bé kusv, be ti man mân ete ehi anun menian. ¹⁷ Kem̄o wó nvan ej̄ole'n ti ananh̄ole'n, nanndi ananh̄ole nin asv maan be káci wó menian kpa b̄ok̄o. ¹⁸ Mun svan bé mân nin anun ke e svanlin mín'n. ¹⁹ Bé dunman nun ati, mun fa mín nw̄on mun wula wó sa nun kpa b̄ok̄o maan bé kusv be kaci wó menian kpa b̄ok̄o.

²⁰ “Nán ke bé nḡonmun bé ti ala yê mun sele wó o, nan bé kwalaa m̄o mín menian'n-m̄o k̄o han ej̄ole k̄o hele bé m̄o be k̄o le be k̄o li'n, mun sele wó mun man bé kusv. ²¹ Mun sele wó ke e mán be yó k̄on. Mín Si, man be non yé, ye yó k̄on ke mun non wó, ye ti k̄on'n. Man be yó k̄on nán eyuadi nin a le a li ke wó yê e svanlin mín o. ²² Anunminnyanm̄on'n m̄o e falı manlin mín'n, m'an fa m'an man bé, yí diε anın bé kwalaa be yó k̄on ke mun non wó ye ti k̄on'n. ²³ Man mun non bé, ye yó k̄on ke wó kusv e non mín, ye ti k̄on'n. Man be yó svanlan k̄on b̄ok̄o, nán eyuadi nin a nwun ke a svan mín, ese e kulo bé ke e kulo mín'n.

²⁴ “Mín Si, kem̄o a fa bé a man mín'n, mín kusv mun kulo ke lika m̄o n di'n, bé kusv be tanlan ebele bie, nán b'a nwun mín anunminnyanm̄on'n, anunminnyanm̄on'n m̄o e falı manlin mín'n. O sanlin ke e lili m̄va e hulolı mín asannan nán a sesie mân'n. ²⁵ Mín Si, wó m̄o e ti sesev̄e, eyuadi amma'n nzi man wó, nan mín diε, mun si wó. Yê mín menian'n-m̄o kusv si ke a svan mín. ²⁶ M'an man b'a nwun wó, ese mun 'ba man be nwun wó kpa biekun. Yí diε, anın ehulo'n m̄o e kulo mín'n tanlan be nun, nán mín kusv mun non bé a yó k̄on.”

18

Zufv mgbain'n-mə 'ba man be ci Zozi

(Matie 26.47-56, Maaki 14.43-50, Luku 22.47-53)

¹ Mə Zozi seleti nzele sə'n m'ə yueli'n, ə nɔn yí menian'n-mə be həli asue baa'n mə be fele yí Sedɔnlɔn nɔn anzin elə. Asue sə'n mantan Zoluzalemɔn. Yí nzin elə, tola kɔn wə ebele, ə nɔn yí menian'n-mə həli wɔlɔli nɔn. ² Zudası mə ə 'ba yí yí man'n, ə si lika sə'n, afi ə yə a, Zozi nɔn yí menian'n-mə kə yia elə. ³ Yí ti, Zudası li *Lɔmɔn nɔn Zufv nzalafv dɔn anyunnun, be kə a kə ju ebele. Zufv nzalafv sə'n-mə, Nyanmian *teeyıfve mgbain'n-mə nɔn *Falisıfve'n-mə yê be yuli bé ə. Mə be 'ba'n, be le kɔan ninngə, kanlannıe nɔn tee. ⁴ Nan Zozi dıe, ə si yí kwalaa mə ə le 'ba tɔ yí'n sie. ɔ fi tola nɔn anun kə fite, yí nwan: “Emə le kpɔnnde nwan?”

⁵ Bé nwan: “Ye le kpɔnnde Zozi m'ə fi Nazaleti'n.”

Zozi nwan: “Mín ahi.” Zudası m'ə le yí yí man'n, anɔn ə nɔn bé yê be jijin ebele ə. ⁶ Ke Zozi 'se ke: “Mín ahi” nɔn ala, nzalafv'n-mə kə bə si, bé kwalaa be kə hyɔn be kə hə bé nzin be kə han be kə gua ası. ⁷ Mə Zozi nwunlin yí sə'n, yí nwan: “Emə le kpɔnnde nwan?”

Bé nwan: “Zozi m'ə fi Nazaleti'n.”

⁸ Zozi nwan: “M'an se emə ke y'ə le mín. Nan se mín yê emə le kpɔnnde mín sakpa a, anɔn emə yáci menian ehi-mə maan be hó.” ⁹ Zozi hanlin sə maan ejəle'n m'ə hanlin yí mele mə ə 'sele Nyanmian man yí menian'n-mə'n kpɔnlin sɔ. Yí nwan: “Bé mə a fa bé a man mín'n, m'an mminlin man fíí.”

¹⁰ Anɔn Simɔn Pıeli le dadıe, ə kə hyɔn kə kpe Nyanmian teeyıfve kpain nɔn akɔa nɔn anzv fama'n. Akɔa sə'n, be fele yí Malikusi.

11 Mò Zozi nwunlin yí sò'n, yí nwan: “Simòn Pìelì, fa wó dadíe'n wula yí bua nín anun. E jónlín kẹ yalé'n mọ mín Sì nwan n nwún yí'n, mìn ngọ nwun man yí ọ?”

Bẹ 'ba fa Zozi bẹ fite Nannan Hannin anyunnun

12 Èhì a, *Lòmùn nzalafu'n-mọ nòn bẹ kpain'n, nòn Zufu'n-mọ nzalafu dié'n-mọ kọ hyì Zozi, bẹ kọ cìcì yí. 13 Bẹ nòn yí kọ li mva kọ họ Nannan Hannin awulo. Hannin sò'n tì *tẹyifue kpain daba. Kayifù m'ọ tì Nyanmian tẹyifue kpain afue sọ nín anun'n, ọ ja Hannin awa balasua. 14 Kayifù kusu yê ọ hanlín hehelì Zufu'n-mọ kẹ: “Sẹ svanlan kùn wu a, ọ tì kpa tala kẹ mán bòndin'n kọ bọ'n.”

Pìelì 'ba han kẹ ọ nzì man Zozi

(Matie 26.69-70, Maakì 14.66-68, Luku 22.55-57)

15 Mò bẹ nòn Zozi 'kọ Nyanmian tẹyifue kpain nín awulo elọ'n, Simòn Pìelì nòn Zozi svanlan'n kùn biekun bẹ sili yí sù. Zozi svanlan sò'n, tẹyifue kpain'n sì yí. Mò bẹ 'wòlò awulo nín akunnun elọ'n, ọ wòlòlì elọ bie. 16 Nan Pìelì dié, ọ halì gua sù elọ anvan nín anwòn ebele. Zozi svanlan kùn'n mọ tẹyifue kpain'n sì yí'n kọ fite. Ọ kọ han kọ hele balasua'n m'ọ sisa anvan'n ọ kọ man Pìelì kọ wòlò. 17 Afanian'n m'ọ nian anvan nín asù'n kọ bisa Pìelì kẹ: “N ja bian, asù wó kusu, ε tì man bian sò'n svanlan ọ?”

Simòn Pìelì nwan: “Cẹcẹ, nán yí svanlan y'ọ le mín.”

18 Kemọ anin eyele wọ nun'n, ngua'n-mọ nòn nzalafu'n-mọ a huan sìn bẹ jijin yí nwòn bẹ lẹ tì. Pìelì kusu kọ a kọ jinlan bẹ nwòn ebele ọ lẹ tì bie. 19 Mele sò'n, anin Nyanmian tẹyifue kpain'n lẹ bisa Zozi yí menian'n-mọ nòn yí ninng'e'n m'ọ kekele

nun anwɔn kosuan. ²⁰ Zozi kɔ bua yɛ ke: “M'an han yɛ bagua nun m'an hele m̃an'n bɔndɔn'n. Mɛn ninng'e'n kwalaa mɛn kekele yɛ cɛan daa lika mɔ Zufɔ'n-mɔ yia'n, bɛ asɔnɔn sua'n-mɔ anun ɔ nɔn Nyanmɛan awulo nun anun. Mɛn ejɔle'n kwalaa mɔ mɛn kan'n, ñan nɔvialɛ nun ɔ. ²¹ Nan nzuke ati yê ε tɛ bisa mɛn yɛ nwɔn kosuan ɔ? Bisa bɛ mɔ n ganlɔn ejɔle'n n geleli bɛ mɔ bɛ tɛlɛ'n. Bɛ dɛ, bɛ sɛ ejɔle'n mɔ n ganlɔn n geleli bɛ'n kpa bɔkɔɔ.”

²² Zozi anɔan a ndɔ man, nzalafɔ'n-mɔ anun kɔn m'ɔ mantan yɛ nwɔn ebele'n kɔ kpɛ yɛ nyɛn nun asɔ. Yɛ nwan: “Asɔ, ke bɛ kan ejɔle bɛ kele Nyanmɛan tɛɛyɛfɔe kpain nun anɔn?”

²³ Zozi nwan: “Sɛ m'an han ejɔle etɛ a, kele mɛn ejɔle etɛ ehɔle kɔn mɔ m'an han'n. Sɛ kɔsɔ m'an ngan man ejɔle etɛ a, anɔn nzuke ati yê ε kpacɛ mɛn nyɛnsɔ ɔ?” ²⁴ Ehi a, Hannɔn ngɔ man bɛ ngɔ nyannjɛ man Zozi, ɔ kɔ man bɛ kɔ fa yɛ bɛ kɔ hɔ kɔ wula Nyanmɛan tɛɛyɛfɔe kpain Kayɛfɔ asa nun.

*Pɛli 'ba han biekun ke ɔ nzɛ man Zozi
(Matie 26.71-75, Maakɛ 14.69-72, Luku 22.58-62)*

²⁵ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn Pɛli tɛ jin sɛn nun anwɔn ebele. Bɛ mɔ bɛ jijin sɛn nun anwɔn ebele'n kɔ bisa yɛ ke: “Asɔ wɔ kɔsɔ wɔ, ε tɛ man bian sɔ'n sɔanlan'n bie ɔ?”

Pɛli nwan: “Cɛcɛ, ñan yɛ sɔanlan'n bie y'ɔ le mɛn.”

²⁶ Tɛɛyɛfɔe kpain nun akɔa'n kɔn mɔ yɛ abie y'ɔ le nunhan'n mɔ Pɛli kpɛli yɛ nzɔ'n nwan: “Asɔ m'an nnwun man wɔ nɔn yɛ tola nun anun elɔ ɔ?”

²⁷ Eɛ Simɔn Pɛli nwan ñan yɛ ɔ. ɔ 'kan sɔ nun ala, kokolokoo! Akɔ kɔn kɔ bɔ.

Be 'ba fa Zozi be fite Lomun Konmanna Pilati anyunnun

(Matie 27.1-2,11-14, Maaki 15.1-5, Luku 23.1-5)

²⁸ Ngelomɔ tutun kpa, ke alie'n hunlun ebele ala, be nun Zozi fi kpain Kayifu awulo ebele, be ko fa yi ko ho *Lomun konmanna nin awulo elo. Kemɔ o ti man Zufu'n, se Zufu'n-mo wɔlo yi awulo elo a, anin efian a han be, be ngwala man *Paki'n bie di, ehi ati b'a nwɔlo man elo bie. ²⁹ Be manlun *Pilati muonun fiteli wali be nwɔn ebele, nan o'a bisa be ke: "Bian ehi a yo nzu mo emo le 'ba sanman yi o?"

³⁰ Be nwan: "Se o ti man etefue a, ahan ye nva man yi ye mmele man wo."

³¹ Pilati nwan: "Emo muonun nun yi ho, be ho bua yi ndee ke emo mala'n kele'n."

Mo Zufu'n-mo tili ejole so'n, be nwan: "Ye le man atin ke ye kun yi." ³² Ejole mo Zozi hanlun heleli ehuan ehale kon'n mo be 'ba hun yi'n, ke o yoli mo ejole so'n kpnlun su nin anin.

³³ Ehi a, Pilati ko wɔlo sua nin anin elo o ko fele Zozi o ko bisa yi ke: "N ja bian, asu Zufu'n-mo belemgbin'n yo le wo o?"

³⁴ Zozi nwan: "Wo muonun wo ti anin ye a bo mo e le kan so anaan, menian ye b'a han min nwɔn ejole b'a hele wo, yi ti ye o man e le bisa min kosuan so nin o?"

³⁵ Pilati nwan: "E nian an, anin Zufu yo le min o? Wo man nin anin menian'n-mo nun teeyifue mgbain'n-mo ye b'a fa wo b'a bele min o. Nan e yoli nzu?"

³⁶ Mo Zozi tili ejole so'n, yi nwan: "N di man man ehi anin belemgbin. Nan se n di man ehi anin belemgbin an, ahan mo Zufu mgbain'n-mo 'ci min'n, min ngwa'n-mo hunlun leli min maan b'a

ngvāla man mīn cī. Nan kvsu o ti man sō, mīn nni man belemgbin māt ēhī anun.”

³⁷ Pilatī nwan: “Yī ti, belemgbin y’o le wó sakpa?”

Zozi nwan: “Wó nvan wó sv ε le kan, belemgbin y’o le mīn. Bε wulī mīn, m malī māt nūn anun kε mīn 'ba han ananhōle nūn anwōn ejōle. O man svānlan biala m’o ti ananhōle'n svānlan'n, o tie ejōle'n mō mīn kan'n.”

³⁸ Mō Pilatī tīlī ejōle sō'n, yī nwan: “Apii, ananhōle'n y’o le nzu?”

Pilatī 'ba man atin kε bε hūn Zozi

(Matie 27.15-26, Maakī 15.6-20, Luku 23.13-25)

Kε Pilatī hanlīn sō yuelī'n, o kō sa kō hō Zufv'n-mō anwōn elō, yī nwan: “Mīn dīe, mīn nnwun man like mō yī ti yē o di kε bε kun svānlan sō nūn o. ³⁹ Nan o ti mala wō emō afian εwa, sε bε 'di *Pakī biala a, bε mō bε kō gua bε fiadi'n, mīn yī kun. Yī ti, asv emō kulo kε mīn yaci Zufv'n-mō belemgbin nūn o?”

⁴⁰ Mō bε tīlī ejōle sō'n, bε kō tetian nūn, bε nwan: “Cεcε, nān yī yē ye kulo kε ε yaci yī o! Nan yé dīe, Balabasī yē ye kulo kε ε yī yī o!” Balabasī sō'n kvsu a, o ti kodiawu.

19

¹ Ehī a, Pilatī kō man nzalafv'n-mō atin kε bε fá Zozi bε hó fīn yī mgbele. ² Nzalafv'n-mō kō fīn Zozi mgbele εsε bε kō nwōn abotile kε mmelemgbin'n-mō dīe'n, bε kō bō Zozi ati. Abotile sō'n, bε le eminlan mmowe yē b'a nwōn o. Bε kō wula yī taladiε kōkōle kvsu bε kō bukā sv. ³ Bε cvūn bε mantan yī, anūn bε nwan: “Zufv'n-mō belemgbin, ahīn o! Zufv'n-mō belemgbin, ahīn o!” Anūn bε 'kpε yī nyūn nūn asv.

4 Be wɔ ebele kaan an, ese Pilati kɔ fite biekun, yi nwan: “Emɔ Zufu'n-mɔ, be nían, mun fa yi mun bele emɔ mun man emɔ nwun ke mun nnwun man like mɔ ɔ'a yɔ m'ɔ di ke be kun yi ɔ.”

5 Ke Pilati 'kan sɔ ala, nzalafu'n-mɔ non Zozi kɔ fite, yi mmowe abotile'n bɔ yi ti, yi taladie kɔkɔle'n wula yi. Pilati nwan: “Sɔanlan nin ahi o!”

6 Mɔ Nyanmian *teeyifɔe mgbain'n-mɔ non bé nzalafu'n-mɔ nwunlin yi'n, be le tetian nun kpa, bé nwan: “Be búbɔ yi kɔlɔwa sɔ, be búbɔ yi kɔlɔwa sɔ!”

Mɔ Zufu'n-mɔ hanlin sɔ'n, Pilati nwan: “Emɔ muonun fá yi hó búbɔ yi kɔlɔwa sɔ, nan mín die, mun nnwun man ete mɔ ɔ'a yɔ ɔ.”

7 Zufu'n-mɔ nwan: “Ye le yé mala kɔn, mala sɔ'n kele ke nán be kan ejɔle ete be tia Nyanmian Kpili. Yi kɔsu ɔ'a han ejɔle ete ɔ'a tia Nyanmian, afi yi nwan ɔ ti Nyanmian Awa, yi ti, ɔ se ke be kun yi.”

8 Mɔ Pilati tli ejɔle sɔ'n, esulo hanlin yi biekun kpa. 9 ɔ kɔ sa kɔ wɔlɔ awulo elɔ, ɔ kɔ bisa Zozi ke: “E fi nin?” Zozi ngɔ te yi sɔ. 10 Pilati nwan: “Mín yê e le kpínlin mín'n? E nzi man ke mun kɔala ke mun man be yaci wɔ, ese mun kɔala ke mun man be búbɔ wɔ kɔlɔwa sɔ ɔ?”

11 Mɔ Pilati hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Se nán tunmin'n mɔ Nyanmian falɔ manlin wɔ nin ala a, e le man tunmin fí kón mín sɔ. Yi sɔ ati, Kayifo m'ɔ yli mín manlin wɔ'n, yi ete die mɔ ɔ'a yɔ'n tala wɔ die'n.”

12 Ebele ala, Pilati le kpɔnnde atin ɔ yaci Zozi. Mɔ Zufu'n-mɔ nwunlin yi sɔ'n, be le tetian nun sele kpa, bé nwan: “Se e yaci sɔanlan ehi a, anun nán wɔ manngɔn y'ɔ le *Sezaa, afi sɔanlan biala m'ɔ bu yi

nwɔn ke ɔ ti belemgbin'n, anin ɔ kpɔ belemgbin Sezaa.”

¹³ Mɔ Pilatɩ tɩlɩ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ man be kɔ fa Zozi be non yɩ kɔ fite Zufu'n-mɔ anyunnun. Yɩ muonun kusɔ ɔ kɔ tanlan yɩ bia nin asu, lika mɔ be tanlan be di ejɔle'n. Lika sɔ'n, be le nyɔbuɛ ndetele kpa yê b'a fa b'a sise asie nin anwɔn ke kalo. *Ebele anie nin anun, be fele yɩ “gabata”. ¹⁴ Cian sɔ'n kusɔ, yɩ alɩe cin an, anin ɔ ti Zufu'n-mɔ enwɔnmɩan ele cian. Anin senze nin a ju bé ti afian. Pilatɩ kɔ fa kɔ tɔ Zufu'n-mɔ anyunnun, yɩ nwan: “Emɔ belemgbin nin ahi o!”

¹⁵ Mɔ Pilatɩ hanlin sɔ heleli bé'n, be le tetian nun, bé nwan: “Be hún yɩ! Be hún yɩ! Be búbɔ yɩ kulɔwa su!”

Pilatɩ nwan: “Yɩ ti, be búbɔ emɔ belemgbin'n kulɔwa su?”

Ebele ala, Nyanmɩan tɛɛyɩfɩe mgbain'n-mɔ nwan: “Yé belemgbin nin ala y'ɔ le *Sezaa, se e yɩ yɩ a, ye le man belemgbin fíi kón.”

¹⁶ Ke be hanlin sɔ yueli'n, Pilatɩ manlin nzalafu'n-mɔ atin ke be búbɔ Zozi kulɔwa su. Ehi a, be kɔ sɔ Zozi be non yɩ kɔ hɔ.

Nzalafu'n-mɔ 'ba búbɔ Zozi kulɔwa su

(Matie 27.32-44, Maaki 15.21-32, Luku 23.26-43)

¹⁷ Ehi, Zozi muonun su yɩ kulɔwa'n fi kulo nin asu ɔ kɔ fite kɔ hɔ lika kɔn. Lika sɔ'n, *ebele anie nin anun be fele yɩ “Gɔlugota”, yɩ bu y'ɔ le ke “tile kangɔ lika.” ¹⁸ Ebele, nzalafu'n-mɔ kɔ búbɔ Zozi kulɔwa nin asu. Lika kɔnmgba sɔ'n, be kɔ búbɔ kodiawu nnyuan kusɔ kulɔwa su, kɔn wɔ yɩ bê su, kɔn kusɔ wɔ yɩ fama su, yê Zozi wɔ bé afian.

¹⁹ Pilatɩ kɔ man be kɔ hele kalata be kɔ bɔ Zozi kulɔwa nin ati sɔ ke: “Zozi m'ɔ fi Nazaleti, Zufu'n-mɔ belemgbin.” ²⁰ Zufu'n-mɔ dɔun kɩngali ejɔle

sò'n mǎ bε helelì'n, ɔ sanlìn kε lika mǎ bε bubòlì Zozi kòlòwa nùn asò'n mantan kulo'n kòkò. Ejòle sò'n kòsò, b'a hele yí *ebele anie nun, b'a hele yí *latin anie nun, εεε b'a hele yí *geleki anie nun. ²¹ Mǎ Nyanmian tseyifve mgbain'n-mǎ nwunlin ehele sò'n, bε hòlì tólì Pilatì a, bé nwan: “Pilatì, ahan a ngele man yí kε ‘Zufò'n-mǎ belemgbin’, nan ahan ε helelì yí kε ‘sòanlan ehì nwan ɔ tì Zufò'n-mǎ belemgbin.’”

²² Pilatì nwan: “Mǎ m'an hele'n, bε ngaci man yí kún.”

²³ Ehì, bε kǎ bubò Zozi kòlòwa nùn asò, bε kǎ hye yí taladié'n-mǎ anun nnan bε kǎ fa. Bé nun kùn biala kǎ nyan m'ò fata ɔ. Ɔ kǎ ha yí bubu'n. Taladié sò'n kòsò, ɔ fa yí anwunno dede m'ò ju yí asì'n, ɔ le man mgbalìe, bε nwònlìn yí wolologò kùnmgbà.

²⁴ Mǎ nzalafò'n-mǎ hyclì yí taladié ehìnlìn-mǎ anun yuelì'n, bε wǎ ebele kaan an, nunhan kùn kǎ fa kǎ tǔ yí manngò'n-mǎ anyunnun kε: “Ebia-mǎ, taladié kùn ehì m'ò wǎ ewa'n, nán bε man ye sosua nun, nan bε mán ye hyòin tondo ye nwún sòanlan m'ò kǎ nyan yí ɔ.”

*Ehele Ejòle nùn anun, b'a hele kε:

*B'a hye mín nwòin ninngé'n-mǎ b'a fa,
yê b'a hyòin tondo b'a fa mín taladié'n.*

Kε ɔ yòlì mǎ ejòle sò'n kpìnlìn sò nùn anun. Mǎ nzalafò'n-mǎ yòlì nùn anun.

²⁵ Anìn Zozi anin'n nòn yí nin anianman bal-asua'n nòn Kolopasi ayì Mali yê Mali m'ò fi Magidala'n, bé kwalaa bε jijin Zozi kòlòwa nùn anwòn ebele. ²⁶ Mǎ Zozi nwunlin kε sòanlan'n m'ò kulo yí'n jin yí nin anwòn ebele'n, ɔ kǎ fele yí nin ɔ kǎ han kǎ hele yí kε: “M mǎ, ε 'nwun wó wa.” ²⁷ M'ò

hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kpɛli yɪ nyɪn sɔanlan'n m'ɔ kulo yɪ'n kɔsɔ anwɔn ɛlɔ a, yɪ nwan: “Ɛ 'nwun wɔ nin.” Ɔ fi ɛbɛɛ, yɪ sɔanlan'n falɪ yɪ nin hɔli yɪ awulo.

Zozi ewue nun

(Matie 27.45-56, Maaki 15.33-41, Luku 23.44-49)

²⁸ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, sian'n yɪ muonun ɔ nɪan an, anɪn yɪ nwɔn ɛjɔlɛ'n mɔ Ɛhɛɛ Ɛjɔlɛ'n hanlɪn'n kwalaa a kpɪn sɔ. Ɛbɛɛ ala, yɪ nwan: “Nzuhoe lɛ kun mɪn.”

²⁹ Anɪn bua kɔn jin ɛbɛɛ, vinɛgɪli yɪ yɪ. Mɔ Zozi hanlɪn sɔ nɪn ala, nzalafu'n-mɔ kɔ nɪan ɛbɛɛ bɛ kɔ fa eminlan kɔn bɛ kɔ bɔ vinɛgɪli sɔ nɪn anun. Bɛ kɔ sinnze yɪ baka kɔn ati. Baka sɔ'n, bɛ fɛɛ yɪ *Izɔpɔ. Bɛ kɔ fa bɛ kɔ han Zozi anwan. ³⁰ Mɔ vinɛgɪli'n hanlɪn yɪ nwan yueli'n, yɪ nwan: “Sian dɛɛ, ɔ'a yue.” Kɛ ɔ hanlɪn sɔ mɔ ɔ 'si yɪ ti asɪ ala, ɔ kɔ ha nun.

Nzalafu kɔn 'ba wɔ Zozi anvɪn nun acɔ

³¹ Cɪan mɔ bɛ hunlin Zozi'n, yɪ alɛ cɪan an, ɔ ti ɛnwɔnmɪan elie cɪan. Yɪ sɔ ati, bɛ mɔ b'a bubɔ bɛ kɔlɔwa sɔ'n, Zufu'n-mɔ ngulo man kɛ bɛ fuɪn'n ka ɛbɛɛ dede *ɛnwɔnmɪan elie cɪan'n ju. Afɪ cɪan sɔ'n ti cɪan kpili kpa. Ɛhɪ kwalaa ati, Zufu'n-mɔ seɛli *Pilati kɛ ɔ mɔn nzalafu'n-mɔ bɪbu menian sɔ'n-mɔ aja'n, nɔn bɛ yɪ bɛ kɔlɔwa nɪn asɔ. ³² Nzalafu'n-mɔ walɪ a, menian nnyuan'n mɔ b'a bubɔ bɛ kɔlɔwa sɔ Zozi anwɔn ɛbɛɛ'n, bɛ kɔ li mɔa bɛ kɔ bubu kɔn nɪn aja'n, ɛsɛ bɛ kɔ bubu kɔn'n kɔsɔ dɛɛ'n. ³³ Bɛ nwan bɛ 'bubu Zozi dɛɛ'n, bɛ 'ju yɪ nwɔn ɛbɛɛ a, anɪn ɔ'a wu. Yɪ ti, b'a mmubu man yɪ ja'n. ³⁴ Kɛ ɔ yɔli sɔ'n, nzalafu'n-mɔ anun kɔn falɪ yɪ acɔ'n wɔli Zozi anvɪn nɪn anun. Ɛbɛɛ ala, moja nɔn nzue fi nɪn kɔ fite. ³⁵ Sɔanlan'n m'ɔ lɛ kan ɛjɔlɛ ɛhɪ kwalaaatin'n, ɔ'a

nwun ninngɛ sɔ'n-mɔ yí muonun yí nyínsu. Yé yí ɛjɔlɛ'n m'ɔ lɛ kan'n kɔsu tɪ ananhɔlɛ. ɔ sɪ kɛ ɔ lɛ kan ananhɔlɛ, ɔ 'kan maan ɛmɔ kɔsu de di. ³⁶ Ninngɛ sɔ'n yɔlɪ sɔ, ɔ man *Ehɛlɛ ɛjɔlɛ'n líka m'ɔ lɛ kan kɛ: *B'a mmu man yí bowe kɔnmgbá cɛin anun*, ɔ kpɪnlɪn su. ³⁷ ɛsɛ b'a hɛlɛ wɔ líka fɔfɔlɛ kɛ: *Bɛ 'ba kaci b'é nyin sɔanlan'n mɔ bɛ wɔlɪ yí nvin nɪn anun acɔ nɪn anwɔn ɛlɔ.*

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Maakɪ 15.42-47, Luku 23.50-56)

³⁸ ɛhɪ anzin, Zozɛfɔ m'ɔ fi Alimate kulo nɪn asɔ'n, ɔ hɔlɪ sɛlɛlɪ Pilatɪ kɛ ɔ 'fa Zozi fuin'n ɔ 'kɔ a sie yí. Zozɛfɔ sɔ'n, Zozi sɔanlan kɔn y'ɔ le yí, nan kɔsu, kɛmɔ ɔ sulo Zufɔ mgbain'n-mɔ nɪn ati, ɔ nyɪ man yí nwɔn ɔ ngele man. Kɛ ɔ hanlɪn sɔ nɪn ala, Pilatɪ kɔ man yí atɪn. Zozɛfɔ kɔ a kɔ fa Zozi fuin'n kɔ hɔ. ³⁹ Ninkodɛmɔn mɔ cɪan kɔn kɔngɔɛ ɔ walɪ Zozi anwɔn ɛbɛlɛ'n, yí kɔsu ɔ 'ba a, ɔ le alufanlan kɔ yɔ tonun abulasan. ⁴⁰ B'é menian nnyuan, bɛ kɔ fa Zozi fuin'n, bɛ kɔ fa kisaan bɛ kɔ fɔfɔ yí nwɔn. Bɛ kɔ fa alufanlan sɔ'n bɛ kɔ gugua kisaan nɪn anun kɛ Zufɔ'n-mɔ 'sie sɔanlan an, bɛ yɔ yí'n. ⁴¹ Líka mɔ bɛ bɔbɔlɪ Zozi kɔlɔwa nɪn asɔ'n, tola kɔn wɔ yí nwɔn ɛbɛlɛ. Tola sɔ nɪn anun, sɛka fɔfɔlɛ kɔn wɔ ɛbɛlɛ, bɛ siɛlɪ man sɔanlan fíí nɪn lé. ⁴² Kɛmɔ alɛ cɪn an, anɪn ɔ tɪ Zufɔ'n-mɔ ɛnwɔnmɪan elie cɪan'n, mɔ ɛsɛ sɛka'n kɔsu mantan b'é nwɔn ɛbɛlɛ ala'n, ɔ man bɛ hɔlɪ siɛlɪ yí nɪn.

20

Zozi fi ewue nun ɔ 'ba tinngɛ

(Matie 28.1-8, Maakɪ 16.1-8, Luku 24.1-12)

¹ Ehi, mɔlɛ'n ngelemɔ tutun kpa, anun mɔn nun anun yueli man titi, Mali m'ɔ fi Magɔdala'n kɔ jasɔ kɔ hɔ Zozi seka nun asɔ ɛɔ. ɔ 'kɔ a ju a, b'a kunndo ebɔta'n m'ɔ nyin seka nun anwan'n. ² Ehi a, ɔ le enwanndie ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Simɔn Pielɔ nun swanlan'n mɔ Zozi kulo yɔ'n, yɔ nwan: “B'a yi yɛ Min yɔ seka nun anun, ye nnwun man lika mɔ be nun yɔ a hɔ ɔ.”

³ Mɔ be tili ejɔle sɔ'n, swanlan sɔ'n nun Pielɔ, be kɔ jasɔ be kɔ fa Zozi seka nun asɔ atin'n, be le kɔ a nian. ⁴ Bɛ munnyuan be 'kɔ a, anun be le nwanndi. Nan kemɔ swanlan kɔn'n kwalala nwanndi tala Pielɔ'n, ɔ kɔ yaci yɔ kɔ hɔ, ɔ kɔ li mɔa kɔ ju seka nun asɔ ɛɔ. ⁵ Ke ɔ 'ju ebele ala, ɔ kɔ han yɔ nwon asɔ kɔ nian kunman nun anun. ɔ 'nian an, etanlan'n mɔ be falɔ be sielɔ Zozi'n gua ebele, kɔsɔ ɔ'a nju man kunman nun anun. ⁶ Simɔn Pielɔ juli ebele a, ɔ kɔ ju kunman nun anun. ɔ 'nian an, kisaan'n mɔ be falɔ fɔfɔli Zozi anwɔn'n gua asɔ ebele. ⁷ Eɛe ɔ 'tɔ yɔ nyin an, ɔ kɔ nwun etanlan'n mɔ be falɔ gualɔ yɔ ti'n, b'a bubu ɔ gua yɔ lika dɛ angɔnmɔn. ⁸ Kaan ce, swanlan'n m'ɔ lili mɔa juli seka nun asɔ'n kɔsɔ kɔ ju nun. Ke swanlan sɔ'n 'nwun yɔ sɔ ala, ɔ'a nwun ke Zozi fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. Ebele ala, ɔ kɔ le Zozi kɔ li. ⁹ (Mele sɔ'n kɔsɔ, Ehele Ejɔle'n lika'n m'ɔ kele ke se Zozi wu a, ɔ 'tinngɛ'n, anun yɔ menian'n-mɔ tili man yɔ bu.) ¹⁰ Yɛ bɛ munnyuan be salɔ hɔli awulo ɔ.

*Zozi 'ba yi yɔ nwon kele Mali m'ɔ fi Magɔdala'n
(Matie 28.9-10, Maaki 16.9-11)*

¹¹ Mɔ Zozi menian nnyuan'n 'sa kɔ awulo'n, anun Mali jin seka nun anwɔn ebele, ɔ le sun. Temɔn mɔ ɔ 'su'n, ɔ kɔ han asɔ ɔ kɔ nian kunman nun anun. ¹² ɔ 'nian an, anun nyanmiansɔ mmɔfɔe nnyuan, be

wowula taladie nvufue hyihyiein, be titi lika mo be toli Zozi'n. Kun ti yi ja ngua ye kun ti yi ti solo.

¹³ Mo mmofue'n-mo nwonlin Mali'n, be nwan: “Balasua, nzuke ati ye e le sun o?”

Mo Mali tili kosuan so'n, yi nwan: “B'a yi min Min ewa, min nwon man lika mo be non yi a ho o.” ¹⁴ M'o hanlin so heleli mmofue'n-mo yueli'n, o tu yi nyin yi nzin an, Zozi jin yi nwon ebele, nan kusv Mali a nwon man ke yi o.

¹⁵ Zozi ko bisa yi ke: “Balasua, nzuke ati ye e le sun o? E le kpovnde nwan?”

Mali jonlin ke svanlan'n m'o di tola nin anun junman nin o. Yi nwan: “Yemulin, se wo ye a yi yi ewa a, anin kele min lika mo e sieli yi'n maan n go n va.”

¹⁶ Mo Mali hanlin so yueli'n, Zozi ko fele yi: “Mali!”

Mali ko kpe yi nyin o 'nian an, Zozi jin yi nwon ebele. Ebele ala, Mali ko tian ko kpayi yi: “*Labunin, wo ahi?” (Labunin'n ti *ebele anie, yi bu y'o le ke svanlan m'o kan Nyanmian avvan ejole kele menian.)

¹⁷ Sian'n mo Mali hanlin so yueli'n, o ko tutu o 'ko a to yi nun. Zozi nwan: “N'e kan min, o sanlin ke n voli n goli man min Si anwon elo. Nan ko, ko han kele min menian'n-mo ke mun fu mun ko min Si m'o ti emo kusv Asi nin anwon elo, mun fu mun ko min Nyanmian m'o ti emo kusv Nyanmian nin anwon elo.”

¹⁸ M'o hanlin so yueli'n, Mali ko ho ko to Zozi menian'n-mo, o ko bo be amannie, yi nwan: “Anianman-mo, m'an nwon ye Min!” Ebele ala, o ko svso sv ko han mo Zozi hanlin heleli yi'n ko hele be.

Zozi 'ba yi yi nwɔn kele yi menian'n-mɔ
(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Luku 24.36-49)

¹⁹ Mɔle cian kɔnmgba sɔ'n nɔsɔba, kemɔ Zozi menian'n-mɔ sulo Zufu mgbain'n-mɔ nun ati, bé kwalaa bé kɔ tɔ bé nwɔn anwan nun sua kɔn anun. Bé wɔ ebele kaan ala, Zozi kɔ fite bé nun ebele, ɔ jin bé kwalaa bé afian, yi nwan: “Emɔ mán bé lva cíci bé nwɔn!” ²⁰ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa yi sa'n-mɔ anun non yi nvin nun anun kafɔan'n kɔ hele bé. Mɔ menian'n-mɔ nwunlin yé Mɔn'n, bé lili fé kpili kpa.

²¹ Eɛe bé wɔ ebele kaan an, Zozi nwan: “Emɔ mán bé lva cíci bé nwɔn! Ke mín Si swanlin mín'n, mín kɔsɔ mun swan emɔ.”

²² Mɔ Zozi hanlin sɔ mɔ yi nwan tɔli'n, ɔ kɔ fita bé nwɔn, yi nwan: “Emɔ nyán Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ²³ Menian mɔ emɔ kɔ fa bé ete'n kɔ hye bé'n, bé 'nyan ete face, nan bé mɔ yé emɔ a nva man bé ete nun a nje man bé'n, bé nnyan man ete face.”

Zozi 'ba yi yi nwɔn kele Toma

²⁴ Mɔ Zozi 'ba yi menian'n-mɔ anwan ebele'n, anin Toma (mɔ bé fele yi Nda'n) non man ebele bie. Toma sɔ'n, ɔ wɔ Zozi menian bulu non nnyuan nun anun. ²⁵ Mɔ Toma hɔli dede m'ɔ wali'n, yi manngɔn'n-mɔ nwan: “Y'a nwun yé Mɔn!”

M'ɔ tɔli ejɔle sɔ'n, ɔ ngɔ le ngɔ li man, yi nwan: “Mín diɛ, se m'an nnwun man yi sa nun anun kafɔan'n, se m'an nva man mín sa'n m'an ngan man yi kafɔan'n, eɛe se m'an nva man mín sa'n m'an nwula man yi nvin nun anun an, mɔn nne mɔn nni man lé.”

²⁶ Ehi anzin mɔle kɔn, eɛe Zozi menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ yia sua sɔ nun anun biekun, bé kɔ tɔ bé nwɔn

anwan nun. Sian die, anun Toma wɔ bé nun ebele bie. Be wɔ ebele kaan an, Zozi kɔ fite bé, ɔ jin bé afian ebele. Yí nwan: “Emɔ mán bé lua cíci bé nwɔn!” ²⁷ M'ɔ hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ kpe yí nyɔn Toma anwɔn elɔ, yí nwan: “Toma, fa wɔ sa'n bala nán kan mín sa nun anun nian, ese tɔnngɛ wɔ sa'n fa wula mín nyɔn nun anun. N'ɛ su akpɔlɔwa, nan de di.”

²⁸ Mɔ Toma nwunlin yí sɔ'n, yí nwan: “Mín Mɔn, mín Nyanmian!”

²⁹ Zozi nwan: “Kɛmɔ a nwun mín'n, sian die, ɛ de di? Nyila hán bé mɔ b'a nnwun man mín kɔsɔ b'a le mín b'a li'n.”

Kalata ehi abv'n

³⁰ Yí menian'n-mɔ anyunnun, Zozi yɔli asinbenwɔn ninngɛ mmiekun-mɔ dɔvɔn mɔ b'a ngele man yí kalata ehi anun. ³¹ Nan mɔ b'a hele yí kalata ehi anun'n, b'a hele maan emɔ de di ke Zozi yê ɔ ti *Kilisi'n, yí yê ɔ ti Nyanmian Awa nun ɔ. Ɔ man se emɔ de yí di a, emɔ 'nyan ngvan wɔ yí dunman nun.

21

Zozi 'ba yi yí nwɔn kele yí menian'n-mɔ anun nsɔ.

¹ Ehi anzin, cian kɔn Zozi kɔ yi yí nwɔn biekun kɔ hele yí menian'n-mɔ. Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun yí menian'n-mɔ wɔ Galile asue'n mɔ be fele yí Tibeliadi nun anwan. Ɛ 'nwun ke ɔ kpɔnlin yɔli yí nwɔn heleli bé'n. ² Anun Simɔn Pɔeli nɔn Toma mɔ be fele yí Nda'n, ɔ nɔn Natanayɛ m'ɔ fi Kana, Galile mân nun anun'n yê bian Zebede amma'n-mɔ, ɔ nɔn Zozi menian nnyuan biekun, bé kwalaa be gua asue

nun anwan ebele. ³ Be wo ebele kaan an, Simōn Pīeli nwan: “Mín nianman-mo, mún 'kò a gua dada.”

Pīeli anwan a ndo man, bé kwalaa bé nwan: “Ye nun wó kò.” Ebele ala, be kò hò be kò fu elee kún anun. Cian sò'n kóngòe, be ngò hyi man ejue fíí.

⁴ Be guali dada'n dede mo alíe húnlin'n, Zozi kò a asue nun anwan ebele, nan kusu yí menian'n-mo a nnwun man ke yí o. ⁵ Ehi a, Zozi kò bisa bé ke: “Mín mma-mo, emò a hyi ejue o?”

Bé nwan: “Ceece.”

⁶ Zozi nwan: “Emò gúa dada nun elee'n fama su, nán emò 'ba hyi ejue.” Mo yí menian'n-mo tili ejòle sò'n, be kò li su. Be kò gua dada'n. Sakpa kusu, be 'gua yí ebele a, be kò hyi ejue ngònmin, be nnwun man ke be kpun be yo yí o. Be cwin yí a, o njun man.

⁷ Mo swanlan'n mo Zozi kulo yí'n nwunlin yí sò'n, yí nwan: “Yé Mún o!”

Mo Simōn Pīeli tili ke yí nwan: “Yé Mún o!”, o kò wula yí taladi'e'n, afi anin yí nwun gua su. Ebele ala, o kò hulu kò tò asue nun anun. ⁸ Lika mo be wo'n kusu non fie a nwa man. O 'ba yo kò yo metili eya kún. Zozi menian nga'n-mo halí elee nun anun, be hyhyunlin dada'n dede be walí sili asi, ejue yi yí tekee.

⁹ Mo be sili asi'n, be 'nian an, anin b'a huan sîn ebele, ejue la su yê kpaun kusu la yí nwun ebele.

¹⁰ Zozi nwan: “Ejue'n mo emò a hyi yí kikaala'n, be fá bie be bála.”

¹¹ Simōn Pīeli kò fu elee nun anun, o kò hyun dada'n mo ejue mgbili mgbili yi yí'n kò gua asi, Yí kwalaa ti ejue eya kún abulanun non nsan. Be hyih ejue nwala kpa, kusu dada nun a nditi man. ¹² Zozi nwan: “Emò bála a li like.” Yí menian sò'n-mo fíí a ngwala a mmisa yí bóbò ke: “Nwan swanlan die y'ò le

wó?”, ɔ sanlɪn kɛ bɛ kwalaa bɛ sɪ kɛ yɛ Mɪn ɔ. ¹³ Zozi kɔ hɔ sɪn nɪn anwɔn ɛlɔ, ɔ kɔ hɔ kɔ fa kpaun'n nɔn ejue'n kɔ hye kɔ man bɛ. ¹⁴ Kɛ Zozi fi ewue nun tinngeli'n, yɪ kpɛ nsan asu mɔ ɔ 'yɪ yɪ nwɔn keke yɪ menian'n-mɔ nɪn ahi.

Zozi 'ba han ejɔle keke Pɪeli

¹⁵ Mɔ bɛ lili like'n yuel'n, Zozi kɔ bisa Simɔn Pɪeli kɛ: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn kpa tala ehulo'n mɔ menian ɛhi-mɔ fa kulo mɪn nɪn ɔ?”

Simɔn nwan: “Yuo o! Yɛ Mɪn, ɛ sɪ kɛ mɪn kulo wó.”

Zozi nwan: “Sɛ ɛ kulo mɪn an, anɪn nɪan mɪn mmɔa mma'n-mɔ asu.”

¹⁶ Bɛ wɔ ebele kaan an, ɛsɛ Zozi kɔ fele Simɔn Pɪeli biekun, yɪ nwan: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn ɔ?”

Yɪ nwan: “Yuo o! Yɛ Mɪn, ɛ sɪ kɛ mɪn kulo wó.”

Zozi nwan: “Anɪn nɪan mɪn mmɔa'n-mɔ asu.”

¹⁷ ɔ wɔ ebele kan an, ɛsɛ ɔ kɔ fele Simɔn Pɪeli biekun, yɪ nwan: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn ɔ?” Yɪ kpɛ nsan nɪn asu mɔ Yɛ Mɪn hanlɪn kɛ: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn ɔ?”

Pɪeli anwɔn kɔ bubu yɪ, yɪ nwan: “Yɛ Mɪn, ɛ sɪ ejɔle biala, ɛ sɪ kɛ mɪn kulo wó.”

Zozi nwan: “Anɪn nɪan mɪn mmɔa'n-mɔ asu.”

¹⁸ Mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn keke wó kɛ, daba, mɔ anɪn ɛ ti kpafele'n, wó ngɔnmɪn yɛ ɛ fa wó beleti'n ɛ cɪ wó nwɔn sɔ, ɛ kɔ lika mɔ ɛ kulo ɔ. Nan mɔ ɛ 'ba yɔ awɔlɔwa'n, ɛ 'ba kuku wó sa'n-mɔ asu maan sɔanlan fufɔle fa beleti'n cɪ wó nwɔn sɔ, ɔ fa wó kɔ lika mɔ ɛ ngulo man kɛ ɛ kɔ'n. ¹⁹ Zozi lɛ kan sɔ keke kɛ bɛ 'ba cɪcɪ Pɪeli, bɛ keke yɪ ahulɔwa dede bɛ kun yɪ, nán ɔ fa ewue sɔ'n ɔ wula Nyanmɪan

anunminnyanmɔn. Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, yí nwan: “Simɔn, si mín sɔ!”

²⁰ Pɛli kɔ tɔ yí nyun yí nzin, ɔ 'nian an, anin sɔanlan'n mɔ Zozi kulo yí'n si bé sɔ. Sɔanlan sɔ'n y'ɔ le mɔ be 'di *Paki alie'n m'ɔ hyali yí nwɔn Zozi anwɔn ebele ɔ bisali yí ke: “Yé Mɔn, nwan sɔanlan die yê ɔ 'ba yi wó man ɔ?”. ²¹ Mɔ Pɛli nwunlin ke sɔanlan sɔ'n si bé sɔ'n, ɔ kɔ bisa Zozi ke: “Yé Mɔn, yí die, nzu ejɔle yê ɔ 'tɔ yí ɔ?”

²² Zozi nwan: “Se min kulo ke ɔ nyan ngɔan dede ɔ ju mín ewale cian an, asɔ wó ejɔle wɔ nun ɔ? Wó lili si mín sɔ!” ²³ Ejɔle'n kɔ te anianman'n-mɔ afian elɔ ke bé nwan Zozi sɔanlan sɔ'n die ɔ ngɔ wu man lé. Kusɔ Zozi a ngan a ngele man Pɛli ke ɔ ngɔ wu man le, nan Zozi nwan: “Se min kulo ke ɔ nyan ngɔan dede ɔ ju mín ewale cian an, asɔ wó ejɔle wɔ nun ɔ?”

²⁴ Zozi sɔanlan sɔ'n lili yê ɔ'a nwun ejɔle sɔ'n-mɔ ɔ'a hele ɔ'a sie ɔ. Yê ye si ke ejɔle'n mɔ ɔ'a han'n ti ananhɔle.

Kɔalaa kɔalaa

²⁵ Zozi yɔli asinbenwɔn ninngɛ dɔɔn kpa mmiekun-mɔ. Nan se be le tua kun biala be kele a, yí nwɔn kalata mɔ be 'kele'n, min de min di ke ɔ nzɔn man mân nun anun.

Nyɥhyɛ Fɔfɔlɛ'n
Anyin: Nyɥhyɛ Fɔfɔlɛ'n New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agni Sanvi

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

b4bf56fc-6e3d-5a7c-9f55-25d2c3645a88